ശബ്ദതാരാവലി

(രണ്ടാം പതിപ്പ്, രണ്ടാം വാല്യം)

ശ്രീകണ്ഠേശ്വരം ജി പത്മനാഭപിള്ള

ശബ്ദതാരാവലി.

വ്യുൽപത്തി ചരിത്രപ്രയോഗങ്ങൾ മുതലായവ അടങ്ങിയ ഒരു

മലയാളനിഘണ്ടു.

കൂടുതൽ വാക്കുകളും വിവരണങ്ങളും ചിത്രങ്ങളും

മററും ചേർത്തു പരിഷ്കരിച്ച

രണ്ടാം പതിപ്പ്.

രണ്ടാം വാല്യം.

ധ മുതൽ ഴ വരെ

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്

ശ്രീകണ്ഠേശ്വരം ജി. പത്മനാഭപിള്ള.

പ്രകാശകൻ

പി. ചന്ദ്രശേഖരൻനായർ.

—:o:—

പ്രതി ൧൦൦൦.

“ഭാസ്കര”പ്രസ്സ്—തിരുവനന്തപുരം.

൧൧൦൩.

വില ബ്രി. രൂപ 7.

(പകർപ്പവകാശം പ്രകാശകനിലും മററും)

☞ ഒന്നാംവാല്യത്തിന്റെ ആദ്യവും രണ്ടാംവാല്യത്തിന്റെ ഒടുവിലും പ്രസാധകന്റെ മുദ്രയില്ലാത്ത പുസ്തകം വ്യാജനിർമ്മിതമാകുന്നു.

ശ

ശ-ഹല്ലുകളിൽ ൩൦-ാമത്തെ അക്ഷരം. വ്യഞ്ജനങ്ങളിലൊന്ന്.

ശഃ-പു. ശിവൻ. ൨. ഒരായുധം. ൩. ആമം. ൪. ശംകരൻ.

ശകടൻ-ഒരസുരൻ.

ഇവൻ ശിശുവായ കൃഷ്ണനെ ചാടമായിവന്നുപദ്രവിച്ചു.

ശകടം-പു. വണ്ടി, ചാട്. ൨. തൊട്ടുകാര.

ശകടാക്ഷം-പു. വണ്ടിയുടെ അച്ചുതണ്ട്. ൨. ആമ.

ശകൻ-പു. ഒരു രാജാവ്, ശാലിവാഹൻ. ൨. സിന്ധുനിവാസി.

ശകം-ചാണകം.

ശകലം-പു. അംശം. ൨. നുറുക്ക്.

ശകലാത്ത്(സ്സ്)-ഒരുമാതിരി വസ്ത്രം, കമ്പിളി, കരിമ്പടം. (പോർട്ടുഗീസ് ഭാഷ).

'ചാരുവാം ശകലാസ്സുനിരവെവിരിച്ചു'
(കേരളവർമ്മരാമായണം)

ശകലി-മീൻ.

ശകലിക്കുന്നു-പു. മുറിക്കുന്നു, ചെറുതായി നുറുക്കുന്നു. ൨. ഉടയ്ക്കുന്നു.

ശകലിത- വി. നുറുക്കപ്പെട്ട, ഉടയ്ക്കപ്പെട്ട.

ശകാന്തകൻ-പു. വിക്രമാദിത്യരാജാവ്. ൨. ശാലിവാഹനൻ.

ശകാബ്ദം— ശാലിവാഹനന്റെ സംവത്സരം.

ശകാരൻ-രാജാവിന്റെ വെപ്പാട്ടിയുടെ സഹോദരൻ.

ശകാരം-അധിക്ഷേപവാക്ക്.

ശകാരി-വിക്രമാദിത്യൻ.

ശകാരിക്കുന്നു-അധിക്ഷേപവാക്ക പറയുന്നു.

ശകുനപ്പിഴ-ഒരു കാര്യത്തിനു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ കാണുന്ന ലക്ഷണപ്പിഴ.

ശകുനം-പു. പക്ഷി, പറക്കുവാൻ കഴിവുള്ള എന്നർത്ഥം. ൨. പ്രസ്ഥം. ൩. ഒരുമാതിരി പാട്ട്. ൪. കഴുവൻ. ൫. പരുന്ത്. ൬. ലക്ഷണം, നിമിത്തം, കണി.

നല്ല ശകുനങ്ങൾ.

'മത്സ്യംപച്ചയിറച്ചിമണ്ണുശവവും
　കള്ളുന്നതീയക്ഷതം
നെയ്യുംചന്ദനവുംവെളുത്തകുസുമം
　വിപ്രദ്വയംകാളയും
വേശ്യാസ്ത്രീതെർതേൻകരിതുരഗവും
　തണ്ടശ്ചാമരച്ഛത്രവും
രാജാവുംകയറിട്ടകാളപശുവും
　യാത്രാമുഖേ ശോഭനം'

'വീണാവേണുമൃദംഗശംഖപടഹ
　ഘോഷങ്ങളാദീരവം
ഗീതംമംഗലമംഗനാജനശണികം
　ദദ്ധ്യക്ഷതംകന്യകാം
ദുർവ്വാചന്ദനപൂർണ്ണകുംഭകുസുമം
　മാലാംഫലംകന്യകാം
ഘണ്ടാംദീപസരോരുഹേചദ്ദ്രഷ്ടം
　വിദ്യാന്നിമിത്തം ബുധഃ'

'അന്നംകണ്ണാടിശയ്യാമയിലധ്വപടഹം
　കന്യകാചക്രവാകം
ശംഖംമീൻഭൂഷണംമാലകൾനിറകുടവും
　കാഞ്ചനംവെള്ളിതാമ്രം
വില്ലന്മാർവീണബന്ധുക്കളുമുടനടയും
　മംഗലസ്ത്രീകളപ്പം
മൂലദ്രവ്യങ്ങൾദുഗ്ദ്ധംകുശകഴലിവയും
　ശോഭനം സ്യാന്നിമിത്തം'

'ശുക്ലാംബരം കറിക്കൂട്ടു
ചാമരം വർണ്ണകഞ്ചുകം
ഘണ്ടാസരോജംസമിതാ
യാത്രാകാലേ സുശോഭനം'.

ചിത്ര ശ്ലോകങ്ങൾ.

'ഭവണ്ണീമം വിറകെണ്ണയും കഴുതയും
മൂല്യം മുറം ഭദ്രയും
കോശത്തും ക്രൂരന്മാരെല്ലാമൂപ്പകയരം
തക്രംമഴുങ്ങീതികൻ,
മണ്ഡീമുണ്ഡിതനംഗഹീരാവിധവം
നല്ലംബിതമ്പംതുരൻ
മാഞ്ജാരൻ ബലിപുഷ്ടമെന്നിവരെതി-
ത്തീടിൽ സമാനിന്ദിതം'

'ഈയംപിണ്ണാക്കഖാനഡംപഴവുമുമിയുമ-
ഞ്ഞൊൽ കനൽക്കട്ടരോമം
കല്പായംരിക്തകുംഭംകഴുകഥകരമാ
നുമനംചേര കല്ലും [ൻ
ക്ലീബൻഭ്രാന്തൻ സമൂകൻയതിവട്ടപറയ
ക്രന്നാട്ടംകരങ്ങും
കല്പംസംവെന്തനെല്ലങ്ങുടകലമിവയും
നിന്ദ്യമേററംനിമിത്തം'

'രജസ്വലാസ്ത്രീകൃതദേഹദാഹകേര
മാഞ്ജാരയുദ്ധംകലഹംദചിമാനാം,
പശ്ചക്ഷതംപന്നഗദശനഞ്ച
യന്ത്രാമുഖേപ്രാണഹരംഷഡേതേ'.

ശകുനാഹൃതം-കിളികൊത്തിച്ചെന്നെല്ല്.

ശകുനി-പ്ര. പക്ഷി. പറക്കുവാൻ കഴിവുള്ളത് എന്നർത്ഥം. ൨. ദുൎയ്യോധനന്റെ അമ്മാവൻ. ഒരു ഗാന്ധാരരാജപുത്രൻ.

ഗാന്ധാരിയുടെ സഹോദരൻ. പാണ്ഡവരുടെ നാശത്തിനുവേണ്ടി കൌരവരെ കഴിയുന്നതും സഹായിച്ചു. ധൎമ്മപുത്രരെ ചൂതുകളിയിൽ ചതിച്ചുതോല്പിച്ചു. മറെറാരു പേർ സൌബലൻ.

൩. കഴുവൻ. ൪. കൃഷ്ണനാൽ വധിക്കപ്പെട്ട ഒരു രാക്ഷസൻ. ൫. വഞ്ചകൻ (ലാക്ഷണികാൎത്ഥം).

ശകുന്തം-പ്ര. പക്ഷി. പറക്കുവാൻ കഴിവുള്ളത് എന്നർത്ഥം. ൨. കഴുവൻ (കുതമ).

ശകുന്തള- മേനകയിൽ വിശ്വാമിത്രനുണ്ടായവൾ.

അമ്മ ഉപേക്ഷിക്കയാൽ ഒരു ശകുന്തം (പക്ഷി) എടുത്തു വളൎത്തിയതുകൊണ്ടു ശകുന്തള എന്ന പേർ വന്നു. കണ്വമഹൎഷി ശകുന്തളയെക്കണ്ടു ആശ്രമത്തിൽ കൊണ്ടുപോയി വളൎത്തിവന്നു. ദുഷ്ഷന്തൻ ശകുന്തളയെ ഗാന്ധൎവ്വമായി വേളികഴിച്ചു. ഈ കഥ സുപ്രസിദ്ധമാകയാൽ ഇവിടെ ചുരുക്കുന്നു. ശകുന്തള കാളിദാസന്റെ ശ്രുതിപ്പെട്ട നാടകത്തിലെ നായികയാണ്.

ശകുന്തി-പ്ര. പക്ഷി. ൨. കഴുമ.

ശകുലം-പ്ര. മീൻ. ൨. പരൽ.

ശകുലാ-കടുരോഹിണി.

ശകുലാക്ഷകം(കാ)-പ്ര. മീൻകണ്ണി. ൨. കറുക, വെൺകറുക. ൩. വയമ്പുള്ളി.

ശകുലാദനി-പ്ര. കടുരോഹിണി. ൨. നീർതിപ്പലി. ൩. മീൻകണ്ണിക്കറുക. ൪. മഞ്ചി. ൫. ചെറുകമിഴ്.

ശകുലാർഭകം-ഗഡമത്സ്യം.

ശകുലി-മത്സ്യം.

ശകൃൽ-വിഷ്ഠ. മലം പുറത്തേക്കു കളയുവാൻ കഴിയുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

ശകൃൽകരി-പശുക്കിടാവു്.

ശക്കരം, ശക്കരീ-കാള.

ശക്കരീ-പ്ര. നദി. ൨. വിരൽ. ൩. അരപ്പട്ട.

ശക്ത-വി. പ്ര. ബലമുള്ള. ൨. ത്രാണിയുള്ള.

ശക്തി-പ്ര. ബലം. ൨. പാൎവ്വതി. ൩. ലക്ഷ്മി. ൪. ഗണപതി. ൫. കവിതാസാമൎത്ഥ്യവിശേഷം. ൬. വേൽ. ൭. ഒരു മുനി, വസിഷ്ഠന്റെ പുത്രൻ. കന്മാഷ

പാദരാജാവിനെ ശപിച്ചു രാക്ഷസനാക്കി. അവൻ തന്നെ കൊന്നുഭക്ഷിച്ചു.

ശക്തിത്രയം-പ്ര. ജ്ഞാനശക്തി, ഇച്ഛാശക്തി, ക്രിയാശക്തി ഇവ മൂന്നും. ര. പ്രഭുശക്തി, ഉത്സാഹശക്തി, മന്ത്രശക്തി.

ഈശ്വരനുള്ള മൂന്നു പ്രധാന ശക്തികൾ ഇവയാണ്.

മൂ. നിയാമക (നിയന്ത്രണ) ശക്തി, സഞ്ചാരശക്തി, ജ്ഞാനശക്തി. (ജീവികൾക്കുള്ളവ).

ശക്തിധരൻ-വേൽകാരൻ.

ശക്തിപൂജ-ദേവിയെ പൂജിക്കുന്ന പൂജ.

ഇതിലേക്കു ബ്രാഹ്മണർ പാലും, ക്ഷത്രിയർ നെയ്യും, വൈശ്യർ തേനും, ശൂദ്രർ മദ്യവും ഉപയോഗിക്കുന്നു.

ശക്തിമൽ-വി. ബലമുള്ള, ശക്തിയുള്ള.

ശക്തിശുക്രകം-ഗന്ധകം.

ശക്തിഹേതികൻ-വേൽക്കാരൻ.

ശക്തു-യവം.

ശക്നൻ-വി. മയാപൂർവം സംസാരിക്കുന്ന.

ശക്യ-സാധിക്കപ്പെടാവുന്ന.

ശക്രജം-കാക്ക.

ശക്രജിത്ത്-ഇന്ദ്രജിത്ത്.

ശക്രതരു-നീർമരുത്.

ശക്രധനുസ്സ്-മേഘവില്ല്.

ശക്രൻ-പ്ര. ഇന്ദ്രൻ. ര. കുടകപ്പാല. മൂ. ശിവൻ. ൪ മൂങ്ങ. ൫ പതിനാല് എന്ന സംഖ്യ.

ശക്രാ-പ്ര. കുടകപ്പാല. ര. നീർമരുത്. മൂ. ഉഴമൻ.

ശക്രപത്നി-വെളുത്ത തുളസി. ര. ശചി.

ശക്രപാദപം-പ്ര. ദേവതാരം. ര. കുടകപ്പാല.

ശക്രപുഷ്പി(ക)-മേത്തോന്നി. ഒരുമാതിരിചീര.

ശക്രഭവനം - ഇന്ദ്രന്റെ വാസസ്ഥലം, സ്വർഗ്ഗം.

ശക്രവല്ലി-പ്ര. ഉഴിഞ്ഞ. ര. ചെറിയകാട്ടുവെള്ളരി.

ശക്രവാരുണി-വലിയ കാട്ടുവെള്ളരി.

ശക്രസുതൻ-പ്ര. ജയന്തൻ. ര. അർജ്ജുനൻ. മൂ. ബാലി.

ശക്രസുധാ-ചെഞ്ചീര.

ശക്രാഖ്യം-ഉഴമൻ.

ശക്രാശനം-കഞ്ചാവ്.

ശക്രി-ആന.

ശക്ല-വി. പ്രിയം പറയുന്ന.

ശക്വം-ആന.

ശക്വരം-കാള.

ശങ്ക-പ്ര. ഭയം. ര. സംശയം. മൂ. ലജ്ജ. ൪. ബഹുമാനം, വണക്കം.

ശങ്കനീയ-വി. സംശയിക്കത്തക്ക.

ശങ്കര-വി. സുഖത്തെ ചെയ്യുന്ന.

ശങ്കരഭൂഷിതാ-പൂക്കൈത.

ശങ്കരൻ-പ്ര. ശിവൻ. ര. വേദാന്തം പഠിപ്പിക്കുന്നവൻ.

ശങ്കരവിജയം-ശങ്കരാചാര്യരുടെ ജീവചരിത്രം.

രണ്ടു പുസ്തകം ഉണ്ട്. ഒന്നിന്റെ കർത്താവ്-ആനന്ദഗിരി. മറ്റതിന്റേതു മാധവാചാര്യർ.

ശങ്കരാചാര്യർ-കേരളത്തിലെ ഒരു അദ്വൈത മതസ്ഥാപകൻ.

ഈ മഹാവിദ്വാനായ വേദാന്തി കേരളത്തിൽ ക്രിസ്തുവർഷം ൭൮൮-ൽ ജനിച്ചു. കേരളംമുതൽ കാശ്മീരംവരെ

സഞ്ചരിച്ചു. പലേടത്തും മഠങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച് വേദാന്തത്തിന്റെ പ്രചാരം വരുത്തി. പ്രധാനകൃതികൾ—ആനന്ദലഹരി; ഭഗവൽഗീതാവ്യാഖ്യാനം, ഉപനിഷദ്ഭാഷ്യം, അമരുകശതകം. ൮൨൦-ൽ ൩൨-ാമത്തെ വയസ്സിൽ ഹിമാലയത്തിൽ കേദാരനാഥത്തിൽ വെച്ചു മരിച്ചു.

ശങ്കരീ-൧. പാർവ്വതി. ൨. മഞ്ചട്ടി. ൩. വന്നി.

ശങ്കാരഹിതം-ശങ്കകൂടാതെ.

ശങ്കാവിഷം—സംശയിപ്പാനിടയില്ലാത്ത കാര്യത്തിലെ ഒരു സംശയം.

ശങ്കാവിഹീനം, ശങ്കാഹീനം-വി. ശങ്കയില്ലാതെ.

ശങ്കിക്കുന്നു-൧. സംശയിക്കുന്നു. ൨. ഭയപ്പെടുന്നു. ൩. മാനിക്കുന്നു. ൪. വിചാരിക്കുന്നു. ൫. ലജ്ജപ്പെടുന്നു.

ശങ്കിടി-പ്രധാന പാട്ടുകാരന്റെ കൂടെ പാടുക.

ശങ്കിടിക്കാരൻ-കൂടെപ്പാടുന്നവൻ, ഏററുപാടുന്നവൻ.

ശങ്കിടിപാടുക-അഭിപ്രായത്തെ പിൻതാങ്ങിപ്പറയുക, പ്രധാന പാട്ടുകാരന്റെ കൂടെപ്പാടുക.

ശങ്കിത-വി. ൧. ഭയപ്പെട്ട. ൨. സംശയമുള്ള. ൩. സ്ഥിരമില്ലാത്ത.

ശങ്കു-൧. മരക്കുററി, കുററിത്തടി. ൨. നീർപന്നി. ൩. കുന്തം, കൂർപ്പുള്ള ഇരിമ്പുകുറുവടി. ൪. ഇലയുടെ ഞരമ്പ്. ൫. നാഴികമണിയുടെ സൂചി. ൬. ഭയം. ൭. നാണ്ണം.

ശങ്കു-൧. വിക്രമാദിത്യസദസ്സിലെ നവരത്നങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൨. ശിവൻ.

ശങ്കുകർണ്ണം-൧. കഴുത. ൨. ഒട്ടകം.

ശങ്കുതരു-മരുത്.

ശങ്കുപുഷ്പി-ശംഖപുഷ്പം.

ശങ്കുമുഖം-മുതല.

ശങ്കുല-പാക്കുവെട്ടി.

ശങ്കുവൃക്ഷം-മരുത്.

ശംഖ്-൧. ഒരു ജലജന്തു. ൨. മനുഷ്യന്റെ ശരീരത്തിലുള്ള ഒരു മർമ്മം. ൩. നവനിധികളിൽ ഒന്ന്. ൪. ഒരു വലിയ തുക.

സം-ശംഖം. ത-ചങ്ക്. ഇം-Conch.

ശംഖകം-൧. ഒരു രോഗം.

ഇത് അസ്പൃശരനിദാനത്തിൽ പെട്ടതാണ്. ദുഷിച്ചിരിക്കുന്ന രക്തവും പിത്തവും വാതവും ശംഖപ്രദേശത്തിൽ ചെന്ന് കോപിച്ചു തീവ്രമായിരിക്കുന്ന വേദനയോടും ചൂടോടും ചെമപ്പോടും കൂടി ഭയങ്കരമായ നീരിനെ ഉണ്ടാക്കും. അതു വിഷമെന്നപോലെ വേഗത്തോടു കൂടി ശിരസ്സിലും കഴുത്തിലും വ്യാപിച്ചിട്ടു തടഞ്ഞുനിൽക്കും. ശംഖകമെന്ന ആ രോഗം മൂന്നു രാത്രികൊണ്ടു പ്രാണഹാനിയെ ചെയ്യും. ശരിയായി ചികിത്സിച്ചാൽ മൂന്നുരാത്രികൊണ്ടു ശമിക്കാനുമതി. ൨. ശംഖ്.

ശംഖകുസുമ-ശംഖപുഷ്പി.

ശംഖധവള-വി. ശംഖിന്റെ വെളുപ്പുപോലെ വെളുപ്പുള്ള.

ശംഖധ്മാനം-ശംഖ് ഊതുക.

ശംഖനകം, ശംഖനഖം-ഞമഞ്ഞി.

ശംഖനാദം-ശംഖിന്റെ ശബ്ദം.

ശംഖപാലൻ-൧. ആദിത്യൻ. ൨. ഒരു സർപ്പം.

ശംഖപുഷ്പം-ഒരുമാതിരി പുഷ്പം. ൧. കറുത്ത ശംഖുപുഷ്പം. ൨. വെളുത്ത ശംഖുപുഷ്പം.

ശംഖപുഷ്പി-ശംഖപുഷ്പം.

ശംഖം-൧. ഒരുവക ജലജന്തു, ശംഖ്. ൨. വൈശ്രവണന്റെ നിധികളിൽ

ഒന്നു്. ൩. മനുഷ്യന്റെ നെററിയിലുള്ള ഒരു മർമ്മം. ൪. ഒരു വലിയ തുക. ൫. നാംഗുണം.

ശംഖമുഖം-മുതല.

ശംഖസ്വനം-ശംഖിന്റെ ശബ്ദം.

ശംഖാഹ്വാ-ശംഖപുഷ്പി.

ശംഖി-൧. സമുദ്രം. ൨. വിഷ്ണു.

ശംഖിനീ-൧. നാലുവക സ്ത്രീകളിൽ മൂന്നാമത്തേവൾ. ൨. ഒരു പച്ചമരുന്നു്, ചണ്ണ (ചണ്ണക്കുവ). ൩. കീരിവള്ളി.

ശംഖിനീഫലം-നെന്മേനിവാക.

ശംഖുപിരി, ശംഖുതിരി-ഒരുവിധം പിരിയാണി.

ശംഖുവിളി-ശംഖിൽ ഊതി ശബ്ദിപ്പിക്കുക.

ശചീ-൧. ഇന്ദ്രാണി, ഇന്ദ്രന്റെ പത്നി. വ്യക്തമായി പറയുന്നവൾ എന്നർത്ഥം. അരയന്നത്തിനൊപ്പാലെ നടക്കുന്നവൾ എന്നുമാവാം. ൨. കരണം. ൩. വിഷ്ണി. ൪. ശതാവരി. ൫. ബലം. ൬. ഊർജ്ജസ്വലത. ൭ ചൊടിപ്പു്.

ശചീപതി-ഇന്ദ്രൻ.

ശടാ-൧. ജടാ. ൨. സിംഹകേസരം.

ശടി-കച്ചോലം.

ശടി,ശടിക-ചെറുകച്ചോലം.

ശഠ-വി. ശാഠ്യമുള്ള.

ശഠത-ശാഠ്യം.

ശഠം-൧. കുങ്കുമം. ൨. ഉരുക്ക്. ൩. തകരം. ൪. ഉമ്മത്തു്.

ശഠിക്കുന്നു-ശാഠ്യംപിടിക്കുന്നു, തർക്കിച്ചുപറയുന്നു.

ശണഘണ്ടികാ-കിലുകിലുപ്പ്.

ശണം-ഒരുമാതിരി ചെടി, ചണ.

ശണപർണ്ണി-തുവരപ്പയറ്.

ശണപാത്രം-മീൻകൂട്, ഏറുവല.

ശണപുഷ്പികാ-൧. കിലുകിലുപ്പ്. ൨. തുവരപ്പയറ്.

ശണസൂത്രം-ചണത്തിന്റെ നൂലുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ വല.

ശണാലുകം-വൻകൊന്ന.

ശണ്ഠ-കലഹം. (ഇതാണ ചണ്ടയായതു്)

ശണ്ഠി-ശഠൻ, വികൃതി, ചണ്ടി.

ശണ്ഡം, ഷണ്ഡം-നപുംസകം.

ശണ്ഡം-കാള.

ശതകം-൧. നൂറുസംവത്സരം. ൨. നൂറു ശ്ലോകം കൂടിയ ഒരു കവിത.

ശതകം ചൊല്ലിക്ക-കഷ്ടപ്പെടുത്തുക

ശതകുപ്പ-ഒരുവക അങ്ങാടിമരുന്നു്.

വാതം, കഫം, അതിസാരം മുതലായവയ്ക്കു നന്നു്. സം-ശതപുഷ്പം. ത-ചെതഞ്ചതകപ്പൈ. ഇം—Dill Seed.

ശതകോടി-൧. വജ്രായുധം, വൈരം. ൨. നൂറുകോടി.

ശതക്രതു-ഇന്ദ്രൻ.

ശതഘ്നൻ-ശിവൻ.

ശതഘ്നി-൧. ഒരായുധം, ഇരിമ്പു ആണികൾ നിറച്ചു കുത്തിവെച്ചിട്ടുള്ള ഒരു വലിയ കല്ലു്. (കൃഷ്ണൻ ഉപയോഗിച്ച ഒരായുധം).

'അയഃകണ്ടക സഞ്ചന്നാ
ശതഘ്നീ മഹതീ ശിലാ'

൨. വെൺതേൾ. ൩. തൊണ്ടയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഒരു ദീനം.

തിരിപോലെയും കഠിനമായിട്ടും കണ്ണമത്ത തടുക്കുന്നതായിട്ടും വളരെ മാംസാങ്കുരങ്ങളാൽ ചുററപ്പെട്ടതായിട്ടും കണ്ഠത്തിനോവു്, ചൂടു്, ചൊറിച്ചൽ ഇത്യാദി വേദനയോടുകൂടിയും മുളന്തടിപോലെയും ഉണ്ടാകുന്നതിനു ശതഘ്നി എന്നു പേർ.

൪. തേക്കിട. ൫ ഉഞ്ഞ്.

ശതച്ഛദം-മരംകൊത്തി.

ശതദലാ-ചേമന്തി.

ശതദ്രു-ഒരു നദി (സട്ലജ്).

ശതധന്വ-ഹൃദീകന്റെ പുത്രനായ ഒരു യാദവൻ.

സത്യഭാമയുടെ പിതാവായ സത്രാജിത്തിനെ വധിക്കയാൽ കൃഷ്ണൻ കൊന്നു. സുകൃതവും ഭക്തിയുമുള്ള ശൈബ്യയുടെ ഭർത്താവായ ഒരു രാജാ. ശതധന്വ മരിച്ചു ചിതയിൽ ശൈബ്യയും മരിച്ചു. പിന്നീടു ശതധന്വ ഒരു നായായും കുറുക്കനായും ചെന്നായായും കാക്കയായും മയിലായും ജനിച്ചു. ഈ അവസരത്തിലെല്ലാം ശൈബ്യ സംഗതി മനസ്സിലാക്കി മുൻ സ്ഥിതിയെ അവലംബിക്കുന്നതിനു വേണ്ടപോലെ ഉപദേശിച്ചു. ശതധന്വ നായായപ്പോൾ ശൈബ്യ മുൻജന്മത്തിലെ അറിവോടുകൂടി രാജകുമാരിയായിട്ടാണു ജനിച്ചതു്. നായെക്കണ്ടു ശൈബ്യ പൂർവ്വജന്മത്തിന്റെ കാരണം ബോധിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ഒടുവിൽ ശതധന്വ ഒരു രാജവംശത്തിൽ ജനിക്കയും ശൈബ്യ ഭർത്താവാക്കി സ്വീകരിക്കയും ചെയ്തു.

ശതധാ-അ. നൂറുപ്രകാരം.

ശതധാ-കരിങ്കുറക.

ശതപത്ര(ക)ം-മരംകൊത്തി.

ശതപത്രം-൧. താമര. ൨. മയിൽ. ൩. കിളി. ൪. വണ്ണാരക്കോഴി. ൫. ചെന്തത.

ശതപത്രികാ-൧. ശതകുപ്പ. ൨. ചേമന്തി.

ശതപത്രോത്ഭവൻ-ബ്രഹ്മാവ്.

ശതപഥബ്രാഹ്മണം - ശുക്ലയജുർവേദത്തിന്റെ ബ്രാഹ്മണം.

ശതപദി-൧. പഴുതാര. ൨. ശതാവരി.

ശതപദ്മം-വെള്ളത്താമര.

ശതപർവ്വ-൧. താമരവളയം. ൨. മുള. ൩. വയമ്പ്. ൪. കടുരോഹിണി. ൫. കമ്പക്കരിമ്പ്. ൬. ചെറുതേക്ക്. ൭. കരിങ്കുറക. ൮. ശുക്രന്റെ ഭാര്യ. ൯. ഇഷമാസത്തിലെ വെളുത്തവാവ്.

ശതപർവ്വക-൧. കറുക. ൨. വയമ്പ്. ൩. യവം. ൪. കടുരോഹിണി.

ശതപർവ്വേശൻ-ശുക്രൻ.

ശതപാദ്-ശതാവരി.

ശതപുഷ്പ-ചതകുപ്പ.

ശതപുഷ്പികാ-ശതകുപ്പ.

ശതപ്രാസ(ശ)ം-കണവീരം.

ശതഭിഷക്-ചതയംനക്ഷത്രം.

ശതഭീരു-വള്ളിമുല്ല.

ശതഭേദകം-ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളി.

ശതം-നൂറ്.

ശതമഖൻ-ഇന്ദ്രൻ.

ശതമന്യു-൧. ഇന്ദ്രൻ. നൂറുയാഗങ്ങളോടു കൂടിയവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. ഊമൻ.

ശതമാർജ്ജനൻ-ആയുധം നന്നാക്കുന്നവൻ

ശതമാനം-൧. ഒരുപലം വെള്ളി. ൨. നാലിടങ്ങഴി.

ശതമൂലാ-൧. കരിങ്കുറക. ൨. ശതാവരി.

ശതമൂലി-൧. ശതാവരി. ൨. വലിയ ശതാവരി.

ശതയഷ്ടിക-നൂറുചുറ്റുള്ള മാല.

ശതയോഗം-ഒരു വൈദ്യഗ്രന്ഥം.

ശതരൂപാ-സ്വായംഭുവമനുവിന്റെ ഭാര്യ.

ബ്രഹ്മപുത്രിയാണ്. സാവിത്രിയെന്നും പേരുണ്ട്. ബ്രഹ്മാവിനാൽതന്നെ സ്വായംഭുവമനുവിന്റെ അമ്മയെന്നും കാണുന്നു.

ശതവീൎയ്യ-൧. വെൺകറുക. ൨. ശതാവരി. ൩. വലിയ മുന്തിരി.

ശതവേധി-പുളിയാരൽ, ഞെരിഞ്ഞാമ്പുളി.

ശതവേധിനീ-പുളിഞ്ചീര.

ശതശഃ-അ. പലപ്രകാരം, നൂറുപ്രകാരം.

ശതശൃംഗം-ഒരു മല.

പാണ്ഡവന്മാരുടെ ജനനസ്ഥലം. ഈ മലയിലാണു പാണ്ഡു തപം ചെയ്തുവന്നതു്. ഹിമവാൻപൎവ്വതത്തിന്റെ സമീപമാണു്.

ശതസോമൻ-ഒരു സൂൎയ്യവംശരാജാവു്.

ശതഹ്രദ-മിന്നൽപ്പിണർ, ഇടിവാൾ. അനേകംപ്രകാരം ശബ്ദിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. വൎഷസൂചകമാകയാൽ അനേകം (ഹ്രദങ്ങൾ) ജലാശയങ്ങൾ ഉള്ളതു് എന്നുമാവാം.

ശതഹ്രാസം-കണവീരം.

ശതാക്ഷി-ശതകുപ്പ.

ശതാംഗം-൧. രഥം, തേരു്. ൨. തൊട്ടകാര.

ശതാധിപൻ-പടനായകൻ.

ശതാനന്ദൻ-൧. ബ്രഹ്മാവു്. ൨. ശിവഭക്തനായ ഒരു മഹൎഷി.

ശതാനന്ദൻ ജനകന്റെ കുലഗുരുവാകുന്നു

ശതാനീകൻ-൧. ഒരു മഹൎഷി. ൨. ഒരു രാജാവു്. ൩. വൃദ്ധൻ. ൪. നകുലന്റെ പുത്രൻ.

ശതാബ്ദം-നൂറു സംവത്സരം.

ശതാവരി-ഒരുവക പച്ചമരുന്നു്, ശതമൂലി.

രക്തദോഷം, ക്ഷയം, പ്രമേഹം മുതലായവക്കു നന്നു്. കണ്ണിനു നല്ലതാണു്. ഇതിന്റെ തണ്ടിലുള്ള മുള്ളിന്റെ മുന കീഴ്പ്പോട്ടായിരിക്കും. [illegible]കണ്ണീർവിളാൻ.

ശതാഹ്വാ-൧. അയമോദകം. ൨. ശതകുപ്പ. ൩. ശതാവരി.

ശതേരൻ-ശത്രു.

ശത്രു-വൈരി. തന്നെ അമൎത്തുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

ശത്രു നാലുവിധം— നടത്തദോഷമുള്ള അമ്മ, കടമുണ്ടാക്കിവെക്കുന്ന അച്ഛൻ, സുന്ദരിയായ ഭാൎയ്യ, അറിവില്ലാത്ത മകൻ.

ശത്രുകണ്ടകാ-കാട്ടിലന്ത.

ശത്രുഘ്നൻ-ശ്രീരാമന്റെ ഒരു അനുജൻ.

ശ്രുതകീൎത്തിയെ വിവാഹം ചെയ്തു. ലവണാസുരനെ വധിച്ചു. സുബാഹു, ബഹുശ്രുതൻ (ശ്രുതസേനൻ) ഇവരത്രെ പുത്രന്മാർ.

ശത്രുചതുഷ്ടയം-(ശത്രു എന്നതു നോക്കുക).

ശത്രുജയം-൧. ശത്രുക്കളെ ജയിക്കു. ൨. ആന. ൩. ഒരു പൎവ്വതം.

ശത്രുത-വൈരം; അസൂയ.

ശത്രുത്വം-ശത്രുത.

ശത്രുദോഷം-മന്ത്രവാദംനിമിത്തം ശത്രുക്കളിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്ന ദോഷം.

ശത്രുപീഡ-ശത്രുക്കളെക്കൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവം.

ശത്രുവ്യാപാരം-ശത്രുവിന്റെ പ്രവൃത്തി (ക്ഷുദ്രപ്രയോഗം).

ശത്രുസംഹാരം-ശത്രുവിന്റെസംഹാരം.

ശത്വരീ-രാത്രി.

ശദ്രി-൧. മേഘം. ൨. അൎജ്ജുനൻ. ൩. ആന.

ശനകാവലി-അത്തിത്തിപ്പലി.

ശനൈഃ(സ്സ്)-അ. പതുക്കെ.

'സോല്ലാസം ശനകൈഃ നിതംബഗുരുതാ-'

(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

ശനി-പ്ര. നവഗ്രഹങ്ങളിൽ ഒന്ന്. മറ്റു പര്യായങ്ങൾ-മന്ദൻ, പംഗു, ഛായാപുത്രൻ, അസിതൻ, സൌരി, ശനൈശ്ചരൻ, അർക്കജൻ, കാലൻ.

ശനി ഒരു പാപഗ്രഹങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. അച്ഛൻ-സൂര്യൻ. അമ്മ-ഛായ. ആരൻ, കോണൻ, ക്രോധൻ, ക്രൂരലോചനൻ ഇവയും ശനിയുടെ പേർ ആകുന്നു. ഒരു കഥയിൽ ബലരാമന്റെയും രേവതിയുടേയും പുത്രനെന്നു കാണുന്നു.
ഉ. ശനിയാഴ്ച. ന. ശിവൻ. ര. ഗ്രഹപ്പിഴ. ഞ. ദുഷ്ടൻ.

ശനിപ്പിഴ-താൻ ജനിച്ച രാശിയുടെ പന്ത്രണ്ടാം രാശിയിലും മറ്റും ശനി കടക്കുക, ഗ്രഹപ്പിഴ.

ശനിപ്രസൂ-ഛായ.

ശനിപ്രിയം-മരതകരത്നം.

ശനിയൻ-കൊള്ളരുതാത്തവൻ, ദുർഗ്ഗുണമുള്ളവൻ, ദുഷ്ടൻ.

ശനിയാഴ്ച-ഏഴാം ആഴ്ച.

ശനിവലി-കോച്ചിവലിക്കുക, വിറ.

ശനിവാ(സ)രം-ശനിയാഴ്ച.

ശനൈശ്ചരൻ-ശനി.

ശനൈസ്സ്-അ. പതുക്കെ.

ശന്തനു-ഒരു രാജാവ്. (മഹാഭാരതം എന്ന പദത്തിലെ പട്ടികയും മഹാഭിഷക് എന്ന പദവും നോക്കുക).

ഇക്ഷ്വാകുവംശത്തിൽ പ്രസിദ്ധനായ മഹാഭിഷക് എന്ന രാജാവു ഇന്ദ്രപ്രീതി നേടി സ്വർഗ്ഗസുഖം അനുഭവിച്ചുവരുന്ന കാലത്തു ഒരുദിവസം താനും മുനികളും ദേവകളും മറ്റുമായി ബ്രഹ്മാവിനെ സേവിപ്പാൻ പോയി. തദനന്തരം ദേവനദിയും അവിടെ വന്നു. ആ ദേവിയുടെ വസ്ത്രം മന്ദമാരുതൻ ഇളക്കിയപ്പോൾ മഹാഭിഷക് മന്മഥപരവശനായി നോക്കി. ഉടൻ 'മർത്ത്യനായി ഭവിച്ചു ഭൂലോകവാസംചെയ്തു സുഖം അനുഭവിച്ചുവരിക' എന്നു ബ്രഹ്മാവു ശപിച്ചു. അക്കാലം കാമധേനുവിനെ മോഷ്ടിക്കയാൽ മാനുഷസ്ത്രീകളുടെ ഗർഭത്തിൽ പിറക്കണമെന്നുള്ള വസിഷ്ഠശാപം ഹേതുവായിട്ടു വ്യസനിച്ചുനടക്കുന്ന അഷ്ടവസുക്കളെ ഗംഗ കണ്ടു അവരുടെ അപേക്ഷപ്രകാരം ഗംഗ ഭൂമിയിൽ ജനിച്ചു. മഹാഭിഷക് ശന്തനുവായി ഭവിച്ചു. ഗംഗ തന്റെ ഭാര്യയായി. ഇവരിൽ ഗംഗാദത്തൻ (ഭീഷ്മർ) ഉത്ഭവിച്ചു. ദേവവ്രതൻ എന്നും ഭീഷ്മരെ വിളിക്കും. ശന്തനുവിനു കാളി (സത്യവതി) എന്നു വേറെ ഒരു ഭാര്യകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നു. കാളിയിൽ ചിത്രാംഗദൻ, വിചിത്രവീര്യൻ എന്നു രണ്ടു പുത്രന്മാരുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഭക്തി, സ്നേഹം, വിനയം, ധൈര്യം മുതലായ ഗുണങ്ങൾക്കു ശന്തനു വിളനിലമായിരുന്നു. അച്ഛന്റെ പേർ പ്രതീപൻ. ശന്തനുവിനെ സത്യവാചൻ എന്ന് വിളിക്കാറുണ്ട്.

ശപഥം-ആണ, സത്യം, "ഞാൻ ഇന്നവിധം ചെയ്യും; ചെയ്തില്ലെങ്കിൽ അഗ്നിയിൽ ചാടി ദേഹിച്ചുകളയും" എന്നും മറ്റും ഉറപ്പായി പറക. മറ്റൊരു പര്യായം-ശപനം.

ശപനം-ശപഥം.

ശപം-പ്ര. ശവം. ഉ. ശാപം. ന. ആണ.

ശപിക്കുന്നു-പ്രാകുന്നു, നിന്ദിക്കുന്നു.

ശപ്ത-വി ശപിക്കപ്പെട്ട.

ശപ്പൻ, ശപ്പട്ട-ചപ്പൻ. (ശപ്പൻ = ചപ്പൻ = നിസ്സാരൻ).

ശഫം-പ്ര. കുളമ്പ്. ഉ. കുതിരയുടെ കുളമ്പ്. ന. നാഗ്ഗുണം. ര. വൃക്ഷത്തിന്റെ പേർ.

ശഫരം-ഒരുവക ചെറിയ മത്സ്യം, കരുമത്സ്യം.

ശഫരാധിപൻ-വാളമീൻ.

ശഫരി-നരിമീൻ, മീൻ, കരുമത്സ്യം.

ശഫായത്തു്-(അറബിഭാഷ) മദ്ധ്യസ്ഥം.

ശബരൻ-കാട്ടാളൻ.

ശബരം-ജലം.

ശബരാലയം-കാട്ടാളന്റെ വീട്.

ശബരി-൧. കാട്ടാളത്തി. ൨. ഒരു കാട്ടാളസ്ത്രീ.

രാമചന്ദ്രനെ ഇവൾ ഭക്തിപൂർവ്വം സേവിച്ചു.

ശബലപൃഷ്ഠകം - വെളുത്ത രോമവും മുതുകിൽ ചാരനിറവുമുള്ള വലിയ മാൻ.

ശബലാശ്വർ-ഹര്യശ്വർ പോയശേഷം അസിക്നിയിൽ ദക്ഷനുണ്ടായ ൧൦൦൦ പുത്രന്മാർ.

ഇവരും മടങ്ങിവരാത്ത വിധത്തിൽ അങ്ങുമിങ്ങും പിരിഞ്ഞുപോയി. നാരദന്റെ ഉപദേശമാണു ഇതിനു കാരണം.

ശബള-വി. പലവർണ്ണമുള്ള.

ശബളം-൧. പല വർണ്ണം. ൨. വെള്ളം.

ശബളിതം-പല വർണ്ണങ്ങളോടു കൂടിയ. ഇന്ദ്രധനസ്സ് (മഴവില്ല്) ശബളിതമാണ്.

ശബളി-പലവർണ്ണമുള്ള പശു.

ശബ്ദകോശം-നിഘണ്ടു.

ശബ്ദഗ്രഹം-ചെവി.

ശബ്ദന-വി. ശബ്ദിക്കുന്ന.

ശബ്ദനൻ-അക്ഷരവ്യക്തികൂടാതെ ചൂളയിടുക മുതലായതു ചെയ്യുന്നവൻ.

ശബ്ദനം-൧ ശബ്ദം ൨. മരംകൊത്തി.

ശബ്ദബ്രഹ്മം-ദൈവം തോന്നിച്ചിട്ട് എഴുതിയ എഴുത്ത് എന്നു കൊല്ലിൻസ്. പരബ്രഹ്മബോധം; വേദങ്ങൾ.

'ശബ്ദബ്രഹ്മണി നിഷ്ണാതഃ
പരബ്രഹ്മണിധീയതേ'

ശബ്ദം-൧. ഒച്ച, സ്വനം. സ്വ സ്വരൂപത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നതു് എന്നർത്ഥം. മററു പര്യായങ്ങൾ-നിനാദം, നിനദം, ധ്വനി, ധ്വാനം, രവം, സ്വനം, സ്വാനം, നിർഘോഷം, നിർഹ്രാദം, നാദം, നിസ്വാനം, നിസ്വനം, ആരാവം, ആരവം, സംരാവം, വിരാവം. (ശബ്ദം=ആകാശഗുണം. ബാക്കി ൧൬-ം ഒച്ചയുടെ പേർ എന്നു പക്ഷാന്തരം). ൨. സംസ്കൃതവാക്ക്. ൩. ഇന്ദ്രിയവിഷയങ്ങളിൽ ഒന്ന്. സുഖത്തെ കൊടുക്കുന്നതു എന്നർത്ഥം. സംസാരിക്കപ്പെടുന്നതു എന്നുമാവാം. ൪. പഞ്ചഭൂതങ്ങളുടെ ഗുണങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൫. യാതൊന്നു വ്യാകരണാദിശാസ്ത്രത്തിൽ സിദ്ധം, അതാത്രേ ശബ്ദം.

ഒരർത്ഥത്തെ കുറിക്കുന്നതിനായി വർണ്ണങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചേർത്തുണ്ടാക്കുന്ന അക്ഷരക്കൂട്ടത്തിനു ശബ്ദമെന്നു പേർ. ഈ ശബ്ദത്തെ തന്നെയാണു പ്രകൃതി എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നതു്.

ഉ-ം, ചെപ്പം = ച് + എ + ം + ഉ + പ് + പ് + അ + മ.

ശബ്ദയോനി-വാക്കിന്റെ മൂലം, ഭൂസത്തായാം ഏധവൃദ്ധൌ എന്നു തുടങ്ങിയുള്ളവ, ധാതു.

ശബ്ദവേധൻ-വൈദ്യന്മാർ ഹൃദയം പരിശോധിക്കുന്ന ഒരു യന്ത്രം, വക്ഷഃപരിശോധിനി Stethoscope.

ശബ്ദവേധി-ശബ്ദം മാത്രം കേട്ട് (വസ്തു കാണാതെതന്നെ) ലക്ഷ്യത്തെ ശരത്താൽ തുളയ്ക്കുന്നവൻ.

ശബ്ദശാസനം-വ്യാകരണച്ചട്ടങ്ങൾ, ശബ്ദശാസ്ത്രം.

ശബ്ദശാസ്ത്രം, ശബ്ദവിദ്യ - ആറു ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഒന്നു്, വ്യാകരണം.

ശബ്ദാധിഷ്ഠാനം - ചെവി.

ശബ്ദാർത്ഥം - വാക്കിന്റെ അർത്ഥം.

ശബ്ദാലങ്കാരചതുഷ്ടയം - അനുപ്രാസം, യമകം, പുനരുക്തവദാഭാസം, ചിത്രം.

ശബ്ദിക്കുന്നു - ൧. പറകയും ചുമയ്ക്കയും മററും ചെയ്യുന്നു. ൨. ഒച്ച പുറപ്പെടുവിപ്പിക്കുന്നു. (കാ. ക്രി. ശബ്ദിപ്പിക്കുന്നു).

ശബ്ദിത - വി. ശബ്ദിക്കപ്പെട്ട.

ശബ്ദോൽപത്തി - ശബ്ദമുണ്ടാകുക.

ശമക - വി. സമാധാനം വരുത്തുന്ന.

ശമഥൻ - മന്ത്രി.

ശമഥം - ശമനം, അടക്കം, സമാധാനം.

ശമനത - ശമനം.

ശമനൻ - യമൻ.

ശമനം - ൧. അടക്കം, സമാധാനം. ൨. അവസാനം, നിറുത്തൽ. ൩. ഉപദ്രവം. ൪. യാഗത്തിനു ജന്തുക്കളെ കൊലചെയ്യുക. ൫. ഒരുവക മാൻ.

ശമനസ്വസാവ് - യമുനാനദി. യമന്റെ സഹോദരി എന്നർത്ഥം.

ശമനി - രാത്രി

ശമനീസദൻ - ഒരു രാക്ഷസൻ.

ശമം - അടക്കം, അകമേയുള്ള ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ അടക്കം.

ബാഹ്യേന്ദ്രിയവൃത്തികളുടെ അടക്കത്തിനു 'ദമം' എന്നു പേർ.

ശമലം - വിഷ്ഠ.

ശമാദിഷൾക്കം - ശമം, ദമം, ഉപരതി, തിതിക്ഷ, സമാധി, ശ്രദ്ധ ഈ ആറു ഗുണങ്ങൾക്കും കൂടിയുള്ള പേർ. (ഓരോന്നും പ്രത്യേകം നോക്കുക). ഉപരതി = ബാഹ്യവൃത്തികളെ ആശ്രയിക്കാതെയിരിക്ക.

ശമിക്കുന്നു - അടങ്ങുന്നു, സമാധാനമാകുന്നു. (സ. ക്രി. ശമിപ്പിക്കുന്നു).

ശമിത - വി. ശമിപ്പിക്കപ്പെട്ട.

ശമീ - ൧. വഹ്നിച്ചമത, വന്നി. ൨. കാർകോകിൽ.

ശമീകൻ - ഒരു ഋഷി.

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴുത്തിലാണു പരീക്ഷിത്തു് മൃതസർപ്പത്തെ എടുത്തിട്ടതു്.

ശമീധാന്യം - പയറും മററും.

ശമീപത്രം - പന്നു്.

'ശമീപത്രപ്രമാണേന പിണ്ഡം ദദ്യാത്
ഗയാ ശിരേ'

ശമീപത്രാ - മുക്കുററി.

ശമീര - ചെറുവന്നിവൃക്ഷം.

ശമ്മത്തു്, ചമത്തു് - സാമർത്ഥ്യം.

ശം - (സൌഖ്യം) സുഖം.

ശംഖൻ - വിരാടന്റെ പുത്രൻ.

മഹാഭാരതയുദ്ധത്തിൽ ൧-ാംദിവസം ദ്രോണരാൽ വധിക്കപ്പെട്ടു.

ശംഖപിടക - ചങ്കിൽ പുണ്ണ്. (കന്നുകാലികൾക്കുള്ള ഒരു ദീനം).

ഒരു അസാദ്ധ്യരോഗം. നിശ്ചയമായി മരിക്കുന്നതുമാകുന്നു. നാവും ശങ്കും വീങ്ങി വായിൽ കുരുതന്നിറം കലർന്ന വാട പുറപ്പെടുവിച്ചു മരിക്കും.

ശമ്പ - മിന്നൽപിണർ.

ശമ്പളം - കൂലി. പര്യായപദങ്ങൾ - കർമ്മണ്യം, വിധാ, ഭൃത്യാ, ഭൃതി, ഭർമ്മം, വേതനം, ഭരണ്യം, ഭരണം, മൂല്യം, നിർവേശം, പണം.

ശംബം - ൧. വജ്രായുധം. ശത്രുക്കളെ കൊല്ലുന്നതു് എന്നർത്ഥം. ൨. ഉലക്കപ്പൂണ്. ൩. അരക്കവെച്ചു പൂട്ടുന്ന ഇരിമ്പുചങ്ങല.

ശംബരൻ-൧. ഒരു അസുരൻ.

പ്രദ്യുമ്നനെ എടുത്തു കടലിലിട്ടു. പ്രദ്യുമ്നൻ ഇവനെ വധിച്ചു.

൨. മറെറാരസുരൻ.

ദിവോദാസനൃപനോടു യുദ്ധംചെയ്തു തോററു. കോട്ടകളെല്ലാം ഇന്ദ്രൻ നഷ്ടം വരുത്തി.

൩. മായാവി.

ശംബരം-൧. വെള്ളം. ൨. സമ്പത്ത്. ൩. യുദ്ധം. ൪. ജലം. ൫. മേഘം. ൬. കെട്ടുവേലി. ൭. നീർമരുത്. ൮. ഒരുവക മീൻ. ൯. കരിമ്പന. ൰. പാച്ചോററി. ൰൧. പർവ്വതം. ൰൨. ധനം. ൰൩. മറിമാൻ. ൰൪. മാൎഗ്ഗമദ്ധ്യം. ൰൫. ജലം.

ശംബരപുരം-തൃച്ചംബരം.

ശംബരാരി - കാമദേവൻ. ശംബരാസുരന്റെ ശത്രു എന്നൎത്ഥം.

ശംബരി-൧. വലിയ ഞെരി. ൨. ശതാവരി. ൩. എലിച്ചെവിയൻ. ൪. മഹേന്ദ്രജാലം. ൫. മഹേന്ദ്രജാലക്കാരി.

ശംബലം-൧. വഴിച്ചോറു. ൨. കര. ൩. അസൂയ ൪. പുരാണപ്രസിദ്ധമായ ഒരു ഗ്രാമം.

ശംബലി-കൂട്ടിക്കൊടുക്കുന്നവൾ, കുട്ടിനി

ശംബാകൃത-വി. ഇരുച്ചാലുഴുത.

ശംബൂകൻ-ഒരു ശൂദ്രൻ.

തപസ്സ് ചെയ്കനിമിത്തം രാമൻ വധിച്ചു.

ശംബൂകാ-ഞമഞ്ഞി, കക്കാ

ശംബൂകാ-കക്കാ.

ശംഭാ-൧. വജ്രായുധം. ൨. ഉലക്കപ്പൂണ്.

ശംഭളി-വേശ്യാ, വേശ്യയായും വിടപണി ചെയ്തും പാൎക്കുന്നവൾ. "അങ്ങിനെസുഖമുണ്ട്", "ഇങ്ങനെ സുഖമുണ്ട്" എന്നു പറഞ്ഞു പിടിപ്പിക്കുന്നവൾ എന്നൎത്ഥം." (വിടന്മാരേയും വേശ്യമാരേയും തമ്മിൽ പറഞ്ഞിണക്കി വിടന്മാരുടെ പക്കൽനിന്നു പണം തട്ടി കാലയാപനം ചെയ്യുന്നവളത്രേ 'ശംഭളി')

ശംഭു-൧. ശിവൻ. സുഖത്തെചെയ്യുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

ശംഭുരസി മഹാദേവ പരമേഷ്ഠിന്നിചാൎഹതി (എന്നു മേദിനി).

൨. ബ്രഹ്മാവ്. ൩. വിഷ്ണു. ൪. ഒരുമുനി. ൫. യവനന്മാരിൽ പ്രമാണി.

ശംഭുപ്രിയ-൧. പാൎവ്വതി. ൨. ദുൎഗ്ഗ. ൩. നെല്ലി.

ശംഭുശുക്രം-രസം.

ശമല-പ്രയാസം, വ്യാകലം.

ശമ്യ-൧. നുകക്കഴി. ൨. ഒരു യാഗപാത്രം.

ശമ്യാകം-കൊന്നവൃക്ഷം.

ശംവാ-൧. വജ്രായുധം. ൨. ഉലക്കപ്പൂണ്. ൩. നേർവഴിയേ ഉഴുക.

ശംവരം-വെള്ളം.

ശംസ-൧. സ്തുതി. ൨. വാക്ക്. ൩. ആഗ്രഹം. ൪. വിവരണം.

ശംസനം-൧. വാക്ക്. ൨. സ്തുതി. ൩. വിവരണം.

ശംസിക്കുന്നു - സ്തുതിക്കുന്നു, പറയുന്നു. (ശംസിപ്പിക്കുന്നു—കാ-ക്രി)

ശംസിത-വി. സ്തുതിക്കപ്പെട്ട. ൨. പറയപ്പെട്ട. ൩. ആഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട ൪ നിശ്ചയമുള്ള. ൫. അപവാദപ്പെട്ട.

ശംസ്താവ്-സ്തുതിക്കുന്നവൻ.

ശയണ്ഡ-വി. ഉറക്കമുള്ള.

ശയണ്ഡം-൧. മീൻ. ൨. പന്നി. ൩. മരണം ൪. ഒരുവക പാമ്പ്

ശയനഗൃഹം-ഉറങ്ങുവാനുള്ള മുറി കിടക്കുന്ന മുറി.

ശയനപ്രദക്ഷിണം-കിടന്നുകൊണ്ടു ക്ഷേത്രത്തിനു ചുററി വലംവെയ്ക്കൽ.

ശയനം-൧. കിടക്കുക. കിടപ്പിന്നാധാരമായ കിടക്ക, കട്ടിൽ മുതലായ സാധനങ്ങൾ.

ശയനരചനം — കിടപ്പിന്നാധാരമായ കിടക്ക, കട്ടിൽ മുതലായ സാധനങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം. ഇവയെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ശാസ്ത്രം വിശ്വകർമ്മപ്രോക്തമാകുന്നു. ഒററമരംകൊണ്ടുതന്നെയാണ് കട്ടിൽ മുതലായവയെ ഉണ്ടാക്കേണ്ടത്. നാലിൽ കൂടുതൽ മരംകൊണ്ടു ഒരിക്കലും ചെയ്യരുത്. കഴിയുന്നതും ഫലവൃക്ഷങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിർമ്മിക്കണം. ശയനാസനാദികർമ്മങ്ങൾക്കു പലവിധം വൃക്ഷങ്ങളെയും ഉപയോഗിക്കരുത്. വിശേഷിച്ചു വേങ്ങമരം, തൊട്ടുകാര, ചന്ദനം, ദേവതാരം, മരുത്, തേക്ക്, പനച്ചി, പയൻ, കുമിഴ്, അകിൽ എന്നിവ ഏററവും ഉത്തമങ്ങളാകുന്നു.

൩. സംയോഗം.

ശയനമന്ദിരം-ശയ്യാഗൃഹം.

ശയനാധികാരി-പള്ളിയറക്കാരൻ.

ശയനീയ-വി. ഉറങ്ങുവാൻ കൊള്ളാവുന്ന.

ശയനീയം-മെത്ത.

ശയനൈകാദശി-ഒരു വിശേഷദിവസം.

ആഷാഢമാസത്തിലെ ശുക്ലപക്ഷത്തിലെ ഏകാദശി.

ശയം-൧ ഉറക്കം. ൨. മെത്ത. ൩. കൈ. ൪. പെരുമ്പാമ്പ്. ൫. ശാപം. ൬. കിടപ്പ്.

ശയാന-വി. ൧. ഉറങ്ങുന്ന. ൨. കിടക്കുന്ന

ശയാലു-വി. ൧. ഉറങ്ങുവാനാഗ്രഹമുള്ള. ൨. കിടപ്പാനാഗ്രഹമുള്ള.

ശയാലു-൧. പെരുമ്പാമ്പ്. ൨. നായ്. ൩. കുറുക്കൻ.

ശയിക്കുന്ന-കിടക്കുന്ന.

ശയിത-വി. ൧. ഉറങ്ങുന്ന. ൨. കിടക്കുന്ന.

ശയിതം-ഉറക്കം.

ശയു-പെരുമ്പാമ്പ്. ഉറക്കം അധികമുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. അധികനേരവും സഞ്ചരിക്കാതെ കിടക്കുന്നവൻ എന്നുമാവാം.

ശയ്യ-൧. മെത്ത. ൨. (സാഹിത്യത്തിൽ) രീതിഗുണം, പദങ്ങളുടെ അന്യോന്യമൈത്രി. ൩. ഉറക്കം.

ശര്യാതി-൧. പ്രാചീനമാനവരാംശിയിലുണ്ടായ ആൾ. ൨. വൈവസ്വതമനുവിൻെറ ഒരു പുത്രൻ.

ശരക്കൂടം-അമ്പിൻകൂടം, അസ്ത്രംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരുമാതിരി ഭവനം.

ശരകാണ്ഡം-൧. അമ്പിൻെറ തണ്ട് ൨. അമ്പപ്പുല്ലിൻെറ തണ്ട്.

സം-രാമകന്ദം. രുചിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

ശരച്ചന്ദ്രൻ-ശരൽക്കാലത്തെ ചന്ദ്രൻ.

ശരച്ഛതം-നൂറുവർഷം.

ശരച്ഛദം-അമ്പുറ.

ശരജൻ-സുബ്രഹ്മണ്യൻ.

ശരജം-പുതുവെണ്ണ.

ശരജന്മസാവിത്രി-പാർവതി. സുബ്രഹ്മണ്യനെ പ്രസവിച്ചവൾ എന്നർത്ഥം.

ശരജന്മാവ്-സുബ്രഹ്മണ്യൻ. ശരവണത്തിൽ പിറന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

ശരടം-൧. കയിമ്പിൻശാക. ൨. ഓന്ത്.

ശരണം-൧. ആശ്രയം. ൨. രക്ഷിതാവ്. ൩. ഭവനം.

ശരണത്രയം-('ത്രിശരണങ്ങൾ' നോക്കുക)

ശരണാഗത, ശരണാപന്ന-വി. രക്ഷക്കായിട്ടുവന്ന.

ശരണാൎത്ഥി-വി. രക്ഷക്ക ആഗ്രഹമുള്ള.

ശരണി-൧. വഴി. ൨. ഭൂമി. ൩. വരി. (Line)

ശരണോന്മുഖൻ-ശരണത്തെ ചോദിക്കുന്നവൻ.

ശരണ്യ-വി. രക്ഷിക്കത്തക്ക.

ശരണ്യൻ-൧. ശിവൻ. ൨. രക്ഷിതാവ്.

ശരണ്യം-൧. രക്ഷ. ൨. ഭവനം. ൩. ശരണാൎഹമായിട്ടുള്ളതു്. ജനങ്ങളുടെ ആയുസ്സിനെ കളയുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

ശരത്തു്-൧. ശരദൃതു. ൨. സംവത്സരം ജനങ്ങളുടെ ആയുസ്സിനെ കളയുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. വ്രീഹിമുതലായവ പാകംവന്നു കൊഴിയുന്ന കാലമെന്നൎത്ഥം.

ശരദൃതു-ശരല്ക്കാലം, നാലാമത്തെ ഋതു, തുലാം വൃശ്ചികം ഈ രണ്ടുമാസങ്ങൾ കൂടുന്നകാലം.

മനുഷ്യൎക്ക മദ്ധ്യബലത്തെ ചെയ്യും. ഒരു ദിവസത്തിലേക്ക വിചാരിക്കുന്നതായാൽ പത്തുനാഴിക രാത്രിക്കുമേൽ പത്തുനാഴിക വെളുപ്പുവരെയുള്ള കാലമാകുന്നു. സം—ശരത്. ഇം—Autumn.

ശരത്കാമി-നായ്.

ശരത്പത്മം-വെള്ളത്താമര.

ശരദ്വാൻ-കൃപയുടെ പിതാവായ ഒരു ഋഷി (കൃപൻ എന്നതു നോക്കുക).

ബ്രഹ്മാവിന്റെ പുത്രൻ അംഗിരസ്സ്. തല്പുത്രൻ ഉചത്ഥ്യൻ, തല്പുത്രൻ ദീൎഘതമാവ്, തല്പുത്രൻ ഗൌതമൻ, തല്പുത്രൻ ശരദ്വാൻ.

ശരധി-അമ്പുറ, ആവനാഴി.

ശരപത്രം-൧. കരിമ്പ്. ൨. ദൎഭ.

ശരപുംഖാ-൧. ഒരു മരുന്നു് ൨. തൂവൽ വച്ചുകെട്ടിയിട്ടുള്ള അമ്പിന്റെ അഗ്രം.

ശരപുഷ്പം-ഉച്ചമലരി.

ശരപ്പാടു്-അമ്പ് എയ്താൽ വീഴുന്ന അകലം.

ശരൻ-ശരമുള്ളവൻ. ഉ—ം, പങ്കജശരൻ. (പദത്തിന്റെ ഒടുവിൽ പ്രയോഗം).

ശരപ്രയോഗം—അമ്പുകൊണ്ടുള്ള പ്രയോഗം.

ശരഭൻ-രാമചന്ദ്രന്റെ ഒരു വാനരസഖി.

ശരഭം-൧. എട്ടടിമാൻ. (എട്ടടിമാൻ എന്നപദം നോക്കുക). ഹിംസിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

ഈ എട്ടടിമാനിനു എട്ടു കാലുണ്ടെന്നും, ഇതു സിംഹത്തെ കൊല്ലുമെന്നും കാണുന്നുണ്ടു്. മഹാവിഷ്ണു നരസിംഹമൂൎത്തിയായി അവതരണംചെയ്തു ഹിരണ്യകശിപുവിനെ വധിച്ചതിന്റെശേഷം ദുസ്സഹമായ ക്രോധത്തിൽ മഗ്നനായിത്തീൎന്നു. അനന്തരം നരസിംഹത്തിന്റെ ഉഗ്രതക്കു ശാന്തതയുണ്ടാകുവാൻ മഹാദേവൻ ശരഭമായി അവതരണംചെയ്തു. ഇതു മൃഗത്തിന്റെയും പക്ഷിയുടെയും വൎഗ്ഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടു. ശരഭമഹാമന്ത്രത്തിന്റെ ധ്യാനത്തിൽ പക്ഷിരൂപമായി വിവരിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. ശരഭം എന്ന ഭയങ്കരമൃഗത്തിനു എട്ടു കാലും തലയിൽ ഒരു കൊമ്പും ഉണ്ടു്. സിംഹത്തെക്കാൾ ഭയങ്കരമാണു്. പുരാണത്തിലല്ലാതെ ഈ മൃഗത്തെ ലോകത്തിൽ എങ്ങും കാണുന്നില്ല. (എട്ടടിമാൻ, വ്യാളി ഇവ നോക്കുക).

൨. വരയാടു്. ൩. ഒട്ടകം.

ശരഭംഗൻ-ഒരു മഹൎഷി.

ദണ്ഡകാരണ്യത്തിലാണു ആശ്രമം. രാമചന്ദ്രാദികൾ വനത്തിൽ ചെന്ന

പ്പോൾ അവരെ കണ്ടിട്ടു ജന്മസാഫല്യം കിട്ടി എന്നു കരുതി അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തു. ഉടൻ തീയിൽനിന്നു വന്ന ഒരു ദിവ്യശരീരം സ്വൎഗ്ഗംഗമിച്ചു.

ശരം-പു. അമ്പു്. ഹിംസിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. മുറിവു പററിക്കുന്നതു് എന്നുമാവാം. ൨. അമ്പുപ്പുല്ലു്. ൩. വെള്ളം. ൪. ഉപദ്രവം. ൫. അമ്പെയ്യൽ. മററു പൎയ്യായങ്ങൾ-പൃഷൽകം, ബാണം, വിശിഖം, അജിഹ്മഗം, ഖഗം, ആശുഗം, കലംബം, മാൎഗ്ഗണം, പത്രീ, രോപം, ഇഷു.

ശരയൂ-സരയൂനദി.

ശരലോമാ-മുള്ളൻപന്നി.

ശരല്ക്കാമീ-പട്ടി.

ശരല്ക്കാലം- കന്നിയും തുലാവും രണ്ടു മാസം.

ശരവണഭവൻ-സുബ്രഹ്മണ്യൻ.

ശരവനം, ശരവണം-ശരപ്പുല്ലുകളുടെ വനം, ഞാങ്ങണക്കാടു്, അമ്പുപ്പുല്ലുകളുടെ കാടു്.

വനത്തിലെ 'ന'കാരത്തിനു 'ണ'കാരമാദേശം. ഗംഗയുടെ സമീപത്താണു ഈ വനം.

ശരവൃഷ്ടി-അസംഖ്യം ശരങ്ങൾ വന്നു വീഴുക.

ശരവ്യം-ലാക്കു്, ലക്ഷ്യം.

ശരശയ്യ-അമ്പുനിവൎത്തിവെച്ചുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള കിടക്ക.

ശരസന്ധാനം-അമ്പുകൊണ്ടു ലാക്കുനോക്കുക.

ശരൾ-പു. ശരൽക്കാലം. ൨. ഒരു സംവത്സരം.

ശരളം-ചരളം.

ശരറാന്തൽ-ചുററും മനോഹരമായ കണ്ണാടിച്ചില്ലുകൾ തൂക്കിയിട്ടുള്ള ഒരുതരം വിളക്കു്.

ശരാടി(ഡി)-താറാവു്.

ശരാതി-താറാവു്.

ശരാഭ്യാസം—അമ്പിൻപ്രയോഗം പഠിക്കൽ.

ശരാമുഖം-വെരഞ്ചനെല്ലു്.

ശരാരത്തു്-ധൃഷ്ടത.

ശരാരി-താറാവു്. വെള്ളത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതെന്നൎത്ഥം. (പാഠങ്ങൾ-ശരാതി, ശരാളീ, ശരാടി, ശരാഡി).

വെള്ളിപ്പക്ഷി എന്നു കോല്ലിൻസ്.

ശരാരു- വി. കൊല്ലുന്ന, ഹിംസാശീലമുള്ള.

ശരാരോപം-വില്ലു്.

ശരാലി(ളി)-താറാവു്.

വെള്ളിപ്പക്ഷി എന്നു കോല്ലിൻസ്.

ശരാവതി-പു. ഒരാറു്. ഈ നദിയുടെ ഇരുഭാഗങ്ങളിലും മുഞ്ഞപ്പുല്ലു വേണ്ടതുപോലെ ഉള്ളതുകൊണ്ടു ഈ പേർ സിദ്ധിച്ചു. ൨. ഒരു നഗരം.

ലവനെ രാമചന്ദ്രൻ ഈ നഗരത്തിലെ രാജാവാക്കി.

ശരാവം-മൂടി, ഒരുമാതിരി ചെറിയ പാത്രം, ചട്ടി, ഇടിഞ്ഞിൽ.

ശരാവിക-രാജക്കുരു, പ്രമേഹക്കുരു.

ശരാശരി-അ. തുല്യം. (പേൎഷ്യൻഭാഷ).

ശരാശ്രയം-അമ്പറ. ശരത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

ശരാസനം-വില്ലു്. ഇതുകൊണ്ടു ശരങ്ങൾ ക്ഷേപിക്കപ്പെടുന്നതിനാൽ ഈ പേർ സിദ്ധിച്ചു.

ശരി-അ. തുല്യം, സൂക്ഷ്മം, നിരപ്പു്.

ശരി-ചെറിയ കരുവിക്കയ്യു്.

ശരിഃകട്ടു്-തൊറു്.

ശരിയിടുന്നു-പു. ശരിയാക്കുന്നു. ൨. പകരംവീട്ടുന്നു.

ശരിഷ്ണു്, ശരിവരെ—വി. പ്ര മുറഷ്ണു്. ര. യാതൊരു കുറവും കൂടാതെ.

ശരീരകം—പ്ര. ദേഹം. ര. ചെറിയദേഹം. ന. ആത്മാവു്.

ശരീരജം—രോഗം.

ശരീരതുല്യം—വി. തന്നെപ്പോലെ തന്നെ സ്നേഹിക്കപ്പെടുന്ന.

ശരീരത്രയം—പ്ര സ്ഥൂലം, സൂക്ഷ്മം, കാരണം ഇവ ൩-ം ജീവാത്മാവിനെ സംബന്ധിച്ചവ. ര. ഈശൻ, സൂത്രൻ, വിരാട്ട്. ഇവ പരമാത്മാവിനെ സംബന്ധിച്ചവ.

ശരീരദണ്ഡം—പ്ര. ശരീരത്തിൽ ചെയ്യപ്പെടുന്ന ശിക്ഷ. ര. തപസ്സുകൊണ്ടു ദേഹത്തെ മനസ്സിനു കീഴ്പ്പെടുത്തുക. ന. മരണശിക്ഷ.

ശരീരധർമ്മം—ശരീരത്തിൻെറ സ്വഭാവം.

ശരീരം—പ്ര. ദേഹം. നശിച്ചുപോകുന്നതു് എന്നത്ഥം. മററു പര്യായങ്ങൾ—കളേബരം, ഗാത്രം, വപുസ്സ്, സംഹനനം, വർഷ്മം, വിഗ്രഹം, കായം, ദേഹം, മൂർത്തി, തനു, തനൂ ര. ഏതു വസ്തുവിൻെറയും രൂപം.

സ്ഥൂലശരീരത്തിൽ എഴുപത്തീരായിരം ഞരമ്പുകളുണ്ടു്.

ശരീരം മൂന്നുവിധം—സ്ഥൂലശരീരം, സൂക്ഷ്മശരീരം, കാരണശരീരം.

സ്ഥൂലശരീരതത്വങ്ങൾ 6—ത്വക്ക്, മാംസം, രക്തം, അസ്ഥി, സ്നായു, മേദസ്സ്.

ശരീരയാത്ര—ഉപജീവനത്തിനുള്ള മാത്ര.

ശരീരവാൻ (—വതി)—ശരീരമുള്ളവൻ (-വൾ).

ശരീരവൃത്തി—പ്ര ദേഹത്തിൻെറ രക്ഷിപ്പ്. ര. ഉപജീവനം.

ശരീരവൈകല്യം—രോഗം.

ശരീരസംസ്കാരം—ശരീരത്തെനന്നാക്കുക.

ശരീരസ്ഥിതി—പ്ര. ഉപജീവനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗം. ര. ഭക്ഷണംകഴിക്ക.

ശരീരാസ്ഥി—തോലും മാംസവുമില്ലാത്ത ശരീരാസ്ഥി (കൈകാൽ ഉടൽ ഇവയെല്ലാം കൂടിയതെന്നു താൽപര്യം).

ശരീരി—വി. ശരീരമുള്ള.

ശരീരീ—ശരീരമുള്ളവൻ, മനുഷ്യൻ, പ്രാണി, ജീവൻ, ജന്തു.

ശരു—പ്ര. കോപം. ര. വജ്രായുധം. ന. അമ്പു്. ൪. അമ്പൊട്ടൽ. ൫. ശസ്ത്രാഭ്യാസം.

ശരേഷ്ടം—മാവു്.

ശക്കര—പ്ര. കരിമ്പിന്നീര കുറുക്കിയുണ്ടാക്കിയ വസ്തു.

സം—ഗുഡം. ത—വെല്ലം. ഇം—Treacle, molasses.

ര. പഞ്ചാര. പിത്തത്തെ നശിപ്പിക്കുന്നതെന്നത്ഥം. ന. ചരൽ, ചരൽക്കല്ലുള്ള ദേശം, ചുക്കാൻകല്ലുള്ള ഭൂമി. ൪. ഓട്ടുനുറുക്ക്. ൫. തലകാട്ടിൻ കഷണം. നശിച്ചുപോകുന്നതെന്നത്ഥം. ൬. കല്ലുണ്ടാകുന്ന രോഗം.

ശക്കരകം—മധുരനാരകം

ശക്കരജാ—കല്ക്കണ്ടു്.

ശക്കരപ്പാവു്—ശക്കര ഉരുക്കിയതു്.

ശക്കരവാക്കു്—സ്തുതിവാക്കു്, നല്ലവാക്കു്.

ശക്കരസപ്തമി—ഒരു വിശേഷദിവസം.

വൈശാഖം പകുതിയിൽ ൭-ാംനാൾ നടത്തിവരുന്നു

ശക്കരാവതി—മണൽപ്രദേശം, ചരൽപ്രദേശം.

ശർക്കരില-വി. ചരലുള്ള.

ശർമ്മ-വി. സന്തോഷമുള്ള.

ശർമ്മ(ൻ)-ബ്രാഹ്മണർക്കുള്ള ഒരു പേര്, ബ്രാഹ്മണരുടെ പേരിന്റെ ഒടുക്കം ചേർത്തുപറയുന്ന ഒരു വാക്ക്.

ശർമ്മം-സുഖം, സന്തോഷം. അശുഭത്തെ കളയുന്നത് എന്നർത്ഥം.

ശർമ്മരാ-മരമഞ്ഞൾ.

ശർമ്മിഷ്ഠാ-യയാതിയുടെ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യ (ദേവയാനി എന്നതു നോക്കുക).

അസുരാധിപനായ വൃഷപർവ്വാവിന്റെ മകൾ. ദ്രുഹ്യുവും അനുദ്രുഹ്യുവും പുത്രന്മാർ.

ശർവ്വൻ-൧. ശിവൻ. പ്രളയകാലാരംഭത്തിൽ ലോകത്തെ ഹിംസിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. വിഷ്ണു.

ശർവ്വരീ-൧. രാത്രി. ലോകചേഷ്ടകളെ ഇല്ലാതാക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. സ്ത്രീ. ൩. മഞ്ഞൾ. ൪. ഒരു നീചജാതിസ്ത്രീ.

ഈ നീചസ്ത്രീ വളരെ ഭക്തിയുള്ളവളായിരുന്നു. രാമാവതാരത്തിനായി കാത്തിരുന്നു. ശ്രീരാമനെ കണ്ടശേഷം അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്തു.

ശർവ്വരീനാഥൻ-ചന്ദ്രൻ.

ശർവ്വരീശൻ-ചന്ദ്രൻ.

ശർവ്വലാ-തോമരം. (സർവ്വല എന്നതിന്റെ പാഠം).

ശർവ്വാ-രാത്രി. (ശർവ്വരിയുടെ പാഠം)

'ശർവ്വരീ ശാർവ്വരീ ശർവ്വാ' എന്നു ശബ്ദാർണ്ണവം.

ശർവ്വാക്ഷം-രുദ്രാക്ഷം.

ശർവ്വാണി-പാർവ്വതി. ശർവ്വന്റെ (ശിവന്റെ) പത്നി എന്നർത്ഥം.

ശർവ്വാരി-രാത്രി.

ശലകം-എട്ടുകാലി.

ശലൻ-സോമദത്തന്റെ പുത്രൻ.

ഭൂരിശ്രവസ്സും സോമദത്തന്റെ പുത്രനാണ്.

ശലഭം-൧. വെട്ടുക്കിളി. ൨. പാററ, ഈയൽ. ൩. ഒരു ഘോരാസ്ത്രം. (കിരാതവേഷധാരിയായ ശിവനിൽ അർജ്ജുനൻ ഇതു പ്രയോഗിച്ചു).

ശലാ-൧. ഒട്ടകം. ൨. മുള്ളങ്കോൽ.

ശലം, ശലലം, ശലലി-എയ്യൻപന്നിയുടെ മുള്ള്. ഇളക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

ശലാക-൧. ഇരിമ്പുകമ്പി, തോക്കു നിറക്കുന്ന നിറകോൽ. ൨. കന്തം. ൩. അമ്പ്. ൪. സൂചി. ൫. ശ്ലാക. ൬. വൈദ്യന്റെ കാരം. ൭. കുടയുടെ ആറങ്ങാലി. ൮. അസ്ഥി. ൯. മലങ്കാര. ൧൦. ഈന്തിൽ. ൧൧. പഞ്ചവർണ്ണക്കിളി. ൧൨. ഇരിമ്പ്. ൧൩. കമ്പി.

ശലാടു-൧. പച്ചക്കായ്. പുഷ്ടിയെ പ്രാപിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. കൂവളം.

ശലാലു-ഒരു സുഗന്ധവസ്തു.

ശല്കം-൧. ഖണ്ഡം. ൨. തൊലി. ൩. ചെതുമ്പല്. ൪. മീൻ.

ശല്കാലി-മീൻ.

ശല്കി-മീൻ.

ശല്മലി-൧. മുള്ളിലവ്, ഇലവ്. ൨. പാതാളത്തിലെ ഒരു നദി.

ശല്മലീവേഷ്ടം-ഇലവിൻപശ.

ശല്യൻ-ഒരു മദ്രരാജാവ്.

പാണ്ഡുവിന്റെ ഭാര്യയായ മാദ്രിയുടെ സഹോദരൻ. ഇദ്ദേഹം സാത്വികനെങ്കിലും രണശൂരനായിരുന്നു. യുധിഷ്ഠിരൻ വധിച്ചു.

ശല്യം-൧. ഒരുമാതിരി അമ്പ്, ഉടക്കുളി. ൨. ക്രോധം. ൩. മലങ്കാര. ൪. മുള്ളൻ.

൫. കന്തം. ൬ ഇരിമ്പുപാര ൭ അമ്പിന്റെ അററം. ൮. കററി. ൯. ഉപദ്രവം. ൧൦. നിന്ദ. ൧൧. പ്രയാസം. ൧൨. ചെയ്ത്. ൧൩. ക്രൂരം. ൧൪, ഭാരതത്തിലെ ഒരു പദം.

ശല്യ(ക)ം-൧. മുള്ളൻപന്നി. ൨. മലങ്കാര.

ശല്ലകം-൧. ഒരുവക തൈ. ൨. തൊലി.

ശല്ലകി-൧ മുള്ളൻ. ൨. ഇലന്തിൻ.

ശല്ലം-തവള.

ശല്ലാവ്-നേരിയവസ്ത്രം, (സാൽവാ).

ശല്ലി-ചെറുകന്തം.

ശവകാമ്യം-നായ്.

ശവക്കുഴി-ശവക്കല്ലറ.

ശവദാഹം-ശവം ചുടുക.

ശവപ്പറമ്പ്- ശ്മശാനം, ശവമടക്കുന്ന സ്ഥലം.

ശവപ്രായ-വി. ശവംപോലെ അനക്കമില്ലാത്ത.

ശവം-൧. മരിച്ച ദേഹം. നശിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. മറെറാരു പര്യായം-കുണപം. ൨. ജലം.

ശവയാനം, ശവരഥം-പ്രേതമഞ്ചം.

ശവരൻ-കാട്ടാളൻ, വേടൻ.

ശവരം-വെള്ളം.

ശവസംസ്കാരം— ശവദാഹം. (അടിതോൽ എന്നതു നോക്കുക).

ശവേല-സാമാനവണ്ടിയിലെ തടിമരം.

ശശ(ക)ം-മുയൽ.

ശശധരൻ-ചന്ദ്രൻ. മുയലിനെ ധരിച്ചവൻ എന്നർത്ഥം.

ശശധരബിംബം-൧. ചന്ദ്രബിംബം ൨. വൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്ന്. (പാദത്തിൽ ൨൭ അക്ഷരംവീതം)

ഉ-ം, 'ഒന്നായുള്ളതപ്പനരെട്ടുതൂമിങ്ങിനെ വൃത്തമാദ്യത്തിൽപരമതിലായി'

ശശധരം-കർപ്പൂരം.

ശശൻ-പുരുഷന്മാർ നാലുവകയുള്ളതിൽ ഒന്നാമത്തവൻ.

ശശം-൧. മുയൽ. ചാടിയോടുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. ചന്ദ്രനിലുള്ള കറുത്ത പുള്ളി (മുയൽ എന്നു വിചാരിക്കപ്പെടുന്നത്). ൩. നറുംപശ. ൪. പാച്ചോററി.

ശശലാഞ്ഛനം-കർപ്പൂരം.

ശശലോമം-മുയലിന്റെ രോമം.

ശശസ്ഥലി- ഗംഗക്കും യമുനക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള ദേശം. (The Dcab).

ശശാങ്കചൂഡൻ-ശിവൻ.

ശശാങ്കധവള- വി. ചന്ദ്രനെപ്പോലെ വെളുത്ത.

ശശാങ്കൻ-ചന്ദ്രൻ. (ശശധരൻ എന്നതു നോക്കുക).

ശശാങ്കം-കർപ്പൂരം.

ശശാങ്കമൂർത്തി-ചന്ദ്രൻ.

ശശാങ്കശേഖരൻ-ശിവൻ.

ശശാദൻ-ഇക്ഷ്വാകുവിന്റെ സുതനായ വികുക്ഷി, പുരഞ്ജയന്റെ പിതാവ്.

ശശാദ(ന)ം-പരുന്ത്. മുയലിനെ തിന്നുന്നത് എന്നർത്ഥം.

ശശാരി-പരുന്ത്.

ശശി-൧. ചന്ദ്രൻ. ൨. പച്ചക്കർപ്പൂരം. ൩. മകയിരം നക്ഷത്രം.

ശശികല-ചന്ദ്രക്ക(ക)ല.

ശശികാന്തം-൧. വെളുത്ത ആമ്പൽ. ൨. ചന്ദ്രകാന്തം.

ശശിഖണ്ഡം-ചന്ദ്രക്കല.

ശശിഖണ്ഡമൌലി-ശിവൻ, ചന്ദ്രകലാധരൻ.

ശശിചൂഡൻ-ശിവൻ.

ശശിജൻ-ബുധൻ.

ശശിധരൻ-ശിവൻ.

ശശിനി-ചന്ദ്രന്റെ ൧൬ കലകളിൽ ഒന്നിന്റെ പേർ.

ശശിപ്രഭ-നിലാവ്.

ശശിപ്രഭം-൧ മുത്ത്. ൨. വെളുത്ത ആമ്പൽ.

ശശിപ്രിയാ-ആമ്പൽപൊയ്ക.

ശശിഭൂഷണൻ-ശിവൻ.

ശശിഭൃത്ത്-ശിവൻ.

ശശിമണി-ചന്ദ്രകാന്തം.

ശശിമണിശില-ചന്ദ്രകാന്തക്കല്ല്.

ശശിമൌലി-ശിവൻ.

ശശിലേഖാ-൧. ചന്ദ്രക്കല. ൨. കാർകോവിൽ.

ശശിവദന-വൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്ന്.

ശശിശകലം-ചന്ദ്രക്കല.

ശശിശേഖരൻ-ശിവൻ.

ശശോൎണ്ണം-മുയലിന്റെ രോമം.

ശശ്വൽ-അ. ൧. എല്ലായ്പ്പോഴും. ൨. പിന്നെ. ൩. ഒന്നിച്ച്. ൪. നിത്യം. ൫. വഴിപോലെ.

ശഷ്കലം-കഴഞ്ചി.

ശഷ്കു(സ്കു)ലീ-ചക്കലിമീൻ.

ശഷ്കുലി-ചെവിയുടെ അകത്തെത്തട്ട്.

ശഷ്പം-൧. പൈപ്പുല്ല്, ഇളംപുല്ല്. ൨. അല്പം ൩. കരിങ്കറുക.

ശസനം-൧. യാഗത്തിനായിക്കൊണ്ടുചെയ്യുന്ന പശുഹിംസ. ൨. കൊല. ൩. മുറിവേല്പിക്ക.

ശസ്ത-വി. ൧. സുഖമുള്ള. ൨. ശ്രേഷ്ഠതയുള്ള. ൩. സ്തുതിക്കപ്പെട്ട. ൪. മംഗളമായ. ൫. കൊല്ലപ്പെട്ട. ൬. മുറിവേല്പിക്കപ്പെട്ട.

ശസ്തം-സുഖം, മംഗളം. പ്രശംസിക്കപ്പെടുന്നത് എന്നർത്ഥം.

ശസ്തി-സ്തുതി.

ശസ്യ-വി. ശ്രേഷ്ഠതയുള്ള, മഹത്വമുള്ള, നല്ല, സ്തുതിക്കത്തക്ക.

ശസ്യക്ഷേത്രം-ധാന്യംവിളയുന്ന ഭൂമി.

ശസ്യം-സസ്യം.

ശസ്യമഞ്ജരി-നെല്ലിന്റെയും മറ്റും കതിര്.

ശസ്യശൂകം-ധാന്യങ്ങളുടെ ഓക്.

ശസ്ത്രകം-ഇരിമ്പ്, ഉരുക്ക്. ഹിംസിക്കുന്നതെന്നർത്ഥം.

ശസ്ത്രകാരൻ-ആയുധമുണ്ടാക്കുന്നവൻ.

ശസ്ത്രഗ്രഹണം-യുദ്ധം.

ശസ്ത്രജീവി-ആയുധക്കാരൻ.

ശസ്ത്രദൻ-ആയുധം കൊടുക്കുന്നവൻ.

ശസ്ത്രധരൻ, ശസ്ത്രധാരി, ശസ്ത്രവാൻ-യോദ്ധാവ്.

ശസ്ത്രപ്രയോഗം - ആയുധമെടുത്തു പ്രയോഗിക്കുക.

ശസ്ത്രഭൃത്ത്-യോദ്ധാവ്.

ശസ്ത്രമാൎജ്ജൻ-കൊല്ലൻ, കടച്ചിക്കൊല്ലൻ. ആയുധങ്ങളെ മൂർച്ചകൂട്ടി ശുദ്ധിവരുത്തുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

ശസ്ത്രം-൧. ആയുധം. ഇതുകൊണ്ടു ഹിംസിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ൨. ഇരിമ്പ്, ലോഹം. ൩. അമ്പ്. (മന്ത്രോച്ചാരണപൂർവം പ്രയോഗിക്കുന്നത് 'അസ്ത്രം'. ബ്രഹ്മാസ്ത്രം, ആഗ്നേയാസ്ത്രം മുതലായവ).

ശസ്ത്രവാൻ, ശസ്ത്രഹസ്തി-ശസ്ത്രംധരിച്ചവൻ.

ശസ്ത്രവൈദ്യൻ-ചതവും മറ്റും ചികിത്സിക്കുന്ന വൈദ്യൻ.

ശസ്ത്രശാല-ആയുധശാല.

ശസ്ത്രശാസ്ത്രം-ആയുധവിദ്യ.

ശസ്ത്രഹസ്തൻ-ആയുധം ധരിച്ചവൻ.

ശസ്ത്രാജീവൻ-ആയുധക്കാരൻ.

ശസ്ത്രാഭ്യാസം-ആയുധാഭ്യാസം.

ശസ്ത്രായസം-പു. ഉരുക്ക്. ൨. ഇരുമ്പ്.

ശസ്ത്രാസ്ത്രവിദ്യ-യുദ്ധവിദ്യ.

ശസ്ത്രി-കത്തി.

ശസ്ത്രി-വി. ശസ്ത്രമുള്ള.

ശസ്ത്രികാ-കത്തി.

ശാ

ശാകട-വി. ശകടത്തോടു സംബന്ധിച്ച.

ശാകടം-പു. വണ്ടിവഹിക്കുന്ന കാളയും മററും. ൨. നരവരി. ൩. ഞമ.

ശാകടായനൻ-ഒരു വൈയാകരണൻ. പാണിനിയ്ക്കു മുമ്പു ജീവിച്ചിരുന്നു.

ശാകപത്രം-ചീര.

ശാകപൂണ്ണി-പണ്ടുണ്ടായിരുന്ന ഒരു വേദവ്യാഖ്യാതാവ്.

ശാകംബരം-ചെറുതേക്ക്.

ശാകം-പു. ചീരയും മററും.

ശാകം പത്തുവിധത്തിലുണ്ട്.

'മൂലപത്രകരീരാഗ്രഫലകാണ്ഡാധിരൂഢകം
ത്വക് പുഷ്പം കവകം ചേതിശാകം ദശ
വിധം സ്മൃതം'

കിഴങ്ങ്, ഇല, മുളയാണ്ടൽ, തിരുമം, കായ്, തണ്ടു, മുള, തോല്, പൂവു, മുള്ളു ം.

൨. ഒരുദ്വീപ്. ൩. ശക്തി. ൪. ശിരീഷവൃക്ഷം. ൫. തേക്ക്. ൬. നെന്മേനിവാക. ൭. ചെറുതേക്ക്.

ശാകംഭരീ-ദുർഗ്ഗ.

ശാകല്യൻ-ഒരു വൈയാകരണൻ, വേദവ്യാഖ്യാനിയുമാണ്. മററു പേരുകൾ, വേദമിത്രൻ, ദേവമിത്രൻ.

ശാകിനികൾ -ദുർഗ്ഗാദേവിയുടെ ദാസികൾ.

ശാകുനിക - വി. പക്ഷികളെ സംബന്ധിച്ച.

ശാകുനികൻ-പക്ഷിപിടിക്കുന്നവൻ.

ശാകുനികം-ശകുനങ്ങളുടേയും മററും അത്ഥം പറയുക.

ശാകുന്തളൻ-ഭരതൻ.

ശാകുന്തളം - ശകുന്തളയെ സംബന്ധിച്ച കഥ.

ശകുന്തളയുടെ കഥയെ വിവരിക്കുന്ന ശാകുന്തളത്തെ കാളിദാസൻ നാടകമായി എഴുതീട്ടുണ്ട്. കേരളകാളിദാസനായ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ ഭാഷാന്തരീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു (അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം) സവ്വപ്രസിദ്ധമാണല്ലൊ. ഇതിലെ കഥാവസ്തുവിൻെറ മൂലം ശ്രീമഹാഭാരതം ആദിപവ്വത്തിനുള്ളിലുള്ള സംഭവം എന്ന അവാന്തര പവ്വത്തിൽ ൬൮ മുതൽ ൭൪ വരെയുള്ള ൭ അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ വിവരിക്കപ്പെട്ട ശാകുന്തളോപാഖ്യാനം ആകുന്നു. ഹസ്തിനാപുരത്തിൽവെച്ചു ൫-ാം അങ്കത്തിലെ കഥ നടന്നിരിക്കുന്നു. ശകുന്തളയുടെ സഖികളിൽ പ്രിയംവദയ്ക്കു വാക്സാമത്ഥ്യവും അനസൂയയ്ക്കു കായ്യപരിജ്ഞാനവും കൂടും. ശകുന്തളയുടെ ഉല്പത്തി ധരിച്ചിട്ടുള്ള സഖി അനസൂയയാണ്.

ശാകുലികൻ-മുക്കുവൻ.

ശാകോപദംശം-പു. ചീരക്കൂട്ടാൻ. ൨. മലക്കറികൊണ്ടുള്ള കൂട്ടാൻ.

ശാക്തികൻ-പു. ശക്തിയെ വന്ദിക്കുന്നവൻ. 2. കുന്തക്കാരൻ. ശക്തി(വേൽ) ധരിച്ചവൻ.

ശാക്ത്യം-ശക്തിയെ വന്ദിക്കുന്ന കൂട്ടം.

ശാക്യൻ-ശാക്യമുനി.

ശാക്യന്മാർ - ഇക്ഷ്വാകുവംശരാജാക്കന്മാർ.

ശാക്യം ബുദ്ധമതം.

ശാക്യമുനി -ശാക്യവംശാവതീർണ്ണനായിരിക്കുന്ന മുനി, ശാക്യൻ.

ശാക്യസിംഹൻ-ശാക്യമുനി.

ശാക്രി-പു ശചി. 2. ദുർഗ്ഗ.

ശാകപര-കാള.

ശാഖ-പു. വൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പ്. വ്യാപിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. 2. വേദത്തിന്റെ ഒരുഭാഗം. 3. കൈ. 4. ഭിന്നം. 5. പിരിവ് (ഭാഗം).

ശാഖക്കാരൻ-ഒരു താവഴിയിലുള്ളവൻ

ശാഖൻ സുബ്രഹ്മണ്യൻ.

ശാഖാ-ഒരുവക തൈ.

ശാഖാനഗരം - ഉപഗ്രാമം. ജനബാഹുല്യംനിമിത്തം മൂലനഗരത്തിൽ സ്ഥലം കിട്ടാതെ അതിനു പുറത്തായി ഉണ്ടാക്കുന്ന ചില്ലറഗ്രാമം.

ശാഖാഭൃത്ത്-വൃക്ഷം.

ശാഖാമൃഗം-പു. കുരങ്ങ്. മരക്കൊമ്പുകളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന മൃഗം എന്നർത്ഥം. 2. അണ്ണാൻ.

ശാഖാരണ്ഡ -ഒട്ടകം.

ശാഖാശിഫ- വിട്ടവേര്.

ശാഖാസംക്രമണം-ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ കൊമ്പിൽ നിന്നു മറ്റൊരു വൃക്ഷക്കൊമ്പിലേക്കുള്ള ചാട്ടം.

ശാഖി-വി. ശാഖയുള്ള.

ശാഖി-പു. വൃക്ഷം. ശാഖകൾ (കൊമ്പുകൾ) ഉള്ളത് എന്നർത്ഥം. നിത്യയമായും വ്യാപിക്കുന്നത് എന്നുമാവാം. 2. വേദം. 3. ഉകമരം.

ശാഖോട(ക)ം-ശാഖോടവൃക്ഷം, പരുവമരം.

അതിസാരം, അർശസ്സ് മുതലായവയ്ക്കു നന്ന്.

ശാഖോപശാഖ-ശാഖകളും ഉപശാഖകളും.

ശാംഖികൻ-പു. ശംഖ് കടയുന്നവൻ. ശംഖം ശില്പമായിട്ടുള്ളത് എന്നർത്ഥം. 2. ശംഖുവിളിക്കുന്നവൻ.

ശാങ്കര-വി. ശങ്കരനെ സംബന്ധിച്ച.

ശാങ്കരം-കാള.

ശാംഗുഷ്ഠാ-ചെമന്ന കുന്നി.

ശാടകം-സ്വല്പവസ്ത്രം, വസ്ത്രവിശേഷം.

ശാടി-പു വസ്ത്രം. 2. കപ്പൽപ്പായ്.

'ശാടീബന്ധമകററിയക്കിതവനാൽ'

(അമരുകശതകം)

ശാഠ്യം-നിർബന്ധം, സിദ്ധാന്തം, അതരുതെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതുതന്നെ ചെയ്യുന്നശീലം. ശഠന്റെ സ്വഭാവം, കുസൃതി.

ശാദ്വലം-പുല്ലുള്ള സ്ഥലം.

ശാണം-പു. ഉരകല്ല്, ചാണ. 2. ഒരു ഉരുവ്. (നാം ബിന്ദു)

ഇംഗ്ലീഷിൽ ശാണം എന്നതിനു 'ഡ്രാം'. 'ടീസ്പൂൺ' എന്നും പറയുന്നു.

ശാണി-ഉരകല്ല്, ചാണ.

ശാണിത-വി. മൂച്ചുകൂട്ടിയ.

ശാണ്ഡില്യം-കൂവളവൃക്ഷം.

ശാണ്ഡില്യൻ-ഒരു മുനി.

ശാത-വി. പു മൂർച്ചയുള്ള. 2. മൂദുത്വമുള്ള. 3. ക്ഷീണമുള്ള. 4. ഭംഗിയുള്ള. 5. കൃശമായ, മെലിഞ്ഞ.

ശാതകുംഭം-സ. പൊന്ന്. ശതകുംഭപർവ്വതത്തിലുണ്ടായത് എന്നർത്ഥം. (പാഠം-ശാതകൗംഭം). വ. കണവീരം. ന. ഉമ്മത്ത്.

ശാതകൌംഭം-സ. സ്വർണ്ണം. വ. ഉമ്മത്ത്.

ശാതം-സ. സന്തോഷം, സുഖം. ദുഃഖത്തെ കളയുന്നത് എന്നർത്ഥം. വ. ചാണക്കല്ലിൽവെച്ചും മറ്റും മൂർച്ചകൂട്ടിയ ശസ്ത്രം മി. മുന കനംകുറച്ചത് എന്നർത്ഥം.

ശാതൻ-ദുർബ്ബലൻ.

'അമാംസോ ദുർബ്ബലശ്ശാതഃ' (അമരം)

ശാതപത്രകം(കി)-നിലാവ്.

ശാതശിഖ-വി. കൂർത്ത അഗ്രത്തോടുകൂടിയ.

ശാതവാഹനൻ-സാലിവാഹനൻ.

ശാതോദരി-നല്ല വയറുള്ളവൾ, കൃശമായ (മെലിഞ്ഞ) ഉദരമുള്ളവൾ, സുന്ദരി.

ശാത്രവൻ-ശത്രു.

ശാത്രവം-സ. ശത്രുത. വ. ശത്രുസമൂഹം

ശാദം-സ. ചേറ്, ചളി. വ. പയ്പുല്ല്, ഇളംപുല്ല്. ഉണങ്ങിപ്പോകുന്നത് എന്നർത്ഥം.

ശാദഹരിതം-പയ്പുല്ലുള്ള.

ശാദ്വലം-വി. പുല്ലുള്ള.

ശാനപാദം-സ. ചന്ദനമരയ്ക്കുന്ന കല്ല്. വ. പാരിയാത്ര പർവ്വതം.

ശാനം-ഉരകല്ല്, ചാണ.

ശാന്ത-വി. അടക്കമുള്ള, അടങ്ങിയ. (ശാന്തം > < ഉഗ്രം).

ശാന്തത-അടക്കം.

ശാന്തതപ്പെടുന്നു-അടങ്ങുന്നു, സമാധാനമാകുന്നു.

ശാന്തനവൻ-ഭീഷ്മർ.

ശാന്തം-അ. സ. മതി. വ. ഇനി വേണ്ട. ന. അങ്ങിനെയല്ല.

ശാന്തശീലം-സാവധാനശീലം.

ശാന്താ-ദശരഥന്റെ ഒരു പുത്രി.

അംഗരാജാവായ ലോമപാദന്റെ മകൾപുത്രി. ഋശ്യശൃംഗൻ വേളികഴിച്ചു.

ശാന്താ-സ. നെല്ലി. വ. വന്നി. ന. അരേണുകം. ർ. കരിങ്കറുക, ഠ. ചെറുവന്നി.

ശാന്തി-സ. ശാന്തത. വ. സർവ്വസംഗനിവൃത്തി. ന. ഭാഗ്യം. ർ. ആശ്വാസം. ഠ. പൂജാകർമ്മം. ണ. ഭാരതത്തിലെ ഒരു പർവ്വം.

ശാന്തിക്കാരൻ-ക്ഷേത്രത്തിൽ പൂജകഴിക്കുന്നവൻ.

ശാന്തിവിരുത്തി-ശാന്തിക്കാരന്റെ ശമ്പളം.

ശാന്തിവൃത്തി-ശാന്തികൊണ്ടുള്ള ഉപജീവനം.

ശാന്തിശതകം-നൂറ ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒരു പുസ്തകം.

ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ശ്രീ ശിഹ്ലൻ. മനശ്ശാന്തിയെക്കുറിച്ചുള്ളതാണ്.

ശാന്ത്വം-സ. സാമം. വ. ആശ്വാസം.

ശാപമോക്ഷം-ശാപത്തിൽ നിന്നു ഒഴിക.

ശാപഠിക-മയിൽ.

ശാപം-സ. പിരാക്ക്. വ. ആണ. ന. ശകാരം.

ശാപഗ്രസ്തൻ-ശാപത്തിനു പാത്രമായവൻ.

ശാപിത-വി. ശപിക്കപ്പെട്ട

ശാപ്പാട്ട-ഊണ്, ഭക്ഷണം.

ശാപ്പാട്ടുരാമൻ-ഭക്ഷണപ്രിയൻ.

ശാഫരികൻ-മുക്കുവൻ.

ശാഫിമാർ-മാപ്പിളമാർ

ശാബ(ക)ം-മൃഗക്കുട്ടി.

ശാബര-വി. ൧. ആഭാസമായ. ൨. നാഗരികത്വമില്ലാത്ത.

ശാബരം-൧. പാച്ചോററി. ൨. കററം. ൩. പാപം.

ശാബ്ദികൻ-വൈയാകരണൻ.

ശാബ്ദീ-സരസ്വതി.

ശാംബൻ-സാംബൻ. (ഈ പദം നോക്കുക).

ശാംബരി-൧. ഇന്ദ്രജാലം. ൨. ആഭിചാരിണി, മന്ത്രവാദിനി.

ശാംബരികൻ-൧. ഇന്ദ്രജാലക്കാരൻ. ൨. ശംഖു കടയുന്നവൻ.

ശാ(ബ്ബൂ)കം-കക്കാ.

ശാംഭവ-വി. ശംഭുവിനെ സംബന്ധിച്ച.

ശാംഭവൻ-൧. ശിവമതക്കാരൻ. ൨. ശിവന്റെ പുത്രൻ.

ശാംഭവം-൧. ഒരുവക വിഷം. ൨. ദേവതാരം. ൩. കൊക്കമന്താരം. ൪. കർപ്പൂരം. ൫. ഗുഗ്ഗുലു.

ശാംഭവീ-൧. പാർവ്വതി. ൨. കരിങ്കറുക.

ശാമനൻ-യമൻ.

ശാമനം-൧. കൊല, വധം. ൨. സമാധാനം. ൩. അവസാനം.

ശാമം-൧. അടക്കം. ൨. സാമം.

ശാമിത്രം-൧. ബലികഴിക്ക. ൨. നാൽക്കാലികളെ കെട്ടുക. ൩. യാഗത്തിന് മൃഗങ്ങളെ കൊല്ലുക. ൪. ഒരു യാഗപാത്രം.

ശായകം-൧. അമ്പ്. ൨. വാള്.

ശായനം-ശയിക്കുക, ഉറങ്ങുക.

ശായിക-ഉറക്കം.

ശാര-വി. പലനിറമുള്ള.

ശാര-ഒരുവക നെല്ല്.

ശാരംഗം-൧. ആന. ൨. മാൻ. ൩. വേഴാമ്പൽ പക്ഷി. ൪. മയിൽ.

ശാരംഗി-ഒരു വാദ്യം.

ശാരദ-വി. ശരത്തിനെ സംബന്ധിച്ച.

ശാരദ-വി. ൧. പുതിയ. ൨. ശരൽക്കാലത്തുണ്ടായ. ൩. ലജ്ജയുള്ള. ൪. പ്രയാസമുള്ള.

ശാരദൻ-പ്രതിഭ എന്ന ബുദ്ധിവിശേഷമില്ലാത്തവൻ.

ശാരദം-൧. ഏഴിലമ്പാല. ൨. ശരൽക്കാലത്തെ വെയിൽ. ൩. വെള്ളത്താമര. ൪. ചെറുപയറ്. ൫. മോടൻനെല്ല്. ൬. ഇലഞ്ഞി. ൭. കരുവിക്കരിയ്യ്.

ശാരദാ-൧. സരസ്വതി. ൨. നറുനീണ്ടി. ൩. ഓരിലത്താമര. ൪. ദുർഗ്ഗ.

ശാരദി-൧. ഏഴിലമ്പാല. ൨. നീർത്തിപ്പലി. ൩. ബ്രഹ്മി. ൪. നറുനീണ്ടി.

ശാരദിക-൧. ഇലഞ്ഞി. ൨. വയൽവെള്ളരി.

ശാരദ്വതൻ-ശരദ്വാൻ എന്ന മുനിയുടെ പുത്രൻ. (കൃപൻ എന്നതു നോക്കുക).

ശാരൻ-൧. വായു. ഹിംസിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം. ൨. ചതുരംഗത്തിന്റെ കാലാൾ.

ശാരി-൧. ചതുരംഗത്തിനും മററുമുള്ള ചില കരുവ്, ചൂത്. ൨. കിളി, പഞ്ചവർണ്ണക്കിളി.

ശാരിക-പഞ്ചവർണ്ണക്കിളി.

ശാരിഫലം-ചൂതുപലക.

ശാരിബ-ഒരു മരുന്ന്, നറുനീണ്ടി.

ശാരിയാവ്-സാരി-നിറംകാച്ചിയ ഉത്തരീയം, ചുവന്ന മേൽമുണ്ട്.

ശാരിശി-അണിവെടി.

ശാരീര-ശരീരത്തെ സംബന്ധിച്ച.

ശാരീരം-കാള.

ശാർക്കര-വി. ചരലുള്ള.

ശാക്കരം-൧. കാള. ൨. പഞ്ചസാരകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മദ്യം. ൩. ചുക്കാൻകല്ലുകളോടുകൂടിയ ദേശം മുതലായതു്.

ശാർങ്ഗധന്വാവ്-വിഷ്ണു.

ശാർങ്ഗധരൻ-വിഷ്ണു.

ശാർങ്ഗൻ-വില്ലുധരിക്കുന്നവൻ.

ശാർങ്ഗപാണി-വിഷ്ണു.

ശാർങ്ഗഭൃത്ത്-വിഷ്ണു.

ശാർങ്ഗം-൧. വിഷ്ണുവിന്റെ വില്ല്. ൨. ഇഞ്ചി.

ശാർങ്ഗി-വിഷ്ണു. ശാർങ്ഗം എന്ന വില്ലുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. (ശൃംഗത്തിന്റെ വികാരം = ശാർങ്ഗം).

ശാർങ്ഗേഷ്ടാ-വലിയ ഉങ്ങ്.

ശാർദൂലം-൧. പുലി. ഹിംസിക്കുന്നവനും ദുഃഖിപ്പിക്കുന്നവനും എന്നർത്ഥം. ൨. കടുവാ. ൩. കൊടുവേലി. ൪. എട്ടടിമാൻ.

ശാർദൂലവിക്രീഡിതം-൧. വൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്ന്. പാദത്തിൽ ൧൯ അക്ഷരം കാണും.

ഉ-ം, 'വന്നാലായതിനുള്ളപേരുപറയാം ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതം'

൨. കടുവാക്കളി.

ശാർദൂലൻ-ഒരു രാക്ഷസൻ.

ശാർവ്വര-വി. ക്രൂരതയുള്ള.

ശാർവ്വരം-ഇരുട്ട്, കൂരിരുട്ട്.

ശാർവ്വരി-രാത്രി.

ശാല-൧. രംഗസ്ഥലം. ൨. വലിയ മുറി. ൩. വീട്. ൪. വൃക്ഷത്തിന്റെ വലിയ കൊമ്പ്.

ശാലൻ-സാലിവാഹനൻ എന്ന രാജാവ്

ശാലഗ്രാമം-വിഷ്ണുവിന്റെ പ്രതിമയാണെന്നുവച്ച് വൈഷ്ണവർ വന്ദിക്കുന്ന ഒരുവക കല്ല്.

ശാലം-൧. ഒരുവക മത്സ്യം. ൨. മുരം മരം. ൩. അയിനി. ൪. വൃക്ഷം.

ശാലാകൻ-പാണിനി.

ശാലാവൃകം, സാലാവൃകം-൧. പട്ടി. ൨. ചെന്നായ്. ൩. മാൻ. ൪. പൂച്ച. ൫. കുറുക്കൻ. ൬. കുരങ്ങ്.

ശാലി-൧. ഒരുവക ധാന്യം. ൨. വെരിക്. ൩. ചെന്നെല്ല്.

ശാലികൻ-നെയിത്തുകാരൻ.

ശാലിയൻ-ചാലിയൻ.

ശാലിനി-൧. നെല്ല്. ൨. വൃത്തങ്ങളിൽ ഒന്ന്. (പാദത്തിൽ ൧൧ അക്ഷരം വീതം). ഉ-ം,

'വണ്ണംചേരുംബാലികേശാലിനിയ്ക്കു"

ശാലിനീന്യായം-ഒരു ന്യായം.

"അരി മുതലായതു മുറത്തിലിട്ടു ചേറമ്പോൾ ഒരിടത്തുള്ളതു മറ്റൊരിടത്തേയ്ക്കും അവിടെയുള്ളതു് ഇങ്ങോട്ടും നീങ്ങുന്നു. എങ്ങോട്ടെങ്കിലും മാറാമെന്നർത്ഥം. സന്ദർഭം സ്പഷ്ടം."

ശാലിപർണ്ണി-മൂവില.

ശാലിപിഷ്ടം-സ്ഫടികം.

ശാലിവാഹനൻ-മലയാളത്തിലെ ഒരു രാജാവ്.

വിക്രമാദിത്യന്റെ ശത്രുവായ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിലെ ഒരു രാജാവാണ്. കാശ്ശൂർ യുദ്ധത്തിൽവെച്ചു കൊല്ലപ്പെട്ടു.

ശാലിഹോത്രൻ-ഒരു ഗ്രന്ഥകർത്താവ്.

ഇദ്ദേഹം അശ്വചികിത്സയെക്കുറിച്ചു ഒരു പുസ്തകം എഴുതീട്ടുണ്ട്.

ശാലിഹോത്രം-കുതിര.

ശാലീന-വി. ലജ്ജയുള്ള. (ശാലീനത = ലജ്ജാഭാവം).

ശാലീനം-൧. സാഹിത്യസാമ്യപ്രകാരം രീതികളിൽ ഒന്ന്. ൨. താമരക്കിഴങ്ങ്. ൩. കാട്ടുശതകുപ്പ. ൪. ശതകുപ്പ.

ശാലീനത-ലജ്ജ.

ശാലൂ-പു. താമരക്കിഴങ്ങ്, ൨. അടവിക്കച്ചോലം. ൩. തവള.

ശാലൂ(ലൂ)കം-താമരക്കിഴങ്ങ്.

ശാലൂര, ശാലുരാ, സാലൂര-പ്രഭുക്കളുടെ ഒരുവക മേൽക്കുപ്പായം. ഉണ്ട്.

ശാലൂകം-പു. ആമ്പൽകിഴങ്ങ്. ൨. ജാതിക്ക.

ശാലൂരം-പു. തവള. ൨. താമരക്കിഴങ്ങ്.

ശാലേയ-വി. ശാലി വിളയുന്ന.

ശാലേയം-പു. കണ്ടിവെണ്ണ. ൨. കാട്ടുശതകുപ്പ. ൩. വിളഭൂമി.

ശാല്മലി-പു. ഇലവ്, ഇലവിൻപശ. ൨. പാതാളത്തിലെ ഒരു നദി. ൩. സപ്തദ്വീപുകളിൽ ഒന്ന്.

ശാല്മലിപ്രിയം-തത്ത.

ശാല്മലീകന്ദം-ഒരു വൃക്ഷം.

ചുട്ടുനീറൽ, മെലിവ് മുതലായവയെ ശമിപ്പിക്കും. ഈ വൃക്ഷം ചെറുതായിരിക്കുമ്പോളല്ലാതെ വലുതായാൽ കിഴങ്ങ് കാണുന്നതല്ല.

ശാല്മലീവേഷ്ടം(കം)-ഇലവിൻപശ.

ശാല്യന്നം-നെല്ലരിച്ചോറ്, ശാലിയുടെ അരികൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ചോറ്.

ശാല്യം-ശാലിവിളയുന്ന സ്ഥലം.

ശാവ-വി. കരാൽനിറമുള്ള.

ശാവകം-ജീവജന്തുക്കളുടെ കുഞ്ഞുങ്ങൾ.

ശാവം-പു. കരാൽനിറം. ൨. ശവം.

ശാവരം-പാച്ചോറ്റി.

ശാവരഭേദാഖ്യം-ചെമ്പ്.

ശാവരീ-നായിക്കുരണ.

ശാവലം-പു. കരിമ്പായൽ. ൨. ചേലേയം.

ശാശ്വത-വി. നിത്യമായുള്ള, എന്നുമുള്ള.

ശാശ്വത-ഭൂമി.

ശാശ്വതൻ-പു. നിത്യൻ. ൨. വ്യാസൻ. ൩. ശിവൻ. ൪. ആദിത്യൻ.

ശാശ്വതം-പു. ആകാശം. ൨. നിത്യമായുള്ളത്.

ശാശ്വതം-അ. നിത്യമായിട്ട്, എന്നെന്നേക്കും.

ശാശ്വതി-ഭൂമി.

ശാഷ്കുല-വി. മാംസം ഭക്ഷിക്കുന്ന.

ശാഷ്കുലികം-ഇറച്ചി ചേർത്തുണ്ടാക്കിയ പലഹാരം.

ശാസകൻ-ഭരണകർത്താവ്.

ശാസനൻ-പു. ശിക്ഷിക്കുന്നവൻ. ൨. കൊല്ലുന്നവൻ.

ശാസനം, ശാസന-പു. കല്പന. ൨. ശിക്ഷ. ൩. ഉടമ്പടി. ൪. രാജപദവി. ൫. ഭരിക്ക, രക്ഷിക്ക.

ശാസം-സ്തുതി.

ശാസനീയ-ശാസിക്കത്തക്ക.

ശാസിക്കുന്നു-പു. ശിക്ഷിക്കുന്നു. ൨. കല്പിക്കുന്നു. ൩. രക്ഷിക്കുന്നു. ൪. ഉപദേശിക്കുന്നു.

ശാസിത-വി. പു. കല്പിക്കപ്പെട്ട. ൨. ഭരിക്കപ്പെട്ട. ൩. ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ട.

ശാസിതാവ്-ഭരണകർത്താവ്.

ശാസിതൃ, ശാസ്തൃ-വി. ശാസിക്കുന്ന

ശാസ്താൻപാട്ട്-ഒരു പഴയ പാട്ട്.

കൊല്ലവർഷാരംഭത്തിനു മുമ്പുണ്ടായതാണ്. തെക്കൻദിക്കുകളിൽ 'നമ്പ്യാർപാട്ട്' എന്നും പറയും. ഈ പാട്ട് പ്രധാനമായി അയ്യപ്പൻകാവുകളിലും വീടുകളിലുംവച്ചു നടത്താറുണ്ട്.

ശാസ്താവ്-ഒരു ദേവൻ.

ശാസ്തി-പു. ശാസന, ആജ്ഞ. ൨. അധികാരം. ൩. ശിക്ഷ.

ശാസ്ത്രകൃൽ-ശാസ്ത്രമുണ്ടാക്കിയ മഹർഷി മാരം മറവം.

ശാസ്ത്രക്കളി-യാത്രക്കളി. (ഈ ശബ്ദം നോക്കുക).

ശാസ്ത്രചക്ഷുസ്സ്-വ്യാകരണം.

ശാസ്ത്രജ്ഞ-വി. ശാസ്ത്രത്തെ അറിയുന്ന.

ശാസ്ത്രം-നിരുക്തം, വ്യാകരണം, തൎക്കം, മീമാംസ, കാമശാസ്ത്രം, ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം, വേദാന്തശാസ്ത്രം, ധൎമ്മശാസ്ത്രം, ശില്പിശാസ്ത്രം മുതലായവ.

ശാസ്ത്രവിൽ-വി. ശാസ്ത്രത്തെ അറിയുന്ന.

ശാസ്ത്രവിദ്യ-ശാസ്ത്രമാകുന്ന വിദ്യ.

ശാസ്ത്രാംഗം- ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം, ഗണിതശാസ്ത്രം.

ശാസ്ത്രി-൧. ശാസ്ത്രം പഠിച്ചവൻ. ൨. വലിയ വിദ്വാൻ.

ശാസ്ത്രീയ-വി. ശാസ്ത്രസംബന്ധമായ.

ശാസ്ത്രീയം-സാഹിത്യസാമ്യപ്രകാരം രണ്ടുവിധം വൎണ്ണനങ്ങളുള്ളതിൽ ഒന്ന്. (ഇതു അറിവിനുവേണ്ടി ചെയ്യുന്നതു്).

ശാസ്ത്രോക്തം-ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ വിധിക്കപ്പെട്ടതു്.

ശാസ്യ-വി. ശാസിക്കത്തക്ക.

—ഠഠഠ—

ശി

ശിഃ-ശിവൻ.

ശിക്യ-൧. ഉറി. ൨. തുലാസിന്റെ ചരടു്. ൩. ഉറികെട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ചുമടു്.

ശിക്യിത-വി. ഉറിയിൽ വയ്ക്കപ്പെട്ട.

ശിക്യം-ഉറി, കാവുതണ്ടിന്മേൽ തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഉറി. തൂങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു് എന്നൎത്ഥം.

ശിക്കാർ-നായാട്ടു്.

ശിക്ത(ക)ം-മെഴുകു്.

ശിക്ഷ-൧. അഭ്യാസം, പഠിത്തം. ൨. കുററവിധി. ൩. ആറുവേദാംഗങ്ങളിൽ ഒന്നു്. ൪. കൊല.

ശിക്ഷകൻ-൧. വിദ്യാഭ്യാസി. ൨. ശിക്ഷിപ്പിക്കുന്നവൻ.

ശിക്ഷണം-ശാസനം, പഠിത്തം.

ശിക്ഷമാണൻ-ശിഷ്യൻ, പഠിക്കുന്നകുട്ടി

ശിക്ഷയാകുന്നു-ഒതുങ്ങുന്നു, വെടിപ്പാകുന്നു. (സ. ക്രി. ശിക്ഷയാക്കുന്നു).

ശിക്ഷാകരൻ-൧. ഉപാദ്ധ്യായൻ. ൨. വ്യാസൻ.

ശിക്ഷാനരൻ-ഇന്ദ്രൻ.

ശിക്ഷാരക്ഷ-ശിക്ഷയും രക്ഷയും.

ശിക്ഷാശക്തി-൧. ബുദ്ധി. ൨. മിടുക്കു്

ശിക്ഷിക്കുന്നു-൧. പഠിപ്പിക്കുന്നു, ഗുണദോഷിക്കുന്നു, ൨. അടിക്കുന്നു. ൩. കൊല്ലുന്നു ൪. കുററംചെയ്തതായിതെളിഞ്ഞാൽ തടവിലാക്കുന്നു, പിഴവിധിക്കുന്നു, തൂക്കിലിടുക മുതലായവ ചെയ്യുന്നു.

ശിക്ഷിത-വി. ൧. വിനയമുള്ള. ൨. ഇണങ്ങിയ. ൩. പഠിച്ച, അഭ്യസിക്കപ്പെട്ട. ൪. ശിക്ഷിച്ച.

ശിക്ഷിതാവു് - ശിക്ഷിക്കുന്നവൻ, ശാസിതാവു്, പഠിപ്പിക്കുന്നവൻ.

ശിഖണ്ഡകം-൧. പിറപ്പുമയിർ. ൨. കുടുമ. ൩. മയിൽപ്പീലി.

ശിഖണ്ഡഃ-൧. മയിൽപ്പീലി. ൨. കുടുമ.

ശിഖണ്ഡി-൧. ദ്രുപദരാജാവിന്റെ ഒരു പുത്രൻ. (അംബ, ഭീഷ്മർ ഈ പദങ്ങളും നോക്കുക) ൨. മയിൽ. ൩. കോഴി. ൪. ചെമന്നകുന്നി. ൫. മഞ്ഞക്കുരുമുളി.

ശിഖണ്ഡികം-കോഴി.

ശിഖണ്ഡിനി-൧. കരമുഴി. ൨. ചെമന്ന കുന്നി. ൩. വിചിത്രവീര്യന്റെ ഭാര്യയായി ഭീഷ്മർ തിരഞ്ഞെടുത്ത 'അംബ' എന്നവൾ. ൪. ദ്രുപദപുത്രി.

ശിഖരം-൧. കൊടുമുടി. ൨. വൃക്ഷത്തിന്റെ അഗ്രം. ൩. വാളിന്റെ വക്ക്.

ശിഖരവാസിനി-ദുർഗ്ഗ.

ശിഖരി-൧. പർവ്വതം. ൨. വൃക്ഷം. ൩. വലിയ കടലാടി. ൪. ഇത്തിക്കണ്ണി. ൫. കല്ലൂർകാഞ്ഞി. ൬. കലമാൻ. ൭. പാച്ചോററി. ൮. കർക്കിടകശൃംഗി. ൯. മുഞ്ഞകവൃക്ഷം. ൰. കുന്തുരുക്കം.

ശിഖരിണി-൧. കവിതയിൽ ഒരു വൃത്തം. (പാദത്തിൽ ൧൭ അക്ഷരം വീതം കാണും. ഉ-ം, 'ധരാധരകചഭാരയീരേനതാംഗി
വൃഥാചിക്കാരഹോ'
൨. ഉത്തമസ്ത്രീ.

ശിഖാ-൧. അഗ്രം. ൨. കിരീടം. ൩. മയിൽകുടുമ. ൪. കുടുമ. ൫. ജ്വാല. ൬. രശ്മി. ൭. വിടുവേരുള്ള കൊമ്പ്. ൮. കൊമ്പ്. ൯. പ്രധാനം. ൰. മേത്തോന്നി. ൰൧. മയിലോംശികം. ൰൨. മഞ്ചി.

ശിഖാഗ്നി-ഉയർന്നു കത്തുന്ന അഗ്നി.

ശിഖാധരം-മയിൽ.

ശിഖാമണി-ചൂഡാരത്നം.

ശിഖാലംബി-വി. ശിഖയിൽതൂങ്ങുന്ന.

ശിഖാവതി-പെരുംകുരുമ്പ.

ശിഖാവരം-പ്ലാവ്.

ശിഖാവളം-മയിൽ.

ശിഖാവാൻ-൧. അഗ്നി. ൨. കൊടുവേലി.

ശിഖി-വി. ശിഖയുള്ള.

ശിഖി-൧. മയിൽ. ൨. അഗ്നി. ൩. കാള. ൪. കുതിര. ൫. വൃക്ഷം. ൬. കേതു. ൭. കൊടുവേലി. ൮. കോഴി. ൯. അമ്പ്. ൰. ഉലവം. ൰൧. നീരാരൽ.

ശിഖിഗ്രീവം-൧. മയൂരഗ്രീവവർണ്ണാഞ്ജനം. ൨. തുരിശ്ശ്, തുത്ഥാഞ്ജനം.

ശിഖിപിഞ്ഛം-മയിൽപീലി.

ശിഖിപിഞ്ഛശേഖരൻ-കൃഷ്ണൻ.

ശിഖിയൂപം-മ്ലാവ്.

ശിഖിവാഹനൻ-സുബ്രഹ്മണ്യൻ.

ശിഗ്രുധി-പൃഥുക്ഷുപവർഗ്ഗത്തിൽപെട്ട ഒരു ഔഷധി.
ഗ്ലൂമത്തെ ശമിപ്പിക്കും സം-ശിഗ്രുധി.

ശിഗ്രു-൧. മുരിങ്ങ ൨. ചീര.

ശിഗ്രുജം-൧. മുരിങ്ങക്കാ. ൨. വെളുത്ത മുളക്.

ശിഗ്രുബീജം-വെളുത്തമുളക്.

ശിങ്ക-ചതിവ്.

ശിങ്കാരം, ചിങ്കാരം-അലങ്കാരം.

ശിങ്കി-ഒരുവക ജാതിക്കാർ.

ശിങ്കിളം-൧. ലങ്ക. ശിങ്കിളദേശം. ൨. ഒരുമാതിരി കരങ്ങ്.

ശിങ്കികളി-കാക്കാലന്മാരുടെ ഒരുമാതിരി കളി.

ശിങ്കികളിക്കുക-൧. വിഡ്ഢിയാവുക. ൨. ചതിയിലകപ്പെടുക. ൩. വശംവദനാവുക.

ശിങ്കികളിപ്പിക്ക-൧. വിഡ്ഢിയാക്കുക ൨. ചതിയിലകപ്പെടുത്തുക. ൩. വശംവദനാക്കുക.
'ശിങ്കുകളിപ്പിക്ക' എന്നും കാണുന്നു.
ഉ-ം, 'പങ്കജബാണനശേഷം നൃപന്മാരെ
ശിങ്കുകളിപ്പിക്കുന്നൊരു–'
(രുക്മിണീസ്വയംവരം തുള്ളൽ)

ശിംഘാണം-൧. ഇരിമ്പിൻകിട്ടം. (പഴകിയത്) ൨. നര, പത. ൩. കണ്ണാടിപാത്രം.

ശിഞ്ജം-ആഭരണങ്ങളുടെ നാദം.

ശിഞ്ജാനം-കിലുങ്ങുന്നതു്.

ശിഞ്ജി-വി. കിലുങ്ങുന്ന, ചിലമ്പുന്ന.

ശിഞ്ജിതം-ആഭരണങ്ങളുടെശബ്ദം

ശിഞ്ജിനീ-൧. ഞാൺ. ൨. കാൽച്ചിലമ്പ്.

ശിത-വി. ൧. മൂർച്ചകൂട്ടിയ. ൨. കൃശമായ. ക്ഷീണതയുള്ള.

ശിതദ്രു-ഒരാറ്. (Sutlej).

ശിതശൂകം-൧. യവധാന്യം. ൨. ഗോതമ്പ്.

ശിതി-വി. ൧. കറുപ്പുനിറമുള്ള. ൨. വെളുത്തനിറമുള്ള.

ശിതി-൧. കറുപ്പ്. ൨. വെളുപ്പ്. ൩. നീരാരൽ.

ശിതികണ്ഠൻ-ശിവൻ. കറുപ്പുനിറമുള്ള കണ്ഠത്തോടുകൂടിയവൻ.

ശിതികണ്ഠം-നത്ത്.

ശിതിച്ഛദം-അരയന്നം.

ശിതിവാസസ്സ്-ബ്രഹ്മാവ്.

ശിതിസാരകം-പനിച്ചി.

ശിഥില-വി ൧. അയഞ്ഞ. ൨. പഴകിയ. ൩. ബലക്ഷയമുള്ള. ൪. നിസ്സാരമായുള്ള. ൫. തളർന്ന.

ശിഥിലത-൧. അയവ്. ൨. ബലക്ഷയം. ൩. നിസ്സാരം.

ശിഥിലം-ങ, ഞ, ണ, ന, മ, എന്ന അനുനാസികങ്ങൾക്കും യ, വ, ര, ല എന്ന മദ്ധ്യമങ്ങൾക്കും ഉള്ള പേർ.

ശിനി-സാത്യകിയുടെ പിതാവിന്റെ പിതാവ്. (യദുകുലത്തിൽപ്പെട്ടവനാണ്).

സാത്യകിയുടെ പിതാവു സത്യകൻ.

ശിപായി, ശിപ്പായി, ശിവായി-ശേവുകക്കാരൻ, (പേർഷ്യൻഭാഷ).

ശിപാൾ, ശുപാശ്-അന്യനുവേണ്ടി കാര്യം സാധിക്കുവാനായി അനുകൂലിച്ചു പറക എന്നതു്. (പേർഷ്യൻഭാഷ).

ശിപി-൧. ചർമ്മം. ൨. പശു. ൩. ജലം.

ശിപിവിഷ്ടൻ-൧. കഷണ്ടിത്തലയൻ. ശിപിയിൽ (ചർമ്മത്തിൽ) വിഷ്ടം (ദോഷം) ഉള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. തുകൽരോഗി. ൩. ശിവൻ. ൪. വിഷ്ണു.

ശിപ്പി-മുത്തുച്ചിപ്പി.

ശിഫാ-൧. നദി. ൨. മാഞ്ചി. ൩. ശതകുപ്പ. ൪. താമരക്കിഴങ്ങ്. ൫. മഞ്ഞൾ. ൬. മാതാവ്.

ശിഫാകന്ദം-താമരക്കിഴങ്ങ്.

ശിഫം-വിടുവേരുള്ള കൊമ്പ്.

ശിബി-ഒരു ചക്രവർത്തി.

പുരാണപ്രസിദ്ധനായ ശിബിചക്രവർത്തിയെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടില്ലാത്തവർ ചുരുക്കമാണല്ലോ. ക്രൂടലർകലകാലനായ ശിബി കാടും, മലയും, കുന്നും, കുഴിയും, നാടും, കടലും വകവയ്ക്കാതെ കണ്ണു തേരിൽകേറി ഭൂപ്രദക്ഷിണംചെയ്തു ശത്രുക്കളെ വെന്നു പാരെല്ലാം കീഴടക്കി ഭരിച്ചുവന്നു. അദ്ദേഹം പല യജ്ഞങ്ങളും ചെയ്തു. അനവധി സമ്പത്തുനേടി. അശ്വമേധാദിയാഗങ്ങൾ ചെയ്തു കൈയും കണക്കുമില്ലാതെ ദ്രവ്യദാനം ബ്രാഹ്മണർക്കു നൽകി. ഒടുവിൽ സായുജ്യം അടഞ്ഞു. ഇദ്ദേഹം യയാതിയുടെ ദൌഹിത്രൻ ഭോജപുരരാജാവായിരുന്നു. അഗ്നി പ്രാവായും, ഇന്ദ്രൻ പരുന്തായും വേഷം മാറിച്ചെന്നു എന്നും പ്രാവിനു അഭയം കൊടുത്തതിൽവച്ചു ശിബി തന്റെ ദേഹത്തെപ്പോലും കളവാൻ തയ്യാറായി എന്നുമുള്ള കഥ പ്രസിദ്ധം.

ശിബിക-പല്ലക്ക്.

ശിബിരം-൧. യുദ്ധോപകരണസാമഗ്രി, പടക്കുടി. ൨. രാജപാളയം. ൩. കാവൽ. ൪. ഒരുവക ധാന്യം.

ശിംബ-ധാന്യപ്പൂട്ടിൽ, പയറുമുതലായതിന്റെ മണികളിലിരിക്കുന്ന തൊണ്ട്. ഉണങ്ങുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

മാഷാദിഫലത്തിന്റെ പേർ എന്നു ബാലപ്രിയ.

ശിംബി-൧. ഒരുവക ധാന്യം. ൨. അവര. ൩. നായിക്കുരുണ. ൪. പെരുഞ്ചെണ്ടിപ്പയറ്. ൫. കാട്ടുപയറ്.

ശിംബിധാന്യം-ചെറുപയറു മുതലായവ (കോശിയിൽ വിളയുന്നവ).

ശിംശപാ-ഇരുപ്പൂമരം, ഇരുമുള്ളുമരം.

ശിംശുമാരം-൧. കടലാന. ൨. മുതല. ൩. നീർക്കരങ്ങ്.

ശിര-ഞരമ്പ്, സിര.

ശിരച്ഛേദം, ശിരച്ഛേദനം-തലവെട്ടുക.

ശിരജം-തലമുടി.

ശിരം-തല.

ശിരഃകമ്പനം-തലകുലുക്കൽ, സമ്മതം.

ശിരഃഫലം-തെങ്ങ്.

ശിരസ്താപം-തലവേദന, തലകുത്ത്.

ശിരസ്ത്രം-൧. തലക്കോരിക. ൨. തൊപ്പി. ൩. തലപ്പാവ്.

ശിരസ്ത്രാണം-൧. തലക്കോരിക ൨. തലപ്പാവ്.

ശിരസ്സ്-൧. തല. ൨. വൃക്ഷത്തിന്റെ അഗ്രം. ൩. മുൻപട. ൪. പ്രമാണി.

ശിരസിലിഖിതം, ശിരോലിഖിതം-തലയിലെഴുത്ത്.

ശിരസ്ഥ-ഒരു ഉദ്യോഗത്തിന്റെ പേര്. (പേർഷ്യൻഭാഷ).

ശിരസ്ഥദാർ-ഒരുദ്യോഗസ്ഥന്റെ പേർ.

ശിരസ്ഥാൻ- കണക്കെഴുത്തുകാരിൽ ഒരു പ്രമാണി, പ്രധാനി.

ശിരസ്യം-വിടുത്തി നന്നാക്കിയ തലമുടി.

ശിരാവൃത്തം-കാരീയം.

ശിരി-൧. വാൾ. ൨. അമ്പ്. ൩. കൊല്ലുന്നവൻ.

ശിരീഷം-നെന്മേനിവാകമരം.

ശിരോഗൃഹം-മാളിക.

ശിരോധരം-കഴുത്ത്.

ശിരോധി-കഴുത്ത്.

ശിരോപീഡ-തലവേദന.

ശിരോമണി, ശിഖാമണി-തലയിലലങ്കരിക്കുന്ന രത്നം, മുടിമണി.

ശിരോമർമ്മാ-പന്നി.

ശിരോരത്നം-ശിരോമണി.

ശിരോരുക്ക്-൧. തലകുത്ത്. ൨. ശിരോരോഗം. ൩. ഏഴിലമ്പാല.

ശിരോരുജാ-തലവേദന.

ശിരോരുഹം-തലമുടി.

ശിരോരോഗം-തലയിലുണ്ടാകുന്ന ദീനം.

ശിരോലങ്കാരം-തലയിൽ അലങ്കരിക്കുന്ന മാലയും മററും.

ശിരോലിഖിതം, ശിരസിലിഖിതം-തലയിലെഴുത്ത്, വിധിബലം.

ശിരോവല്ലി-മയിൽക്കുടുമ.

ശിരോവൃത്തം-മുളക്.

ശിരോവേഷ്ടനം-൧. തലപ്പാവ്. ൨. തൊപ്പി.

ശിരോവേഷ്ടി-തൊപ്പി.

ശിരോസ്ഥി-തലയോട്.

ശില-൧. കല്ല്. ൨. ചാണ. ൩. മനയോല. ൪. ൫. കപ്പൂരം. ൬. കാവിമണ്ണ്. ൭. കന്മദം.

ശിലന്ധ്രാ-കൂൺ.

ശിലം-കാലാപെറുക്കുക. കൊയ്ത്തുകഴിഞ്ഞു ഉടമസ്ഥൻ പോയാൽപിന്നെ ആ കണ്ടത്തിൽ കൊഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന കതിരും നെന്മണിയും പെറുക്കിയെടുത്തു അതുകൊണ്ടു ഉപജീവിക്കുക.

ശിലാചയം-കല്ലുകളുടെ കൂട്ടം.

ശിലാജം-൧. ഇരിമ്പ്. ൨. ശൈലേയം.

ശിലാജതു, ശിലാജിൽ-കന്മദം, പാറകളിൽനിന്നു പ്രവഹിക്കുന്ന ഒരു ദ്രവം.

ശിലാത്മജം-ഇരിമ്പ്.

ശിലാത്മിക-തീച്ചൂള.

ശിലാധാതു-പൊൻകാവി.

ശിലാപുഷ്പം-൧. കുന്തുരുക്കമരം. ൨. ശൈലേയം.

ശിലാമയ-വി. കല്ലുകൊണ്ടുള്ള, കല്ലുകൊണ്ടു ചമച്ച.

ശിലായു-ഒരു രോഗം.

കഴുത്തിൽ കഫരക്തങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു നെല്ലിക്കാക്കുരു പ്രമാണത്തിൽ ഉറച്ചിട്ടും അധികമായ വേദനയോടുകൂടിയും മുഴയുണ്ടാകും. അതു നിമിത്തം ഭക്ഷണത്തിനു തടവും ഭവിക്കും. ശിലായു എന്നു പേരോടുകൂടിയ ആ രോഗം ശസ്ത്രസാദ്ധ്യമാകുന്നു.

ശിലാരസം-കുന്തുരുക്കം.

ശിലാരംഭാ-മരവാഴ.

ശിലാലേഖനം-കല്ലിന്മേൽ കൊത്തിയിട്ടുള്ള എഴുത്ത്.

ശിലാസാരം-ഇരിമ്പ്.

ശിലിന്ദമത്സ്യം-കല്ലടപ്പരൽ.

മാംസം വാതപിത്തങ്ങളെ ശമിപ്പിക്കും.

ശിലീ-൧. കട്ടള. ൨. കട്ടളയുടെ മേല്പടി. ൩. ഞാഞ്ഞൂൽ.

ശിലീന്ധ്രം-൧. കൂൺ. ൨. വാഴയുടെ പൂവ്.

ശിലീമുഖം-൧. വണ്ട്. ൨. അമ്പ്.

ശിലേയ-വി. കല്ലുപോലെയുള്ള.

ശിലേയം-൧. കുന്തുരുക്കമരം. ൨. ശൈലേയകം.

ശിലോച്ചയം-പർവ്വതം.

ശിലോത്ഭവം-സ്വർണ്ണം.

ശില്പകാരൻ-സൂത്രപ്പണിക്കാരൻ.

ശില്പകാരിക-സൂത്രപ്പണിയുള്ളവൾ.

ശില്പക്രിയ-ശില്പകർമ്മം.

ശില്പം-൧. സന്തോഷം. ൨. സൂത്രപ്പണി, കൊത്തുപ്പണി. ൩. ഭംഗി. ൪. അടിയന്ത്രം, ആഘോഷം. ൫. രൂപം. ൬. സൃഷ്ടി, നിർമ്മാണം. ൭. നല്ല പണിത്തരം.

ശില്പവേല-സൂത്രപ്പണിക്കാരന്റെ വേല.

ശില്പശാല, ശില്പിശാല-പണിപ്പുര.

ശില്പാശാരി— കൌശലപ്പണി നല്ലവണ്ണം വശമുള്ള ആശാരിയോ തട്ടാനോ മറ്റോ.

ശില്പി-സൂത്രപ്പണിക്കാരൻ, കരകൌശലക്കാരൻ, കൊത്തുപണിക്കാരൻ.

ദേവശില്പി—വിശ്വകർമ്മാവ്.

അസുരശില്പി—മയൻ.

കേരളത്തിലെ ജാതികളുടെ പട്ടിക പ്രകാരം ശില്പികൾ 6 വിധം—1. ആശാരി. 2. കല്ലാശാരി. 3. മൂശാരി. 4. തട്ടാൻ. 5. കൊല്ലൻ. 6. ഈഴച്ചക്കൊല്ലൻ.

ശില്പീ— മറ്റൊരു പര്യായം— കാരു. ൨-ം ചിത്രകാരാദികളുടെ പേരെന്നു 'ബാലപ്രിയ' പറയുന്നു.

ശില്പിനി-ചിത്രമെഴുത്തിലും മററും സാമർത്ഥ്യമുള്ളവൾ.

ശില്പിശാസ്ത്രം-തച്ചുശാസ്ത്രം.

ശില്പിശാസ്ത്രി-തച്ചുശാസ്ത്രക്കാരൻ.

ശിവ-വി. ശുഭതയുള്ള.

ശിവ-പശുവിനെ കെട്ടുന്ന കററി.

ശിവക്ഷേത്രം-ശിവൻെറ അമ്പലം.

ശിവൻ- പരമേശ്വരൻ. മംഗളസ്വരൂപൻ എന്നർത്ഥം.

ത്രിമൂർത്തികളിൽ ഒന്നു്. തമോഗുണമൂർത്തിയാണു്. വേദത്തിൽ രുദ്രൻ എന്ന പേരാണു കാണുന്നതു്. ശിവനു ൫ മുഖങ്ങളും ൪ കൈയും മൂന്നു കണ്ണുമുണ്ടു്. കാമനെ നെററിക്കണ്ണിലെ തീയിൽ ഭസ്മമാക്കിയതും, കാലനെ വധിച്ചതും, ദക്ഷൻെറ മദം അടക്കിയതും മററും സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണു്. ആഭരണങ്ങൾ സർപ്പങ്ങളാകുന്നു. മുണ്ഡമാലയും ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഭാര്യ-പാർവ്വതി, പിനാകം തൻെറ ത്രിശൂലം, ധനസ്സ്-അജഗവം, ഖട്വാംഗം, കാള-നന്ദി.

പര്യായങ്ങൾ-ശംഭു, ഈശൻ, പശുപതി, ശിവൻ, ശൂലി, മഹേശ്വരൻ, ഈശ്വരൻ, ശർവ്വൻ, ഈശാനൻ, ശങ്കരൻ, ചന്ദ്രശേഖരൻ, ഭൂതേശൻ, ഖണ്ഡപരശു, ഗിരിശൻ, ഗിരീശൻ, മൃഡൻ, മൃത്യുഞ്ജയൻ, കൃത്തിവാസസ്സ്, പിനാകി, പ്രമഥാധിപൻ, ഉഗ്രൻ, കപർദ്ദി, ശ്രീകണ്ഠൻ, ശിതികണ്ഠൻ, കപാലഭൃത്തു്, വാമദേവൻ, മഹാദേവൻ, വിരൂപാക്ഷൻ, ത്രിലോചനൻ, കൃശാനുരേതസ്സ്, സർവ്വജ്ഞൻ, ധൂർജ്ജടി, നീലലോഹിതൻ, ഹരൻ, സ്മരഹരൻ, ഭർഗ്ഗൻ, ത്ര്യംബകൻ, ത്രിപുരാന്തകൻ, ഗംഗാധരൻ, അന്ധകരിപു, ക്രതുധ്വംസീ, വൃഷധ്വജൻ, വ്യോമകേശൻ, ഭവൻ, ഭീമൻ, സ്ഥാണു, രുദ്രൻ, ഉമാപതി.

ശിവം-൧. ശുഭം: നിരാമി സുഖത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതു്, അശുഭത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതു് ഇങ്ങിനെ ശബ്ദാർത്ഥം. ൨. സന്തോഷം. ൩. ഇന്തുപ്പ്. ൪. മോക്ഷം. ൫. മുക്തി. ൬. വെങ്കാരം. ൭. യോഗങ്ങളിൽ ഒന്നു്, ൮. കടലുപ്പ്. ൯. നെല്ലിക്ക. ൧൦. ശിവലിംഗം. ൧൧. ഗുഗ്ഗുലു. ൧൨. വെള്ളം. ൧൩. രസം. ൧൪. കറുത്ത ഉമ്മത്തു്. ൧൫. പൊൻകാരം.

ശിവലിംഗപൂജയ്ക്കുള്ള ൪ പ്രമാണശാസ്ത്രങ്ങൾ-ശൈവം, പാശുപതം, കാലദമനം, കാപാലികം.

ശിവകം-കെട്ടുകററി.

ശിവഗതി-സുഖം, ഐശ്വര്യം.

ശിവങ്കര-വി. ശുഭത്തെ ചെയ്യുന്ന.

ശിവചതുർദ്ദശി-ഒരു വിശേഷ ദിവസം, ശിവരാത്രി.

ശിവദ്രുമം-കൂവളം.

ശിവധാതു- ൧. ഒരുവക കല്ലു്. ൨. രസം.

ശിവധൂപം-ഗുഗ്ഗുലു.

ശിവപുരം-൧. ശിവൻെറ പ്രധാന നഗരം. ൨. ശിവക്ഷേത്രം. ൩. കാശി

ശിവപുരാണം- പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

ശിവപുരി-കാശി.

ശിവപേരൂർ-തൃശ്ശിവപേരൂർ, തൃശ്ശൂർ.

ശിവപ്രിയം-൧. സ്ഫടികം. ൨. കൊക്കുമന്താരം. ൩. ഉമ്മത്തു്. ൪. രുദ്രാക്ഷം.

ശിവബീജം-രസം.

ശിവഭക്ത-വി. ശിവനെ വന്ദിക്കുന്ന.

ശിവഭൂതഗണം-ശിവൻെറ ഭൂതക്കൂട്ടം.

നന്ദി, ഭൃംഗി, സിംഹോദരൻ, കുംഭൻ, കുംഭോദരൻ, ഭൃംഗിരീടി, നികുംഭൻ, ഋഷഭൻ.

ശിവമതക്കാരൻ-ശിവനെ സേവിക്കുന്നവൻ.

ശിവമതം-ശിവനെ വന്ദിക്കുന്നവരുടെ മതം.

ശിവമയ-വി. ആനന്ദം കൊണ്ടു നിറയപ്പെട്ട, ശിവചൈതന്യത്താൽ നിറയപ്പെട്ട.

ശിവമല്ലീ-മ. വെളുത്ത എരിക്ക്. വ. കൊക്കമന്താരം.

ശിവരസം-മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞ അരിക്കാടി.

ശിവരാത്രി-കുംഭമാസത്തിൽ കറുത്ത പതിന്നാല്. ഒരു വിശേഷ ദിവസം.

ശിവലോകം-ശിവന്റെ ലോകം.

ശിവവലയനാട്ട്-കോഴിക്കോട്ടിലെ ഒരു ക്ഷേത്രം.

ശിവവല്ലീ-മ. ഐവിരലിക്കോവ. വ. പുളിഞ്ചി.

ശിവവാഹനം-കാള.

ശിവവിപ്രൻ-ശിവമതക്കാരനായ ബ്രാഹ്മണൻ.

ശിവവീര്യം-രസം.

ശിവാ-മ. പാർവ്വതി. വ. കുറുക്കൻ. ന. ഭാഗ്യമുള്ള സ്ത്രീ. ര. കറുകപ്പുല്ല്. ഇ. ഒരുവക വൃക്ഷം. ൬. കടുക്കാ. ൭. നെല്ലിക്കാ. ൮. ഇരുപത്തിരണ്ടാമത്തെ യവനന്റെ അമ്മ.

ശിവാത്മകൻ-മംഗലാത്മാവ്.

ശിവാനന്ദൻ-ശിവഭക്തനായ ഒരു മുനി.

ശിവാനി-പാർവ്വതി.

ശിവായി-ശിപായി.

ശിവാരുതം-കുറുക്കന്റെ വിളി.

'അക്കാമിനിക്കുന്ന ശിവാരുതത്തെ'

(ഉമാകേരളം)

ശിവാശി-ശൂപാശ്.

ശിവിക-പല്ലക്ക്.

ശിവേഷ്ടം-മ. കൊക്കമന്താരം. വ. കൂവളം.

ശിശിര-വി. തണുപ്പുള്ള.

ശിശിരകരൻ-ചന്ദ്രൻ.

ശിശിരകാലം-മഞ്ഞുള്ള കാലം.

ശിശിരദ്രവം-ചന്ദനം.

ശിശിരം-മ. തണുപ്പ്. വ. മഞ്ഞ്. ന. ചന്ദനം. ര. രാമച്ചം. ഇ. ശിശിരഋതു.

ശിശിരർത്തു-മഞ്ഞുകാലം.

ഈ ഋതുവിന്റെ ലക്ഷണം അധികവും മകരമാസത്തിൽ കാണുന്നു. ഇം- Cold Season (കോൾഡ് സീസൺ)

ശിശു-മ. പൈതൽ. വ. മൃഗക്കുട്ടി.

ശിശുകം-മ. കൊഴുമീൻ. വ. കുട്ടി. ന. ചീങ്കണ്ണി.

ശിശുകലലം-ശിശുകിടക്കുന്ന ഗർഭാശയം.

ശിശുക്രന്ദ(ന)ം-കുട്ടികളുടെ കരച്ചൽ.

ശിശുക്രന്ദീയം-ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പേർ.

ശിശുത്വം-ചെറുപ്പം, ശൈശവം.

ശിശുനാമാ-ഒട്ടകം.

ശിശുനായകത്വം-പൈതൽ പ്രമാണിയായിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തെ അവസ്ഥ.

ശിശുപാലൻ- ചേദിരാജ്യത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു രാജാവ്.

സനകാദിമഹർഷിമാർ ഒരിക്കൽ വിഷ്ണുവിനെ കാണ്മാനായി വൈകുണ്ഠം പ്രാപിച്ചു. അപ്പോൾ ഗോപുരപാലന്മാരായ ജയനും, വിജയനും കൂടി അവരെ തടുത്തു. നിർജ്ജരദ്വേഷികളായി ജനിപ്പിൻ എന്നു ഉടൻ മഹർഷിമാർ ശപ

ഷ്ടു. ആദ്യം ഹിരണ്യാക്ഷനും, ഹിരണ്യ കശിപുവുമായി ജനിച്ചു. പിന്നത്തെ ജന്മം രാവണനും കുംഭകർണ്ണനുമായി ക ഴിച്ചു. മൂന്നാംജന്മമത്രെ ശിശുപാലനും ദന്തവക്ത്രനും. ശിശുപാലന്റെ അ ച്ഛൻ ചേദിരാജാവായ ദമഘോഷനാ ണ്. അമ്മ വസുദേവന്റെ സഹോദരി യായ ശ്രുതദേവി. കൃഷ്ണന്റെ പരമ ശത്രുവാണ്. രുക്മിണിയെ താൻ ആ ഗ്രഹിച്ചു വിവാഹത്തിനു തീർച്ചയാക്കി യിരിക്കേ കൃഷ്ണൻ ബലാൽ കൊണ്ടുപോ യതാണ് ശത്രുത്വത്തിനു കാരണം ശി ശുപാലനെ സുനീതൻ എന്നും വിളിക്കും. നരസിംഹാവതാരത്തിലേ ഹിരണ്യക ശിപുവും രാമായണത്തിലേ രാവണനും ഈ ശിശുപാലനാണത്രേ. വിഷ്ണുവിന്റെ ബദ്ധവൈരിയാകയാൽ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ശി ശുപാലനെ യുധിഷ്ഠിരന്റെ യാഗത്തിൽ കൊലചെയ്തു. ശ്രുതിപ്പെട്ട മാഘകാവ്യ ത്തിലേ കഥാവസ്തു ശിശുപാലവധമാ ണ്. ജനനത്തിൽ ശിശുപാലനു മൂന്നു കണ്ണും നാലു ഭുജങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇതുകണ്ടു അച്ഛനമ്മമാർ ശിശുപാലനെ ത്യജിപ്പാൻ ആലോചിച്ചു. എന്നിട്ടു 'കൊല്ലരുതെന്നും ഒരാൾ ശിശുപാലനെ കൊലചെയ്യുന്നതിനു മടിയിൽ എടുത്തു വയ്ക്കുമ്പോൾ അധികമുള്ള അവയവ ങ്ങൾ പൊയ്പ്പോകുമെന്നും അയാൾതന്നെ ശിശുപാലനെ വധിക്കുമെന്നും' അശരീ രിയുണ്ടായി. കൃഷ്ണൻ ശിശുപാലനെ മ ടിയിൽ എടുത്തുവച്ചപ്പോൾ അധികമുള്ള അവയവങ്ങൾ ഇല്ലാതായി. ശിശുപാ ലന്റെ മകന്റെ പേർ 'ധൃഷ്ടകേതു'.

ശിശുപാലവധം-മാഘം എന്ന കാവ്യം

ശിശുപ്രിയം-ശക്കര.

ശിശുമാരം-൧. കൊഴമീൻ. ൨. വിഷ്ണു. ൩. ചീങ്കണ്ണി.

ശിശ്നവാഹകം—വലിയ കൊമ്പുള്ള ആട്.

ശിശ്നം-പുരുഷന്റെ ഗുഹ്യാവയവം. ചാ ടിപ്പൊങ്ങുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

ശിശ്വിദാന-വി. ൧. സുകൃതമുള്ള, പു ണ്യകർമ്മത്തെ ചെയ്യുന്ന. ൨. കറാമി ല്ലാത്ത. ൩. ബുദ്ധിയുള്ള. ൪. പാപ മുള്ള.

ശിഷ്ട-വി. ൧. അനുസരണമുള്ള. ൨. നല്ല. ൩. ശേഷിച്ച. ൪. പഠിച്ച, ശീ ലിച്ച.

ശിഷ്ടജനം-൧. നല്ലജനം. ൨. ശേഷ മുള്ളവർ.

ശിഷ്ടൻ-൧. നല്ലവൻ. ശിഷ്ടൻ > < ദുഷ്ടൻ. ൨. ബുദ്ധിമാൻ. ൩. മേലധ്യ ക്ഷൻ

ശിഷ്ടം-ശേഷിപ്പ്.

ശിഷ്ടസഭാ--വിദ്വൽസഭ.

ശിഷ്ടി-൧. ആജ്ഞ. ൨. ഭരണം. ൩. ചട്ടം. ൪. കല്പന. ൫. ശിക്ഷ.

ശിഷ്ടിക്കുന്നു-ശേഷിക്കുന്നു.

ശിഷ്ടിപ്പ്-ശേഷിപ്പ്.

ശിഷ്യത്വം-ശിഷ്യന്റെ ഭാവം.

ശിഷ്യൻ-൧. പഠിക്കുന്നവൻ. ൨. വേല ക്കാരൻ.

ശിഹ്ല (ക)ം- അറബിക്കുന്തുരുക്കം.

ശീ

ശീകരം - ചാററൽമഴ, വെള്ളത്തുള്ളി, തു ള്ളി.

ശീകരാഗ്നി എന്നൊരു പദം ഭാര തത്തിൽ (യയാതിചരിത്രത്തിൽ) കാണു ന്നു. ഇതിനു 'തീപ്പൊരി' എന്നാണ് അ

ത്ഥം. ശീകരശബ്ദം നിയതമായി വെള്ളത്തുള്ളിയെ കുറിക്കുന്നതാകയാൽ ഇവിടെ അതു അഗ്നിയെ കുറിക്കുന്നതിനു പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഒരു പദദോഷമാകുന്നു. ഈ ദോഷം നേയാർത്ഥമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. 'കല്പിതാർത്ഥം നേയാർത്ഥം' എന്നു അതിനു നിർവ്വചനം.

ശീഘ്ര-വി. വേഗമുള്ള.

ശീഘ്രഗതി- വി. വേഗത്തിൽ ഗമിക്കുന്ന.

ശീഘ്രഗതി-വേഗം പോക.

ശീഘ്രഗാമി - വി. വേഗത്തിൽ പോകുന്ന.

ശീഘ്രചേതനം - ൧. നായ്. ൨. എരിക്ക്.

ശീഘ്രത-വേഗം.

ശീഘ്രപാദ-വി. വേഗം നടക്കുന്ന.

ശീഘ്രം-൧. വേഗം. ൨. പാമഞ്ജകം. ൩. രാമച്ചം. ൪. ചെറിയ മന്തി.

ശീഘ്രം-അ. വേഗത്തിൽ.

ശീട്ട്,ചീട്ട്-൧. ചില ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ എഴുതിക്കൊടുത്തയയ്ക്കുന്ന ഒരുമാതിരി എഴുത്ത്. ൨. ചെറിയ കടലാസിൽ രൂപം വരച്ചുണ്ടാക്കുന്ന കളിസ്സാധനം.

ശീത-വി. ൧. തണുപ്പുള്ള. ൨. മടിയുള്ള. ൩. മൂഢതയുള്ള. ൪. കാച്ചിത്തണുത്ത.

ശീതകൻ-൧. മടിയൻ. ൨. വിചാരമില്ലാത്തവൻ.

ശീതകം-തണുപ്പുകാലം.

ശീതകരാ-കർപ്പൂരം.

ശീതകിരണൻ-ചന്ദ്രൻ.

ശീതഗന്ധം-ചന്ദനം.

ശീതഗുവംശകരീരൻ - ചന്ദ്രവംശരാജാവ്.

'ചിരമവനിമനശാസദനാകലം
ശീതഗുവംശകരീരൻ.
(നളചരിതം കഥകളി)

ശീതജ-വി. ശീതത്തിൽനിന്നുണ്ടായ.

ശീതജലജം-ആമ്പൽ.

ശീതജ്വരം-തുള്ളപ്പനി.

ശീതദ്യുതി-ചന്ദ്രൻ.

'ശീതദ്യുതേർവംശജനാംനൃപൻപോൽ'
(അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം)

ശീതപ്രഭാ-കർപ്പൂരം.

ശീതഫേനം പൂവത്തി. (തമിഴർ പൂവത്തി എന്നു പറയുന്നു).

ശീതബാധ-തണുപ്പുകൊണ്ടുള്ളഉപദ്രവം.

ശീതഭീരു-൧. വള്ളിമുല്ല. ൨. കരനൊച്ചി.

ശീതം-തണുപ്പ്. ൨. വെള്ളം. ൩. മഞ്ഞുകാലം. ൪. നറുവരി. ൫. വെൺചന്ദനം. ൬. വേപ്പ്. ൭. പപ്പടകപ്പുല്ല്. ൮. വഞ്ചി. ൯. കർപ്പൂരം. ൰. അരിതാരം. ൧൧. ഏലവങ്ങം.

ശീതരശ്മി-൧. ചന്ദ്രൻ. ൨. കർപ്പൂരം.

ശീതലാ,ശീതളം-൧. തണുപ്പ്. ൨. മയിൽതുത്തം. ൩. ഒരുവക പശ' ൪. തണുത്തത്. ൫ ചന്ദനം. ൬ വെള്ളച്ചന്ദനം. ൭. താമര. ൮. മുത്ത്. ൯. രാമച്ചം. ൰ ചോലേയം. ൧൧. ചന്ദ്രൻ. ൧൨. നറുവറി. ൧൩. കർപ്പൂരം. ൧൪. ചെമ്പകം.

ശീതലാ-മണൽ.

ശീതശിവം-൧. കന്മദം. ൨. ഇന്തുപ്പ്. ൩. ശതകുപ്പ. ൪. ചോലേയം. ൫. കാട്ടുശതകുപ്പ.

ശീതള-വസൂരിയുടെ ദേവത.

ശീതള-വി. തണുപ്പുള്ള.

ശീതളത-തണുപ്പ്.

ശീതളം-൧. ജീരകം. ൨. ചമ്പകം ൩. കർപ്പൂരം.

ശീതളാരഭാ-കഴുത

ശീതാ-൧. മദ്യം. ൨. കക്കരി. ൩. നെല്ലി.

ശീതാംശു-൧. ചന്ദ്രൻ. ൨. കർപ്പൂരം.

ശീതാലു-വി. കുളിരുള്ള. ൨. മടിയുള്ള.

ശീതാശ്മാ-ചന്ദ്രകാന്തം.

ശീതോത്തമം-വെള്ളം.

ശീതോപചാരം-തണുത്ത പദാർത്ഥങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശുശ്രൂഷിക്ക എന്നതു്.

ശീതോഷ്ണാവസ്ഥ - തണുപ്പിന്റെയും, ചൂടിന്റെയും സ്ഥിതി.

ശീഥി-ക്ഷൌരക്കാരൻ.

ശീധു - കരിമ്പിൻനീരുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന മദ്യം.

ശീധു(ധു)രസം-മാവു്.

ശീധു - കരിമ്പിൻനീരുകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന മദ്യം.

ശീഭരം-പ്രവൃദ്ധം.

ശീമ-സീമ-൧. ദിക്കിന്റെ അവസാനം ൨. ചീവു്.

ശീമക്കൈത-ഒരു വേലിച്ചെടി.

ഇതു ഭൂമിയുടെ നാലുവശവും മൂന്നടിപ്പൊക്കത്തിൽ മണ്ണിട്ടു നികത്തി അതിന്മേൽ നടണം. ഇതു നട്ടുണ്ടാക്കിയാൽ നാരുണ്ടാക്കാം. തീവണ്ടിപ്പാതകൾക്കു രണ്ടുവശവും ചില ദിക്കിൽ ഇതു നട്ടു പിടിപ്പിച്ചുവരുന്നു.

ശീർ-പിഴച്ചുപോക.

ശീർണ്ണ-വി. ൧. ലോലമായുള്ള. ൨. ശുഷ്കിച്ച. ൩. പൊടിഞ്ഞ.

ശീർണ്ണദലം-വേപ്പു്.

ശീർണ്ണാംഘ്രി(പാദൻ)-യമൻ,

ശീർഷകം-തലക്കോരിക. ൨. തലയോടു്. ൩. തീർപ്പു്. ൪. അകിൽ.

ശീർഷച്ഛേദ്യ-വി തലവെട്ടി കൊല്ലപ്പെടേണ്ടുന്ന.

ശീർഷണ്യം-൧. തലക്കോരിക. ൨. ചിക്കറെച്ചു വെടിപ്പാക്കിയ തലമുടി.

ശീർഷം-൧. തല. ൨. കാരകിൽ.

ശീല-൧. വസ്ത്രം. ൨. കൈക്കോണകം.

ശീലക്കാശു്- പാട്ടത്തിനു വാങ്ങിയവൻ ഉടമസ്ഥനു കൊടുക്കുന്ന ഒരു ഫീസ് (പ്രതിഫലം)

ശീലക്കേടു്-൧. ദുസ്സ്വഭാവം. ൨. പരിചയമില്ലായ്മ.

ശീലഗുണം-൧. ശീലത്തിന്റെ ഗുണം. ൨. ശീലയുടെ ഗുണം.

ശീലത്തരം-പലമാതിരിയിലുള്ള വസ്ത്രം.

ശീലനം-പരിചയം, പഠിത്തം.

ശീലനിധി - നല്ല ശീലത്തോടുകൂടിയവൻ.

ശീലപ്പേൻ-കൂറപ്പേൻ.

ശീലപ്പൊടി-തുണിയിൽ അരിച്ചെടുത്ത പൊടി.

ശീലഭേദം-സ്വഭാവത്തിന്റെ മാതിരി.

ശീലം-൧, സ്വഭാവം. ൨. പതിവു്. ൩. പരിചയം. ൪. കാര്യബോധം.

ശീലവൽ-വി. നല്ല ശീലമുള്ള.

ശീലായ്മ-സുഖക്കേടു്. (ഒരാചാരവാക്കു്)

ശീലിക്കുന്നു-൧. അഭ്യസിക്കുന്നു, പഠിക്കുന്നു. ൨. പരിചയിക്കുന്നു.

ശീലിത-വി. ശീലിക്കപ്പെട്ട.

ശീലിതം-പരിചയിക്കപ്പെട്ടതു്, ശീലം, സ്വഭാവം.

ശീലു്-പാട്ടുകളിലെ ചില ചെറിയ നിരത്തു്.

ശീവത-(ജീവത നോക്കുക.)

ശീവലം- ൧. കരിംപായൽ. ൨. ചേലയം.

ശു

ശുക്-ദുഃഖം.

ശുകതരു-നെന്മേനിവാക.

ശുകതരുണി-പെൺകിളി.

ശുകൻ-വ്യാസന്റെ പുത്രൻ.

ഘൃതാചി എന്ന അപ്സരസ്ത്രീ ഒരു തത്തയുടെ വേഷത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ വ്യാസൻ കണ്ടു മോഹിക്കയും അതു ഹേതുവായിട്ടു ശുകൻ ജനിക്കയും ചെയ്തു. ശുകനെ വശീകരിക്കുന്നതിനു രംഭ വളരെ ശ്രമം ചെയ്തു. ഫലിച്ചില്ല. ഭാഗവതപുരാണം ശുകൻ പരീക്ഷിത്തിനെ കേൾപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ജന്മനാകൊണ്ടുതന്നെ ശുകൻ തത്വജ്ഞാനിയായിരുന്നു. (ദേവീഭാഗവതം പ്രഥമസ്കന്ധം നോക്കുക).

൨. രാവണന്റെ ഒരു പരിചാരകൻ.

ശുകനാസം-പലകപ്പയ്യാനി. തത്തച്ചുണ്ടു പോലെയുള്ള പൂവുള്ളത് എന്നർത്ഥം.

ശുകപുരം-പ്ര. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലം. ൨. അവിടെയുള്ള ക്ഷേത്രം.

(മലയാളത്തിൽ അവരോധമുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്).

ശുകപ്രിയാ-പ്ര. താളിമാതളം. ൨. ഞാവൽ.

ശുകം-പ്ര. കിളി. ൨. നെന്മേനിവാക മരം. ൩. കരിഞ്ചണ്ണ. ൪. കുങ്കുമം. ൫. വസ്ത്രം. ൬. വസ്ത്രത്തിന്റെ കര. ൭. തലപ്പാവ് ൮ പാച്ചോററി.

ശുകസപ്തതി-൭൦ കഥകൾ അടങ്ങിയ ഒരു പുസ്തകം.

ഇൻഡ്യയിലെ പല ഭാഷകളിലും തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ശുക്തൻ-കാട്ടാളൻ.

ശുക്താ-പ്ര. കാടി, പുളിപ്പ്. ൨. ചവർപ്പ്.

ശുക്തി-മുത്തുച്ചിപ്പി. ൨. ഞമഞ്ഞിക്ക. ൩. ചെറിയകക്ക. ൪. ശംഖ് ൫ ഒരളവ്, ഒരു ഔൺസ് (൮ ഡ്രാം).

ശുക്തിക-പ്ര. മുത്തുച്ചിപ്പി. ൨. കോൽപുളി. ൩. ഒരു രോഗം.

കണ്ണിന്റെ കൃഷ്ണമണ്ഡലത്തിങ്കൽ കലവാളിച്ചിട്ടും മാംസത്തോടു സമാനമായിട്ടും മുത്തുച്ചിപ്പിയുടെ ആകൃതിപോലെ ഇരിക്കുന്ന ആഭയോടുകൂടിയോ നിയമമെന്ന വെള്ളത്തിട്ടോ ചില പുള്ളികളുണ്ടാകും. അതത്രേ ശുക്തിക.

ശുക്തിജം-മുത്ത്.

ശുക്തിമാൻ-പ്രധാനപ്പെട്ട 7 മലകളിൽ ഒന്ന്.

ശുക്തിസംപുടം-മുത്തുച്ചിപ്പി.

ശുക്രകണ്ണ്-കോങ്കണ്ണ്.

ശുക്രകണ്ണി-കോങ്കണ്ണി.

ശുക്രൻ-പ്ര. നവഗ്രഹങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൨. അസുരഗുരു, ഭൃഗുപുത്രൻ.

ശുക്രമഹർഷി ദേവയാനിയുടെ അച്ഛനാണ്. ഇദ്ദേഹം ആയിരം സംവത്സരം തലകീഴ്പ്പെട്ടായി ഉമിയുടെ പുക ശ്വസിച്ചുംകൊണ്ടു തപസ്സുചെയ്തു ഇതു അസുരരെ ദേവകൾ ഉപദ്രവിക്കാതിരിപ്പാനായിട്ടായിരുന്നു. ശുക്രൻ ഇല്ലാതിരുന്ന അവസരത്തിൽ ദേവകൾ അസുരരെ ആക്രമിച്ചു വിഷ്ണു ശുക്രന്റെ അമ്മയെ കൊന്നു. വിഷ്ണു ഏഴുതവണ മനുഷ്യരുടെ ഇടയിൽ ജനിക്കണമെന്നു ശുക്രൻ ശപിച്ചിട്ടു തന്റെ മാതാവിനെ ജീവിപ്പിച്ചു ശുക്രന്റെ തപോവിഘ്നം ചെയ്വാൻ ഇന്ദ്രൻ സ്വപുത്രിയായ ജയന്തിയെ നിയോഗിച്ചു. തപസ്സു പൂർത്തിയായതിൽ പിന്നീടു അവളെ ശുക്രൻ വേട്ടു. ൩. അഗ്നി.

ശുക്രം-൧. ബീജം. ൨. ഒരുമാതിരി കണ്ണിൽദീനം. ൩. കൊടുവേലി. ൪. മജ്ജം. ൫. ജലം. ൬. സ്വർണ്ണം. ൭. മിഥുനമാസം.

ശുക്രല, ശുക്രിയ-വി. ശുക്ലത്തെ സംബന്ധിച്ച, ശുക്ലവൎദ്ധകമായ.

ശുക്രവാരം-വെള്ളിയാഴ്ച.

ശുക്രശിഷ്യൻ-അസുരൻ.

ശുക്ല-വി. വെളുത്ത.

ശുക്ലകൂപം-ഒരു നഗരത്തിന്റെ പേര്.

ശുക്ലക്ഷയം-ഒരുവക ദീനം, ശുക്ലധാതുവിന്റെ ക്ഷയം.

ശുക്ലള-വെള്ളി.

ശുക്ലൻ-ശിവൻ.

ശുക്ലപക്ഷം-൧. വെളുത്തപക്ഷം. ൨. കൊക്ക്.

ശുക്ലപുഷ്പം-൧. വെളുത്ത വാടാമല്ലിക. ൨. കരുത്തിമുല്ല. ൩. കർപ്പൂരതുളസി.

ശുക്ലം-൧. വെളുപ്പ്. ൨. വെളുത്ത ജീരകം. ൩. നിത്യയോഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൪. വെളുത്താവണക്ക്. ൫. ഒരുമാതിരി കണ്ണിൽദീനം. ൬. വെള്ളി. ൭. ബീജം, രേതസ്സ്.

ശുക്ലമണി-മുത്ത്.

ശുക്ലവർണ്ണം-വെളുപ്പുനിറം.

ശുക്ലവായസം-കൊക്ക്.

ശുക്ലസ്രാവം-ശുക്ലം സ്രവിക്കുന്ന ഒരു ദീനം.

ശുക്ല-൧. ഉണക്കുക്കര. ൨. പഞ്ചസാര. ൩. കാക്കോളി. ൪. മുതക്ക്. ൫. കൂവനൂറ്. ൬. സരസ്വതി. ൭. അറുപതിൽ മൂന്നാമത്തെ സംവത്സരം. ൮. വെളുത്ത വയമ്പ്.

ശുക്ലാംഗം-മയിൽ.

ശുക്ലാംഗി-വെള്ളിപ്പക്ഷി.

ശുക്ലാപാംഗം-മയിൽ.

ശുക്ലാംബരം-വെളുത്ത വസ്ത്രം.

ശുക്ലാംശുരേഖ—പൂർണ്ണചന്ദ്രന്റെ പ്രകാശം.

ശുക്ലാവലാ-പഞ്ചസാര.

ശുക്ഷീ-൧. കാറ്റ്. ൨. അഗ്നി.

ശുംഗം-൧. അമ്പഴം. ൨. പേരാൽ.

ശുചി-വി. ൧. വെടിപ്പുള്ള. ൨. വെളുത്ത. ൩. ശുദ്ധിയുള്ള. ൪. ശോഭയുള്ള. ൫. കറയില്ലാത്ത.

ശുചി-൧ ശുദ്ധി. ൨. വെളുപ്പ്. ൩. അഗ്നി. ൪. കൊടുവേലി. ൫ എരിക്ക്. ൬. യവം. ൭. സുകൃതം, നന്മ, വെടിപ്പ്. ൮. ശൃംഗാരരസം. ൯. മിഥുനമാസം. ൧൦. വിശ്വാസമുള്ള സ്നേഹിതൻ. ൧൧. ശുക്രൻ. ൧൨. കൈക്കൂലി വാങ്ങാത്ത മന്ത്രി. ൧൩. ചന്ദ്രൻ. ൧൪. സൂര്യൻ.

ശുചികര-വി. ശുദ്ധിയാക്കുന്ന.

ശുചിദ്രുമം-അത്തിവൃക്ഷം.

ശുചിമല്ലിക-തുശിമുല്ല.

ശുചീകരിക്കുന്നു-ശുദ്ധമാക്കുന്നു.

ശുചീന്ദ്രം—തെക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു പുണ്യസ്ഥലം.

'അപ്രമേയമിദഞ്ച കിഞ്ച ശുചീന്ദ്രമന്ദിരവൈഭവം അപ്രകാരമൊരേടമില്ലതുമദ്ഭുതത്തിലുമുള്ളതും * ബ്രഹ്മവംശജനായവൃത്രമഹാസുരന്റെ വധത്തിനാൽ ബ്രഹ്മഹത്യപിണഞ്ഞു മണ്ടിനടന്നുപണ്ടു മഹേന്ദ്രനും * ബ്രഹ്മലോകസരസ്സിൽമുങ്ങിയൊളിച്ചുവാണൊരുകാലവും ബ്രഹ്മഹത്യവിട്ടന്നതില്ലവലഞ്ഞുവാസവനെത്രയും * തൽക്ഷണംപുനരിങ്ങുപോന്നു മഹീതലങ്ങളിലുത്തമം ദക്ഷിണാപഥദീക്ഷിതൻവലുദക്ഷരെവരിമഹാസ്ഥലേ *

സ്ഥാണുനായകമന്ദിരത്തിലകത്തു ചെന്നു
കടന്നുടൻ താണുവീണുനമസ്കരിച്ചുമുഷ്ടു
സ്തുതിച്ചശേഷന്തരേ * കോണിലോടി
യൊളിച്ചിതപ്പോടു ബ്രഹ്മഹത്യയുമപ്പോ
ഴ ക്ഷീണകല്മഷനായകാലവിശുദ്ധി
വന്നുമഹേന്ദ്രനും * അന്നുതൊട്ടുശുചീ
ന്ദ്രമെന്നൊരുനാമധേയമുദിക്കയാൽ ഇ
ന്നുമക്കഥ മന്നിൽവിണ്ണിലുമന്യദിക്കിലുമ
ത്ഭുതം'

(കംകേണ്ണവധം തുള്ളൽ)

ശുടീരൻ-ശൂരൻ, വീരൻ.

ശുണ്ഠി-പ്ര. ചുക്ക്. ര. കോപം.

ശുണ്ഠികടിക്കുക-കോപിക്കുക.

ശുണ്ഠിക്കാരൻ-കോപമുള്ളവൻ.

ശുണ്ഠിയെടുക്കുക-കോപിക്കുക.

ശുണ്ഠ്യം-ചുക്ക്.

ശുണ്ഡ- പ്ര. മദ്യവ്യാപാരസ്ഥലം. ര. മദ്യം. മ. കടലാന. ൪. ആനയുടെ സ്വേദജലം. ൫. തുമ്പിക്കൈ.

ശുണ്ഡദണ്ഡം-ആനയുടെ തുമ്പിക്കൈ

ശുണ്ഡ -പ്ര. തുമ്പിക്കൈ. ര. ചൊടി.

ശുണ്ഡമൂഷിക-നച്ചെലി.

ശുണ്ഡീ-ആന.

ശുതദ്രി-ശതദ്ര എന്ന നദി. വിശിഷ്ട ശാപം ഹേതുവായിട്ടു അനേകം കൈവഴികളായി ഒഴുകി (ഓടി) പ്പോയതു് എന്നർത്ഥം.

ശുദ്ധ-വി. പ്ര. ശുദ്ധിയുള്ള, കറയില്ലാത്ത. ര. അല്പബുദ്ധിയുള്ള. മ. ദോഷമില്ലാത്ത.

ശുദ്ധജംഘം-കഴുത.

ശുദ്ധത-ശുദ്ധി.

ശുദ്ധബുദ്ധി-വി. ബുദ്ധിക്കു തെളിവുള്ള, നേരുള്ള.

ശുദ്ധം-പ്ര. ശുദ്ധി. ര. ഇന്തുപ്പു്. മ. മുളകു്.

ശുദ്ധമാകുന്നു - നിർമ്മലമാകുന്നു. (സ. ക്രി. ശുദ്ധമാക്കുന്നു).

ശുദ്ധമേ-വെറും, മുഴുവനും.

ശുദ്ധവല്ലീ-ചിററമൃതു്.

ശുദ്ധവൃത്തം-കററമില്ലാത്ത വൃത്തം.

ശുദ്ധശൂന്യം-തീരെ നാശം.

ശുദ്ധാത്മാവു്—നിഷ്കളങ്കഹൃദയമുള്ളവൻ.

ശുദ്ധാന്തമാനം-വാക്ചാതുര്യം.

ശുദ്ധാന്താ-രാജപത്നി, റാണി.

ശുദ്ധാന്തം-പ്ര. രാജസ്ത്രീകൾ ഇരിക്കുന്ന മുറി (അന്തഃപുരം). സമീപത്തിൽ ശുദ്ധന്മാരായ (ജിതേന്ദ്രിയന്മാരായ) രക്ഷകന്മാരോടു കൂടിയതു്. ര. രാജഭാര്യ.

ശുദ്ധാപഹ്നുതി-ഒരു അലങ്കാരം.

ശുദ്ധി-പ്ര. നിർമ്മലത. ര. വിരേചനം. മ. പ്രകാശം. ൪. സത്യം. ൫. ദുർഗ്ഗാ.

ശുദ്ധികര-വി. ശുദ്ധിയാക്കുന്ന.

ശുദ്ധിപത്രം-പിഴതിരുത്തൽ ലിസ്റ്റു്.

ശുദ്ധിമൽ-വി. ശുദ്ധിയോടുകൂടിയ.

ശുദ്ധിഷ്ഠി-ശുദ്ധിവരുത്തുവാനുള്ള ഊട്ടു്.

ശുദ്ധീകരണം-ശുദ്ധിയാക്കിച്ചെയ്യുക.

ശുദ്ധീകരിക്കുന്നു-ശുദ്ധിയാക്കുന്നു.

ശുദ്ധോക്തിവക്താവു്-ശുദ്ധ (സത്യ) യായ ഉക്തികളെ (വാക്കുകളെ) വചിക്കുന്നവൻ (പറയുന്നവൻ).

ശുദ്ധോദനൻ-ശകവംശത്തിൽ ഒരു പ്രധാനി, ശാക്യമുനിയുടെ പിതാവു്.

ശുദ്ധോദം-ശുദ്ധവെള്ളം.

ശുനകൻ-പ്ര. പ്രമതി എന്ന മുനിക്കു ഘൃതാചിയിലുണ്ടായ ഒരു മുനി. ര. പട്ടി, പട്ടിക്കുട്ടി.

ശുനകൻ-നായ്, പട്ടി. ഓടിനടക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

ശുനശ്ശേഫൻ-പു. അജീഗൎത്തൻ, ഒരു ബ്രാഹ്മണപുത്രൻ. ൨. ഋചീകന്റെ പുത്രൻ.

സൂൎയ്യവംശരാജാവായ ഹരിശ്ചന്ദ്രനു മക്കളില്ലായ്കയാൽ ഉണ്ടാകുന്നെങ്കിൽ വരുണനു ബലികഴിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ശപഥം ചെയ്തു. അനന്തരം മകനായി രോഹിതൻ ജനിച്ചു. എന്നാൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ വളരെ താമസിച്ചതിന്റെ ശേഷം മനസ്സില്ലാമനസ്സോടെ ശപഥം ഫലവത്താക്കാൻ ഒരുമ്പെട്ടു. രോഹിതൻ മരണഭീതികൊണ്ടു വനത്തിൽപുക്കു ആറുവൎഷം കഴിച്ചു. കാട്ടിൽവെച്ചു അജീഗൎത്തനെന്ന ബ്രാഹ്മണപുത്രന്മാരിൽ ഒരുവനായ ശുനശ്ശേഫനെ ആറു പശുക്കളെക്കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ചു. എന്നാൽ ബലിക്കു കാലമായപ്പോൾ ശുനശ്ശേഫൻ വിഷ്ണുവിനേയും ദേവന്മാരേയും മന്ത്രങ്ങൾ ചൊല്ലി തൃപ്തിപ്പെടുത്തി മരണം കൂടാതെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. അനന്തരം ശുനശ്ശേഫനെ വിശ്വാമിത്രൻ ദത്തെടുത്തു. രാമായണത്തിൽ താഴെ പറയുംപ്രകാരം കാണുന്നു. അംബരീഷൻ യാഗത്തിനു നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന മൃഗത്തെ ഇന്ദ്രൻ കൈക്കലാക്കി പകരം ഒരു മനുഷ്യൻ വേണമെന്നു യജമാനന്മാർ തീരുമാനം ചെയ്തു. അതിലേക്കു ലക്ഷം പശുക്കളെയും ഒട്ടു വളരെ ദ്രവ്യവും വിലയായി കൊടുത്തു ഋചീകന്റെ പുത്രനായ ശുനശ്ശേഫനെ വാങ്ങിച്ചു. എന്നിട്ടു ശുനശ്ശേഫൻ മാതുലനായ വിശ്വാമിത്രനെ പ്രാപിച്ചു രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾ വശമാക്കി. വധിപ്പാൻ വട്ടംകൂട്ടിയപ്പോൾ മന്ത്രങ്ങൾ ചൊല്ലി വിഷ്ണുപ്രീതി നേടി രക്ഷയെ പ്രാപിച്ചു. വിഷ്ണുവും ദേവകളും മററും അവനു ദീൎഘായുസ്സു നൽകി. അന്നുമുതൽ ശുനശ്ശേഫനു, ദേവരാതൻ എന്ന പേരുണ്ടായി.

ശുനാരൻ-കടുമച്ചാത്തൻ.

ശുനാശീരൻ-പു. ഇന്ദ്രൻ. വായുവിനേയും സൂൎയ്യനേയും തനിക്കധീനമാക്കിക്കൊണ്ടു നടക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം. (ശുനൻ=വായു. ശീരൻ=സൂൎയ്യൻ). ൨. മൂങ്ങ.

ശുനാസീരൻ-പു. ഇന്ദ്രൻ. നല്ല സേനാമുഖമുള്ളവൻ എന്നൎത്ഥം. ൨. ഊമൻ.

ശുനീ-പെൺപട്ടി, പട്ടിച്ചി.

ശുനീരം-പെൺപട്ടിക്കൂട്ടം.

ശുഭ-വി. പു. ഭാഗ്യമുള്ള. ൨. മംഗലമുള്ള. ൩. ഭംഗിയുള്ള.

ശുഭകൎമ്മം-മംഗലക്രിയ.

ശുഭകൃത്ത്-പു. അറുപതിൽ മുപ്പത്താറാം സംവത്സരം. ൨. മംഗലത്തെ ചെയ്യുന്നതു്.

ശുഭഗതി-പു. നല്ലനടപ്പ്. ൨. നല്ല ഗതി.

ശുഭഗം-വി. പു. ഭംഗിയുള്ള. ൨. ഭാഗ്യമുള്ള.

ശുഭഗ്രഹം-പു. വ്യാഴം. ൨. ശുക്രൻ. ൩. പാപന്മാരോടു കൂടാത്ത ബുധൻ. ൪. പാപന്മാരോടുകൂടാത്ത ചന്ദ്രൻ.

ശുഭദ-വി. നല്ലതിനു കാരണമാകുന്ന.

ശുഭദന്തി-പു. വായുകോണിലെ പിടിയാന. ൨. നല്ലപല്ലുകൾ ഉള്ള സ്ത്രീ.

ശുഭദിനം-നല്ല ദിവസം.

ശുഭം-പു. മംഗലം, നന്മ. ൨. മംഗലകൎമ്മം. ൩. ആട്. ൪. പത്മകം. ൫. നിത്യയോഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൬. സൌഖ്യം. ൭. മുത്തു.

ശുഭംയു-വി. ശുഭത്തോടുകൂടിയ.

ശുഭവാക്ക്-നല്ലവാക്ക്.

ശുഭസ്ഥാനം-൧. നല്ലസ്ഥലം. ൨. ശുഭഗ്രഹങ്ങളുടെ രാശി, ധനവും മററും.

ശുഭാ-൧. ക്രവന്തറ്. ൨. വന്നി. ൩. വെങ്കറക. ൪. ഗോരോചന. ൫. ഞാഴൽ.

ശുഭാംഗി-൧. രതി. ൨. കുബേരപത്നിയായ യക്ഷി.

ശുഭാത്മികം-വി. നന്മയുള്ള

ശുഭാന്വിത-വി. ശുഭത്തോടുകൂടിയ.

ശുഭാവഹ-വി. ശുഭമുള്ള, ശുഭത്തെ വഹിക്കുന്ന.

ശുഭാശുഭ-വി. ശുഭവും അശുഭവുമുള്ള.

ശുഭാശുഭം-നന്മതിന്മ.

ശുഭേച്ഛാ-മോക്ഷത്തിനുള്ള ആഗ്രഹം.

ശുഭ്ര-വി. ൧ തേജസ്സുള്ള. ൨. വെളുത്ത. ൩. ശുദ്ധിയുള്ള.

ശുഭ്രദന്തി-ഒരു ആന.

ശുഭ്രം-൧. വെളുപ്പ്. ൨. ശുദ്ധി. ൩. പത്മകം. ൪. അഭ്രം. ൫ ധാതുകാസീസം. ൬. ചന്ദനം. ൭. വെള്ളി. ൮ ഇന്തുപ്പ്.

ശുഭ്രവസ്ത്രം-വെളുത്ത വസ്ത്രം.

ശുഭ്രാ-൧. ഗംഗാനദി. ൨ പടികക്കാരം. ൩. പഞ്ചസാര. ൪. ക്രവന്തറ്.

ശുഭ്രാംശു-൧. ചന്ദ്രൻ. ൨. കർപ്പൂരം.

ശുംഭത്-വി. ശോഭിച്ച.

'വീണാശുംഭൽപാണി'

(വീണകൊണ്ടു ശോഭിച്ചകൈയോടുകൂടിയവൻ—നാരദൻ)

ശുംഭൻ, നിശുംഭൻ-രണ്ടസുരന്മാർ. സഹോദരന്മാരാണ്. അമര്ത്ത്യത്വമായി അനേകായിരം വർഷം തപസ്സു ചെയ്തു. തപസ്സു ശിവനെ ഉദ്ദേശിച്ചായിരുന്നു. ഭീതരായിത്തീർന്ന ദേവന്മാർ തപോവിഘ്നത്തിന്നായി രംഭയേയും തിലോത്തമയേയും അവരുടെ സമീപത്തേക്കു നിയോഗിച്ചു. മന്മഥാതുരന്മാരായിത്തീർന്ന ഇവർ രണ്ടുപേരും 500 വർഷം ആ സ്ത്രീകളൊന്നിച്ചു വസിച്ചു. ഒടുവിൽ തങ്ങൾക്കു പററിയ വിഡ്ഢിത്തം മനസ്സിലാക്കി സ്ത്രീകളെ വിരട്ടിക്കളഞ്ഞിട്ടു വീണ്ടും തപസ്സിനു ഒരുമ്പെട്ടു. ആയിരം വത്സരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ശിവൻ അവർക്കു ദേവകളേക്കാൾ ബലവും ധനവും നൽകി. ഉടൻ മദാന്ധന്മാരായി ദേവകളെ എതിർത്തു. അവർ തോററു. നിവൃത്തിയില്ലാതെ ശിവന്റെ കല്പനയനുസരിച്ചു ദുർഗ്ഗാദേവിയെ അഭയം പ്രാപിച്ചു. ദുർഗ്ഗ ഇരു അസുരന്മാരെയും ചണ്ഡമുണ്ഡൻ എന്ന രണ്ടു അനുചരന്മാരെയും കൊന്നു.

ശുല്കം-൧. ചുങ്കം. (രക്ഷാപദം) ൨. കന്യകയെക്കൊടുത്തു വാങ്ങിക്കുന്ന ദ്രവ്യം. ൩. സ്ത്രീധനം. ൪. പണയം.

'ഭോജ്യതേജശ്ശുല്കം'

(കിർമ്മീരവധം കഥകളി)

ശുല്ബഭസ്മം-ചെമ്പുഭസ്മം.

ശുല്ബം, ശുല്വം-൧. ചെമ്പ്. ൨. കയറ്. ൩. ബലികർമ്മം.

ശുല്വാരി-ഗന്ധകം.

ശുശ്രൂഷ-൧ ഭൃത്യവൃത്തി, പരിചര്യ. ൨. കേൾക്കണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം എന്നു ശബ്ദാർത്ഥം. ൩. പള്ളികളിൽ കഴിക്കുന്ന ദിവ്യാരാധന.

ശുശ്രൂഷക്കാരൻ- ശുശ്രൂഷിക്കുന്നവൻ.

ശുശ്രൂഷണം-ഭൃത്യവൃത്തി, പരിചര്യ.

ശുശ്രൂഷിക്കുന്നു-ഭൃത്യവൃത്തിചെയ്യുന്നു, പരിചരിക്കുന്നു. നല്ലവണ്ണം രക്ഷിക്കുന്നതിനു വേണ്ടതെല്ലാംചെയ്യുന്നു. (നാമം ശുശ്രൂഷണം).

ശുഷി-൧. പൊഴിപ്പ്. ൨. ഉണക്കം. ൩. പാമ്പിന്റെ വിഷസഞ്ചിക്കകത്തുള്ള വാച്ചാൽ.

ശുഷിരം-൧ എലി. ൨. കൊട്ടുവേലി.

ശുഷിരാ-൧. പവിഴക്കൊടി. ൨. നദി.

ശുഷ്ക-വി. ഉണങ്ങിയ.

ശുഷ്കകാഷ്ഠം-ഉണക്കവിറക്.

ശുഷ്കതരു-ഉണങ്ങിയ വൃക്ഷം.

ശുഷ്കൻ-രസികനല്ലാത്തവൻ.

ശുഷ്കപത്രം-൧. ഉണക്കില, കരിയില. ൨. ഞമ.

ശുഷ്കം-൧. ഉണങ്ങിയതു്. ൨. സാഹിത്യസാഹ്യപ്രകാരം രീതികളിൽ ഒന്നു്. ൩. സാരമില്ലാത്തതു്. ൪. കാര്യമില്ലാത്തതു്.

ശുഷ്കമാംസം-ഉണക്കയിറച്ചി.

ശുഷ്കവ്രണം-ഉണങ്ങിയ വ്രണം.

ശുഷ്കാന്തി-താൽപര്യം, ശ്രദ്ധ. ചുട്ട+കാന്തി. ഇതാണ ശുഷ്കാന്തിയായതു്.

ശുഷ്കാന്തിക്കുന്നു-താൽപര്യപ്പെടുന്നു

ശുഷ്കാർദ്രകം-ചുക്കു്.

ശുഷ്കവൈരം — കാര്യമില്ലാത്ത വിരോധം.

ശുഷ്കിക്കുന്നു-൧ മെലിയുന്നു. ൨. ഉണങ്ങുന്നു.

ശുഷ്മാ-൧. അഗ്നി. ൨. കൊട്ടുവേലി. ൩. ബലം. ൪. ശോഭ.

—ooOoo—

ശൂ

ശൂകകം-൧. യവം. ൨. ഓകുള്ള ധാന്യം.

ശൂകകീടം-൧ പുഴുവ്. ൨. തേൾ.

ശൂകധാന്യം-ഓകുള്ളധാന്യം, ചെന്നെല്ലു മുതലായവ.

ശൂകപാക്യം-ചവർക്കാരം.

ശൂകപുച്ഛം-ഗന്ധകം.

ശൂകം-൧. നെല്ലിന്റെ ഓക്. ൨. കരുണ.

ശൂകരം-പന്നി.

ശൂകശിംബി-നായ്ക്കുരണ, നായിക്കൊരണ.

ശൂകാ-നായിക്കൊരണ.

ശൂതി-വി. വർദ്ധിക്കുന്ന.

ശൂദ്രകൻ-മൃച്ഛകടിക എന്ന നാടകത്തിന്റെ കർത്താവായ ഒരു രാജാവ്.

ശൂദ്രധർമ്മം-ബ്രാഹ്മണശുശ്രൂഷ.

ശൂദ്രൻ— നാലാമത്തെ ജാതിക്കാരൻ ജ്ഞാനമില്ലാതെ ശോചിക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

ശൂദ്രപ്രിയം-വലിയ വെള്ളുള്ളി.

ശൂദ്രാ-ശൂദ്രജാതി സ്ത്രീ.

ശൂദ്രീ-ശൂദ്രന്റെ ഭാര്യ.

ശൂന-വി. വീർത്തുള്ള.

ശൂന്യ-വി. ഒഴിഞ്ഞ, നശിച്ച.

ശൂന്യഗൃഹം-ഒഴിഞ്ഞ ഭവനം.

ശൂന്യത-നാശം.

ശൂന്യപ്രദേശം-കാട്ടുപ്രദേശം, മനുഷ്യരില്ലാത്ത സ്ഥലം.

ശൂന്യം-൧. ഇല്ലായ്മ. ൨. ഒഴിഞ്ഞിരിക്ക. ൩. നാശം. ൪. ആകാശം. ൫. ക്ഷുദ്രം. ൬. ഭേദം.

ശൂന്യമധ്യം-വേഴൽ.

ശൂന്യമന്ദിരം-ഒഴിഞ്ഞ ഗൃഹം.

ശൂന്യമാകുന്നു-നശിക്കുന്നു. (ശൂന്യമാക്കുന്നു-സ. ക്രി).

ശൂന്യമുഖ(വദന)-വി. കറുത്ത മുഖമുള്ള.

ശൂന്യവാദി-നാസ്തികൻ.

ശൂന്യാ-൧. അകം പൊള്ളയായ വേഴക്കോൽ. ൨. പവിഴക്കൊടി.

ശൂന്യാണ്ടിക്ക-പരിഹസിക്ക.

ശൂരണം-൧. ചേന. ൨. പലകപ്പയ്യാന്നി.

ശൂരത-ധീരത.

ശൂരൻ-൧. ധീരൻ, ശൌൎയ്യമുള്ളവൻ, വീരൻ. ൨. മല്ലൻ, ൩. സിംഹം. ൪. ആൺപന്നി. ൫. വസുദേവരുടേയും കുന്തിയുടേയും, പിതാവായ ഒരു യാദവരാജാവ്.

ശൂരം-൧. കോഴി ൨. പുലി. ൩. നായ്. ൪. സിംഹം. ൫. പന്നി. ൬. മരുത്. ൭. അയിനി. ൮. കൊട്ടവേലി. ൯. എരിക്ക്.

ശൂരാ-ധൈൎയ്യമുള്ളവൾ.

ശൂൎപ്പകൻ-ഒരസുരൻ.

ശൂൎപ്പകൎണ്ണം-ആന.

ശൂൎപ്പകാരാതി-കാമദേവൻ. ശൂൎപ്പകൻ എന്ന അസുരന്റെ ശത്രു എന്നൎത്ഥം.

ശൂൎപ്പണഖാ-രാവണന്റെ സഹോദരി. ശൂൎപ്പം (മുറം) പോലെയുള്ള (നഖ) നഖത്തോടുകൂടിയവൾ. (ശൂൎപ്പ+നഖ= ശൂൎപ്പണഖ).

പഞ്ചവടിയിൽവെച്ചു ശ്രീരാമനോടു ഭൎത്താവാകണമെന്നു സിദ്ധാന്തിച്ചു. ഇവൾ സ്വാകൃതിയെ മറച്ചു ഒരു സുന്ദരിയുടെ വേഷത്തെ അവലംബിച്ചാണു ശ്രീരാമനോടടുത്തതു്. രാമചന്ദ്രൻ ഉപേക്ഷിക്കയാൽ ലക്ഷ്മണനെ പ്രാപിച്ചു് അഭീഷ്ടം അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹവും ത്യജിച്ചു. ഒടുവിൽ ഇച്ഛാഭംഗംകൊണ്ടു കുപിതയായി സീതയോടടുക്കയാൽ ലക്ഷ്മണൻ ശൂൎപ്പണഖയുടെ നാസാകുചങ്ങളെ ഛേദിച്ചു. ഇവൾ രാവണനോടു സങ്കടംപറഞ്ഞു, അയാളുടെ അവസാനത്തിനു കാരണഭൂതയായി.

ശൂൎപ്പം-മുറം. ഇതുകൊണ്ടു് അളക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർവന്നു. (സൂൎപ്പം എന്നുമാവാം).

ശൂൎപ്പശ്രുതി-ആന.

ശൂൎമ്മി-൧ ഇരിമ്പുകൊണ്ടുള്ള ബിംബം. ൨. അടകല്ല്.

ശൂല-൧. ഒരുമാതിരി ദീനം, വയറുനോവ്. (ശൂലം എന്നതു നോക്കുക). ൨. കഴുമരം. ൩. വ്യഭിചാരിണി.

ശൂലകൻ-മുരട്ടുകുതിര, ശാഠ്യംപിടിച്ച കുതിര.

ശൂലദ്വിട്ട്-പെരുങ്കായം.

ശൂലനോവ്-വയറുനോവ്.

ശൂലപാണി-ശിവൻ.

ശൂലം-൧. വേദനഭേദം, വയറുനോവ്.

ശൂലരോഗത്തിന്റെ ഉല്പത്തി—കാമദേവന്റെ വധത്തിനായിട്ടാണു പരമേശ്വരനാൽ കോപഹേതുവായിട്ടു പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ട ത്രിശൂലം എത്രയും വേഗത്തോടുകൂടി നേരെ വരുന്നതു കാമദേവൻ കണ്ടു ഭയപ്പെട്ടു വിഷ്ണുവിന്റെ ശരീരത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. ത്രിശൂലം ഉടനെ വിഷ്ണുവിന്റെ ഹുങ്കാരംകൊണ്ടു മോഹിച്ചു ഭൂമിയിലും പതിച്ചു. അന്നുമുതലാണു ശൂലം എന്ന പ്രസിദ്ധി അതിനു ഭൂമിയിലുണ്ടായതു്. പിന്നീടു ആ ശൂലം പഞ്ചഭൂതമയമായ ശരീരത്തെ ദൂഷിപ്പിപ്പാൻ തുടങ്ങി. ഇപ്രകാരമാകുന്നു ശൂലരോഗത്തിന്റെ പൂൎവ്വോല്പത്തി. ശൂലത്തിൽ നിന്നും സംഭവിച്ചതുകൊണ്ടും ശൂലംകൊണ്ടു കുത്തുന്നതുപോലെ വേദനയെ ജനിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടുമാകുന്നു. അതിനു ശൂലം എന്നു പേരുണ്ടായതു്.
൨. കൊടിക്കുന്തം. ൩. നിത്യയോഗങ്ങളിൽ ഒന്നു്. ൪. മൂന്നുമുനയുള്ള ഒരായുധം. ൫. ശിവന്റെയും ശക്തിയുടേയും ആയുധങ്ങളിൽ ഒന്നു്. ൬. മഴു.

ശൂലരോഗി-വി. ശൂലരോഗമുള്ള

ശൂലാകൃത-വി. ഇരിമ്പുകോലിന്മേൽ കോൎത്തുചുട്ട.

ശൂലാരോപണം-ശൂലത്തിൽ കേററുക.

ശൂലാരോഹണം - ശൂലത്തിലിട്ടു കൊല്ലുക.

ശൂലി-വി. ശൂലമുള്ള.

ശൂലികാ-മുയൽ.

ശൂലീ-൧. ശിവൻ. ശൂലമെന്ന ആയുധമുള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. കാമദേവൻ. ൩. മുയൽ. ൪. എരുമപ്പുല്ലു്.

ശൂല്ക്കാരം-ചീററുക.

'ശൂല്ക്കാരമുയർന്നപാമ്പുടഞ്ഞാണ
തൊഴുന്നേൻ'
(ഘനസംഘസ്തോത്രം)

ശൂല്യ-വി. ൧. കോലിന്മേൽ കോർത്തു ചുട്ട. ൨. കഴുവേററത്തക്ക.

ശൂല്യൻ-കഴുവേറി.

ശൂല്യം - ശൂലത്തിന്മേൽ കോർത്തുചുട്ട മാംസം.

ശൃ

ശൃഗാലൻ - ൧. കുറുക്കൻ, നരി. ൨. കൃഷ്ണൻ.

ശൃഗാലം-൧. കുറുക്കൻ. ൨. ഒരു പിശാചു്.

ശൃഗാലരൂപൻ-ശിവൻ.

ശൃംഖല-൧. പുരുഷന്റെ അരഞ്ഞാണു്, ചങ്ങല. ൨. സാഹിത്യസാഹ്യപ്രകാരം ചിഹ്നങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

ശൃംഖല എന്ന ചിഹ്നം (-) ഇതാകുന്നു. ഇതു് ഒരു പദത്തെ രണ്ടുവരികളിലായി മുറിച്ചു് എഴുതേണ്ടി വന്നാൽ ഒന്നാംവരിയുടെ ഒടുവിൽ ചെയ്യേണ്ടതു്. ഒരു ചങ്ങലയിട്ടു പൂട്ടിയതുപോലെ പദത്തിന്റെ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളേയും ഇതു തുടക്കുന്നു. സമാസമദ്ധ്യത്തിലും മററും ഇതിനെ ഉപയോഗിക്കാം. (സാഹിത്യസാഹ്യം).

ശൃംഖല(ക)ം -ഒട്ടകം, ഒട്ടകക്കുട്ടി.

ശൃംഖലിത-വി. ചങ്ങലകൊണ്ടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ട.

ശൃംഗജം-അകിൽ.

ശൃംഗം-൧. കൊമ്പു്. ൨. കുഴൽ. ൩. അടയാളം. ൪. താമര. ൫. അകിൽ. ൬. കൊടുമുടി. ൭. വസ്തി. ൮. പ്രഭുത്വം. ൯. ശ്രേഷ്ഠത.

ശൃംഗവ(ബേ)രം-ചുക്കു്.

ശൃംഗാടകം-നാല്ക്കവലവഴി, നാലുറോഡുകൾ വന്നുകൂടുന്ന സ്ഥലം.

'ശൃംഗാരസൌധവിപുലഹർമ്മ്യാളിതിങ്ങിപല
ശൃംഗാടകേഷ്വപിവിളങ്ങി'
(നിവാതകവചവധം)

ശൃംഗാരചേഷ്ടകൾ - 'വിലാസങ്ങൾ' നോക്കുക.

ശൃംഗാരതിലകം-ശൃംഗാരസംബന്ധമായ രുദ്രഭട്ടന്റെ ഒരു ഭാണം.

ശൃംഗാരദ്വയം -സംഭോഗം, വിപ്രലംഭം ഇവ രണ്ടും.

ശൃംഗാരം-൧. നവരസങ്ങളിൽ ഒന്നു്, ശൃംഗാരരസം. ൨. അലങ്കാരം. ൩. സൌന്ദര്യം. ൪. ചേർച്ച ൫. കാരകിൽ. ൬. ഇഞ്ചി. ൭. ഇലവങ്ങപ്പൂവു്. ൮. ആനയുടെ തലയിലും തുമ്പിക്കയ്യിലും ഭംഗിയായി വരച്ച വര. ൯. കരയാമ്പൂ. ൧൦. സുഗന്ധപ്പൊടി.

ശൃംഗാരഭൂഷണം-സിന്ദൂരം.

ശൃംഗാരയോനി-കാമദേവൻ. ശൃംഗാരരസത്തിനുല്പത്തിസ്ഥാനമെന്നർത്ഥം.

ശൃംഗാരരസം-നവരസങ്ങളിൽ ഒന്നു്.

ശൃംഗാരവേഷം-അലങ്കാരം.

ശൃംഗാരി-വി. ശൃംഗാരമുള്ള, സൌന്ദര്യമുള്ള.

ശൃംഗാരി-൧. ശൃംഗാരമുള്ളവൻ. ൨. ആന. ൩. കവുങ്ങ്. ൪. മാണിക്യം.

ശൃംഗാരിക്കുന്നു-അലങ്കരിക്കുന്നു.

ശൃംഗി-വി. ശൃംഗമുള്ള.

ശൃംഗി-ശമീകൻ എന്ന മുനിയുടെ പുത്രൻ.

ശൃംഗി-൧. ഒരുമരുന്നു, ഇടവകം. ൨. ജീവകം. ൩. പർവ്വതം. ൪. കല്ലാല് ൫. ആന. ൬. കൊമ്പുള്ള മൃഗം. ൭. അതിവിടയം. ൮. സ്വർണ്ണം. ൯. പെരുന്തലമീൻ, കൊമ്പൻമീൻ. ൰. പോത്ത്. ൧൧. കറിയാട്ട്.

ശൃംഗികനകം :- ആഭരണങ്ങൾക്കുള്ള പൊന്ന്.

ശൃംഗികാ-അതിവിടയം.

ശൃംഗിണാ-കറിയാട്ട്.

ശൃംഗിണി-൧. നല്ലവക പശു. ൨. പശു. ൩. അതിവിടയം.

ശൃംഗിവേരം-൧. ഇഞ്ചി, ചുക്ക്. ൨. ഒരു പുരം.

ശൃംഗിവേരപുരം ഗംഗാതീരത്തുള്ള ഗുഹന്റെ വാസസ്ഥലത്തിനടുത്താകുന്നു. (രാമായണംകൊണ്ടു സ്പഷ്ടം).

ശൃംഗേരി, ശൃംഗഗിരി-ശങ്കരാചാര്യ സ്വാമിയുടെ ജന്മഭൂമി.

ശൃംഗേരിമഠം - തുംഗഭദ്രാതീരത്താണ്. ആദിശങ്കരാചാര്യർ ഇവിടെ ഒരു ശാരദാമഠം പണിയിച്ചു വേദാന്തസൂത്രം പഠിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നു.

ശൃണി - ആനത്തോട്ടി. (സൃണിയുടെ പാഠം)

ശൃത-വി. വെന്ത, കാച്ചിക്കുറുക്കപ്പെട്ട.

ശൃതജലം-വെന്തവെള്ളം.

ശൃതാംഭസ്സ്-വെന്തവെള്ളം.

——ം:ം——

ശേ

ശേഖരകം-ശിരോലങ്കാരം, (തലയിലെ മുടി മൂടി തൂങ്ങിക്കിടക്കത്തക്ക നിലയിൽ നാനാവർണ്ണങ്ങളായ പുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടു മാലകെട്ടിയോജിപ്പിക്കുക.)

ശേഖരം-൧. ശിരോലങ്കാരം. ൨. ഇലവങ്ങപ്പൂവ്.

ശേഖരി-ഇത്തിക്കണ്ണി.

ശേഖരിക്കുന്നു-കൂട്ടംകൂട്ടുന്നു, വട്ടംകൂട്ടുന്നു.

ശേഖരിതം-കൂടിയിരിക്കുന്നത്.

ശേഖരിപ്പ്-ഒന്നിച്ചുകൂട്ടുക, ഭണ്ഡാരം.

ശേഖരിപ്പുമുതൽപിടി-ഭണ്ഡാരം സൂക്ഷിക്കുന്നവൻ.

ശേണം-ഭൂമി.

ശേപാലാ-കരിംപായൽ.

ശേഫസ്സ്-പുരുഷന്റെ ലിംഗം. ശുക്ലം സ്രവിച്ചതിന്റെ ശേഷം ശയിക്കുന്നതു എന്നർത്ഥം.

ശേഫാലിക-൧. ചേമന്തി. വണ്ടുകൾ ഇതിൽ ശയിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേർ വന്നു. ൨. വെളുത്തനൊച്ചി. ൩. കരിനൊച്ചി. (പാഠങ്ങൾ-ശീഫാലികാ, ശേഫാലി).

ശേമുഷി-ബുദ്ധി. മോഹത്തെ കളയുന്നതു് എന്നർത്ഥം.

ശേമുഷീനികഷം-ബുദ്ധിയാകുന്ന ഉരകല്ല് (ശാന്ത).

ശേർ-ഒട്ടുപലംകൂടിയ തൂക്കം.

ശേലു-൧ നറുവരി. ൨. ഉലുവാ.

ശേവം-മീൻ.

ശേവധി-വൈശ്രവണന്റെ നിധികളിൽ ഒന്ന്.

ശേവലം, ശേവാലം- കരിംപായൽ.

ശേവലിനി-നദി

ശേഷക്കാരൻ - തന്റെ തറവാട്ടിലുള്ളവൻ, സംബന്ധക്കാരൻ, സഹോദരിയുടെ മകൻ.

ശേഷക്രിയ - ശവസംസ്കാരം മുതലായ കർമ്മം. Funeral rites.

ശേഷദശ-വാൎദ്ധക്യം.

*ശേഷൻ-അനന്തൻ.

ഈ നാഗരാജാവിനു 1000 തലയുണ്ടു്. വിഷ്ണുവിന്റെ മെത്തയാണു. ശേഷന്റെ കൊട്ടാരത്തിനു 'മണിഭിത്തി' എന്നു പേർ. 'മണിമണ്ഡപം' എന്നും പറയും. പത്നിയുടെ പേർ 'മണിദ്വീപം'. മറ്റു 'അനന്തശീർഷാ'.

ശേഷം-അ. ശിഷ്ടം, ശേഷിപ്പു്, ശേഷിച്ചതു്.

*ശേഷി-ഗ. പ്രാപ്തി. വ. പ്രാപ്തിയുള്ളവൻ.

ശേഷിക്കുന്നു-ശിഷ്ടമുണ്ടാകുന്നു.

*ശേഷിപ്പു്-ശിഷ്ടം.

ശേഷിയാകുന്നു-പ്രാപ്തിയാകുന്നു.

ശൈ

ശൈക്ഷൻ-ചെറിയ ബ്രാഹ്മണൻ.

ശൈഖരികം-വലിയ കടലാടി.

ശൈത്താൻ-ഒരു പിശാചു്.

ശൈത്യം-തണുപ്പു്.

ശൈഥില്യം-അയവു്, ക്ഷീണത.

ശൈബ്യാ-ഗ. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ പത്നി. വ. ശതധന്വാവിന്റെ പത്നി. സ. ജ്യാമഘന്റെ പത്നി.

ശൈരീയം-മുള്ളുകുറിഞ്ഞി.

ശൈല-വി. ശിലയെ സംബന്ധിച്ച, പാറയെ സംബന്ധിച്ച.

ശൈലകന്യാ-പാർവ്വതി.

ശൈലകന്യാസങ്കരൻ-ശിവൻ. പാർവ്വതിയോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നവൻ എന്നൎത്ഥം.

ശൈലകാ-ഗ. മലയിരുവേലി. വ. സുഗന്ധമുള്ള ഒരുവക പശ, സാമ്പ്രാണി.

ശൈലചതുഷ്ടയം-(ശൈലം നോക്കുക)

ശൈലജാ-പാർവ്വതി.

ശൈലതനയാ-പാർവ്വതി.

ശൈലനന്ദിനീ-പാർവ്വതി.

ശൈലപത്രാ-കൂവളം.

ശൈലപുത്രി-പാർവ്വതി.

ശൈലപ്രസവം-ഉറവുകുഴി.

ശൈല(ക)ം-ചേലേയം.

ശൈലം - ഗ. പർവ്വതം. മഹാമേരുവിന്റെ ഉന്നതകളായ നാലു പർവ്വതങ്ങൾ— മന്ദരം, മേരുമന്ദരം, സുപാർശ്വം,കുമുദം. വ. സാമ്പ്രാണി സ. വെള്ളമണ്ണു്, ര. കന്മദം ല. മാക്ഷീരക്കല്ലു്.

ശൈലശിബിരം-കടൽ.

ശൈലസുതാ-ഗ. ഗംഗാനദി. വ. പാർവ്വതി. സ. വലിയ പാലുഴവം.

ശൈലാടൻ-ഗ സിംഹം. വ. കാട്ടാളൻ.

ശൈലാടം-സിംഹം.

ശൈലാദി-ശിലാദന്റെ പുത്രൻ, നന്ദി.

ശൈലാലി-ചാമ്പ്യൻ.

ശൈലി-ഗ. വിലക്ഷണപ്രയോഗശക്തി. എല്ലാ ഭാഷകളിലും വാച്യമായ അക്ഷരാൎത്ഥത്തിനു പുറമേ ലക്ഷ്യമോ വ്യംഗ്യമോ ആയ അൎത്ഥത്തെ കാണിക്കുന്ന ചില വാക്കുകൾ ഉണ്ടു്. ഇവ വാച്യാൎത്ഥത്തെ ഗണിക്കാത്തതുപോലെ ചിലേടത്തു വ്യാകരണവിധികളെക്കൂടി ലംഘിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള വാചകങ്ങളെ അതതു ഭാഷയുടെ 'ശൈലി' എന്നു പറയുന്നു. അക്കൂട്ടത്തിൽ മലയാളത്തിലും

ഏതാനും വിലക്ഷണപ്രയോഗഭംഗികൾ (ശൈലികൾ) കാണുന്നു. ഇവ സത്യേതരങ്ങളാകാതെ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. സത്യങ്ങളായവയും മാത്രമേ മേന്മ കൂട്ടുകയുള്ളൂ. വിദ്യാർത്ഥികൾ ഇവയെയല്ലാതെ ഉപയോഗിക്കരുത്.

സത്യങ്ങളായ ശൈലികൾക്ക് ഉദാഹരണം.

൧. ചെണ്ടകൊട്ടിക്ക-ചതിക്ക.

൨. സ്വർഗ്ഗത്തിൽ കട്ടുറുമ്പ്—ചില്ലറശല്യം ചെയ്യുന്നവൻ ഇത്യാദി.

സത്യേതരങ്ങളായ ശൈലികൾക്ക് ഉദാഹരണം.

൧. കമ്പിനീട്ടുക—വേഗത്തിൽ പുറപ്പെടുക.

൨. തട്ടിമൂളിക്കുക—തടസ്സമില്ലാതെ പ്രവർത്തിക്കുക. ഇത്യാദി.

ശൈലികൾ വ്യാകരണവിധിയെ ലംഘിക്കുന്നതിന് ഉദാഹരണം.

"കണ്ണനുണ്ണികളികഴിഞ്ഞുണ്ണുന്നോട്ടുംകൂടി"

പണ്ടു മഹാന്മാർ ചില അവസരങ്ങളിൽ സരസ്വതീകടാക്ഷം ഹേതുവായിട്ടു അർത്ഥയുക്തമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള മനോഹരങ്ങളായ ചൊല്ലുകളെ "പഴംചൊല്ലുകൾ" എന്നു പറയുന്നു. ഇവയ്ക്കു ഭാഷയിൽ മാന്യസ്ഥാനമുണ്ടുള്ളതു്. പഴഞ്ചൊല്ലിന് ഉദാഹരണം "പല തുള്ളി പെരുവെള്ളം" മുതലായവ.

൨. നീതി, സമ്പ്രദായം, നടപ്പ്, ആചരണം, പെരുമാററം, നിർവ്വഹണം, ൩. പിച്ചള.

ശൈലീഭവിക്കുന്നു- കല്ലായിത്തീരുന്നു, കട്ടപിടിക്കുന്നു.

ശൈലൂഷൻ-൧. നടൻ. ൨. വഞ്ചകൻ. ൩. താളംപിടിക്കുന്നവൻ.

ശൈലൂഷ്യം-൧. നാട്യം. ൨. ക്രൂവളം.

ശൈലേന്ദ്രജാ-ഗംഗാനദി.

ശൈലേയ-വി. പർവ്വതത്തെസംബന്ധിച്ച.

ശൈലേയം-൧. സാമ്പ്രാണി. ൨. മുരാമഞ്ചി. ൩. ഇന്തുപ്പ്. ൪. സിംഹം.

ശൈലേയി-പാർവ്വതി.

ശൈലേശ്വരൻ-ഹിമവാൻ. (പർവ്വതരാജാവ്).

ശൈലോദ-ഒരു നദി.

ശൈല്യം-കടുപ്പം.

ശൈവ-വി. ശിവനെ സംബന്ധിച്ച.

ശൈവപദലക്ഷണം- ശൈലപുത്രി, ഗംഗ, ചന്ദ്രൻ, മാൻകുട്ടി, സർപ്പം, കോടീരം, ഭദ്രാക്ഷം, രുദ്രാക്ഷം, അങ്കുശം, പാശം, ശൂലം, കഠാരം, കപാലം, തുമ്പമാല, ചാമ്പൽ, പുലിത്തോൽ, ടങ്കം, ഢക്ക, കടുന്തുടി, എല്ലു, വില്വമാല, ഗണനാഥൻ, ഷണ്മുഖൻ, നന്ദി, ഭൃംഗി, ഭൃംഗിരീടി, ലോകപാലന്മാർ, തക്ഷകൻ, വാസുകി, ഋഷഭൻ, വില്വപത്രം, തുളസി, ഉന്മത്തപ്പൂവ്, താമര, വെളുത്തബന്ധൂകം, വിരിഞ്ഞ കൊന്നപ്പൂവ്.

ശൈവക്കാരൻ-ശിവമതക്കാരൻ.

ശൈവൻ-ശിവമതക്കാരൻ.

ശൈവപത്രാ-ക്രൂവളം.

ശൈവം-൧. പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളിൽ ഒന്നു്. ൨. ശിവമതം. ൩. കരിമ്പായൽ. ൪. കൊക്കമന്താരം. ൫. ത്രാർത്താവൽ. ൬ ഉമ്മത്ത്.

ശൈവലം-൧. കരിംപായൽ. ൨. പത്മകം.

ശൈവലിനി-നദി.

ശൈവ്യൻ-൧. കൃഷ്ണന്റെ ഒരു കുതിര. ൨. പാണ്ഡവസൈന്യത്തിലെ ഒരു യോദ്ധാവ്. ശൈവ്യം-കുതിര.

ശൈവാലം-കരിംപായൽ.

ശൈശവം-ചെറുപ്പം.

ശൈശിരം-കാട്ടുകരികിൽ.

ശൈഷ്യോപാദ്ധ്യായിക-അഭ്യസിപ്പിക്ക.

ശോ

ശോകം-ദുഃഖം.

ശോകനാശനം-അശോകം.

ശോകസ്ഥാനം-ദുഃഖത്തിന്റെ കാരണം

ശോകിക്കുന്നു-ദുഃഖിക്കുന്നു.

ശോചന-വി. ദുഃഖമുള്ള.

ശോചനം-ദുഃഖം.

ശോചിഷ്കേശൻ-അഗ്നി. ജ്വാലകളാകുന്ന കേശങ്ങൾ ഉള്ളവൻ എന്നർത്ഥം. കേശങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള ജ്വാലകൾ ഉള്ളവൻ എന്നുമാവാം.

ശോചിസ്സ്-ശോഭ, രശ്മി, ജ്വാല.

ശോച്യം-വി. ൧. ശുദ്ധതയുള്ള. ൨. കൃപചെയ്യപ്പെടേണ്ടുന്ന.

ശോഠൻ-൧. മൂഢൻ. ൨. മടിയൻ. ൩. വഞ്ചകൻ. ൪. ദുഷ്ടൻ. ൫. ഹീനൻ.

ശോഠം-മാടപ്രാവ്.

ശോണ-വി. ചെമപ്പുനിറമുള്ള, കടുംചെമപ്പുള്ള.

ശോണകം-പലകപ്പയ്യാനി.

ശോണജം-തിപ്പലിമൂലം.

ശോണം-൧. കടുംചെമപ്പ്. ൨. അരുണം വ്. ൩. കങ്കുമം, ഒരുമാതിരി പൂവ്. ൪. ചെമന്നകരിമ്പ്. ൫. രക്തം. ൬. സിന്ദൂരം. ൭. കങ്കുമം.

ശോണരത്നം-ചെമന്നരത്നം, മാണിക്യം

ശോണലലാമകം-മാണിക്യം.

ശോണവർണ്ണ-വി. ചെമന്നനിറമുള്ള.

ശോണാകം-ഒരു വൃക്ഷം.

ശോണിത-വി. ചെമപ്പുള്ള.

ശോണിതപുരം-ബാണാസുരന്റെ നഗരം. (ഈജിപ്റ്റിലാണ്).

ശോണിതം-൧. രക്തം. ൨. ചെമപ്പ്. ൩. കങ്കുമം. ൪. പുൽകങ്കുമം. ൫. രക്തചന്ദനം.

ശോണിമ-ചെമപ്പുനിറം.

ശോണോപലം-മാണിക്യം.

ശോഥ(ഫ)ഘ്നി-൧. വെളുത്ത തമിഴാമ. ൨. മൂവില.

ശോഥഘ്ന-വി. ശോഥത്തെ (നീരിനെ) കളയുന്ന.

ശോഥം-വീക്കം, ദേഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന നീര്.

ശോധകൻ-ശുദ്ധിവരുത്തുന്നവൻ.

ശോധകം-ഒരുമാതിരിമണ്ണ്.

ശോധന-വി. ശുദ്ധിവരുത്തുന്ന.

ശോധന-൧. അന്വേഷണം. ൨. ശുദ്ധി. ൩. പരീക്ഷ. ൪. നന്നാക്കുക. ൫. വ്രണം തേച്ചുകഴുകുക. ൬. ലോഹാദികൾ ശുദ്ധിവരുത്തുക. ൭. തെറ്റുകൾ തിരുത്തുക. ൮. വയറൊഴിക.

ശോധനകൻ-ക്രിമിനൽ കോടതിയിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

ശോധനക്കാരൻ-ശോധനചെയ്യുന്നവൻ.

ശോധനക്കോൽ-മുറിവുകളിൽ കടത്തി ശോധനചെയ്യുന്ന കരുവ്.

ശോധനി-൧. ചൂല്. ൨. അമരി.

ശോധനീബീജം-നേർവാളം.

ശോധനീയ-വി. ശോധനചെയ്യപ്പെടേണ്ടുന്ന.

ശോധം-ശുദ്ധി.

ശോധിത-വി. ൧. ശോധനചെയ്യപ്പെട്ട, ചളികളഞ്ഞുശുദ്ധിവരുത്തിയ. ൨. പുത്തനാക്കിയ, നന്നാക്കിയ. ൩. ശരിപ്പെടുത്തിയ.

ശോധ്യ-വി. ശോധനചെയ്യേണ്ടുന്ന.

ശോധ്യം-വെള്ളി.

ശോഫഘ്ന-വി. ശോഫത്തെക്കളയുന്ന, നീരിനെക്കളയുന്ന.

ശോഫഘ്നീ-തമിഴാമ.

ശോഫം-വീക്കം, നീര്, ദേഹത്തിലുണ്ടാകുന്ന നീര്. ക്ഷണത്തിൽ വ്യാപിക്കുന്നത് എന്നർത്ഥം.

ശോഭ-൧. പ്രകാശം. ൨. രശ്മി. ൩. ഛായ. ൪. ഭംഗി. ൫. മഞ്ഞൾ. ൬. ഗോരോചന. ൭. ആഭരണം.

ശോഭകൃത്-അറുപതിൽ മുപ്പത്താറാം വത്സരം.

ശോഭന-വി. ശോഭിച്ച.

ശോഭനൻ-൧. ശിവൻ. ൨. സുന്ദരൻ.

ശോഭനം-൧. പ്രകാശം. ൨. ഭംഗി. ൩. നിത്യയോഗങ്ങളിൽ ഒന്ന്. ൪. താമര. ൫. വിശേഷം.

ശോഭനാ-൧. മഞ്ഞൾ. ൨. സുന്ദരി.

ശോഭാഞ്ജനം-മുരിങ്ങവൃക്ഷം.

ശോഭായമാന-വി. ശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന.

ശോഭിക്കുന്നു-പ്രകാശിക്കുന്നു.

ശോഭിത-വി. ശോഭിക്കപ്പെട്ട.

ശോമാരി-മടിയൻ.

ശോലിക-കാട്ടുമഞ്ഞൾ.

ശോഷണം-൧. മെലിച്ചൽ. ൨. ചപ്പൽ. ൩. ചുക്ക്. ൪. പലകപ്പയ്യാനി. ൫. കാമദേവന്റെ അസ്ത്രങ്ങളിൽ ഒന്ന്

ശോഷം-൧ മെലിച്ചൽ. ൨. രാജയക്ഷ്മാവ്. ൩ ഉണക്ക്.

ശോഷിക്കുന്നു-൧. ഉണങ്ങുന്നു. ൨. മെലിയുന്നു.

ശോഷിത-വി. ശോഷിപ്പിക്കപ്പെട്ട, ഉണക്കപ്പെട്ട.

ശോഷ്യ വി. ശോഷിപ്പിക്കേണ്ടുന്ന.

ശൌ

ശൌകം-കിളിക്കൂട്ടം.

ശൌക്തികം, ശൌക്തികേയം, ശൌക്തേയം-മുത്ത്.

ശൌക്ലികേയം-ഒരുവക വിഷം, വെളുപ്പാഷാണം. ശുക്ലിക (ശുക്ല) ദേശത്തിൽ ഉണ്ടായത് എന്നർത്ഥം. (പാഠം ശൌല്ക്കികേയം).

ശൌക്ല്യം-വെളുപ്പ്.

ശൌചം-൧. ശുദ്ധിവരുത്തുക, ശുദ്ധി. ൨. ബ്രഹ്മമതി. ൩. യോഗ്യത.

ശൌചിക്കുന്നു-ശുദ്ധിയാക്കുന്നു, വൃത്തിയാക്കുന്നു.

ശൌണ്ഡ-വി. ലഹരി പിടിച്ച.

ശൌണ്ഡം-൧. ജാതിക്കാ. ൨. കോഴി. ൩. സാമർത്ഥ്യം.

ശൌണ്ഡി-ഈഴവൻ.

ശൌണ്ഡി-൧. തിപ്പലി. ൨. ചെവിയം.

ശൌണ്ഡികൻ-ചാരായം വാറ്റുന്നവൻ. (സ്ത്രീ-ശൌണ്ഡിക).

ശൌണ്ഡികപ്രിയം-മാവ്.

ശൌണ്ഡീ-൧. അത്തിത്തിപ്പലി. ൨. തിപ്പലി. ൩. ചെവിയം.

ശൌദ്ധോദനി-ബുദ്ധമുനി. ശുദ്ധോദനന്റെ പുത്രൻ എന്നർത്ഥം. ശാക്യമുനി.

ശൌനകൻ-ഗ്രന്ഥകർത്താവായ ഒരു ഋഷി. അശ്വലായനന്റെ ഗുരു.

ശൌനകാദികൾ-നൈമിശവനത്തിലുള്ള വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിലെ മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാർ.

ശൌനാസീരം—ഇന്ദ്രനെ സംബന്ധിച്ചത്.

ഋഗ്വേദപ്രാതിശാഖ്യ, ബൃഹദ്ദേവത മുതലായ പല വേദസംബന്ധമായ പുസ്തകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്.

ശൌനികൻ-൧. മൃഗങ്ങളെ കൊന്നു മാംസം വില്ക്കുന്നവൻ. ൨. പക്ഷികളെ പിടിക്കുന്നവൻ, നായാട്ടുകാരൻ.

ശൌഭം-൧. കവുങ്ങ്. ൨. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ നഗരം.

ശൌഭികൻ-ഇന്ദ്രജാലക്കാരൻ.

ശൌരസേനി-പ്രാകൃതഭാഷ.

ശൌരി-൧. വിഷ്ണു (കൃഷ്ണൻ). ശൂരസേനന്റെ വംശത്തിൽ ജനിച്ചവൻ എന്നർത്ഥം. ൨. ശനി, സൌരി. ൩. വേങ്ങ. ൪. ബലരാമൻ.

ശൌര്യം-പരാക്രമം, ബലം:

ശൌര്യവൽ-വി. ശൌര്യമുള്ള. (വാൻ, വതി, വൽ).

ശൌല്കം-വി. ശുല്കത്തെ സംബന്ധിച്ച

ശൌല്കൻ-ചുങ്കംവിചാരിപ്പുകാരൻ.

ശൌല്കികൻ-ചെമ്പുപണിക്കാരൻ.

ശൌല്കികേയം-ഒരുവക വിഷം. വെളുപ്പാഷാണം. (ശൌക്ലികേയം എന്നതിന്റെ പാഠം).

ശൌല്ബികൻ-ചെമ്പുപണിക്കാരൻ.

ശൌവനദന്താ-കൃത്ത ദംഷ്ട്രപ്പല്ല്.

ശ്ച്യു

ശ്ച്യുതിത-വി. ഒഴുകിയ, ഇററിററു വീഴുന്ന.

ശ്ച്യോതം-ഒലിക്ക.

ശ്മ

ശ്മം-മുഖം.

ശ്മശാനക്കുഴി-ചുടലക്കളത്തിലെ കുഴി.

ശ്മശാനഭൂമി-ശവമിടുന്ന സ്ഥലം.

ശ്മശാനം-ചുടലക്കാട്, ശവം ദഹിപ്പിക്കുന്ന സ്ഥലം. ശവങ്ങൾ ഇതിൽ ശയിക്കുന്നതിനാൽ ഈ പേരുണ്ടായി.

ശ്മശാനവാസി-ശിവൻ.

ശ്മശ്രു-പുരുഷന്റെ മുഖത്തെ രോമം, മീശ. ശ്മം (മുഖം). മുഖത്തെ ആശ്രയിച്ചത് എന്നർത്ഥം.

ശ്മശ്രുനികൃന്തകൻ-ക്ഷുരകൻ.

'അശ്രുപൂർണ്ണാക്ഷനായ് ശത്രുഘ്നനന്തരം
ശ്മശ്രുനികൃന്തകന്മാരെ വരുത്തിനാൻ'
(അദ്ധ്യാത്മരാമായണം)

ശ്യാ

ശ്യാമ-വി. കറുത്ത.

ശ്യാമാ-൧. ദേവി. ൨. യൌവനസ്ത്രീ. ൩. രാത്രി. ൪. ചിററമൃത്. ൫. അമരി. ൬. ഇത്തിക്കണ്ണി. ൭. കരിംകറുക. ൮. നാല്പാമരക്കൊന്ന. ൯. ചാമ. ൧൦. തിപ്പലി. ൧൧. ഗോരോചന. ൧൨. കസ്തൂരി. ൧൩. നറുനീണ്ടി. ൧൪. മയിനാപ്പക്ഷി. ൧൫. തുളസി. ൧൬. ത്രികോല്പക്കൊന്ന. ൧൭. ഞാഴൽ. ൧൮. കയില്പ്പെട. ൧൯. യമുനാനദി. ൨൦. മഞ്ഞൾ. ൨൧. സോമവല്ലി. ൨൨. ഗുല്ഗുലു. ൨൩. കാർകോകിൽ.

ശ്യാമകണ്ഠം-മയിൽ.

ശ്യാമകം-൧. നാന്മുകപ്പുല്ല്. ൨. ചാമ.

ശ്യാമകാകം-കാവതിക്കാക്ക.

ശ്യാമം-൧. കറുപ്പുനിറം. ൨. പച്ചനിറം. ൩. മുളക്. ൪. ഇന്തുപ്പ്. ൫. ചാമ. ൬. മേഘം. ൭. കയിൽ. ൮. മക്കിപ്പൂവ്. ൯. മറികുന്നി. ൧൦. ഉമ്മത്ത്. ൧൧. ഉകമരം.

ശ്യാമല-കസ്തൂരി.

ശ്യാമവർണ്ണ-വി. കറുത്ത.

ശ്യാമവൎണ്ണം-കറുത്ത നിറം.

ശ്യാമശബലന്മാർ-യമന്റെ നായ്ക്കൾ. (നന്നാലു കണ്ണുള്ള).

ശ്യാമള-വി. കറുത്ത.

ശ്യാമളത-കറുപ്പ്.

ശ്യാമളൻ-ഒരു യാദവരാജാവ്.

ഗർഗ്ഗമുനിയെ നിന്ദിക്കകൊണ്ടു യാദവരുടെ പരമശത്രുവായ കാലയവനന്റെ പിതാവായി.

ശ്യാമളം-൧. കറുപ്പുനിറം. ൨. അരയാൽ. ൩. നീലക്കൈയ്യോന്നി.

ശ്യാമളാ-പാർവ്വതി.

ശ്യാമാകം-ചാമ.

ശ്യാമിക-കറുപ്പുനിറം, കറ, പാപം.

ശ്യാമിത-വി. കറുപ്പുനിറമാക്കപ്പെട്ട.

ശ്യാലകൻ-൧. ഭാൎയ്യയുടെ സഹോദരൻ, ൨. നികൃഷ്ടനായ മച്ചുനൻ.

ശ്യാലൻ-അളിയൻ, ഭാൎയ്യയുടെ സഹോദരൻ.

ശ്യാലി-ഭാൎയ്യയുടെ സഹോദരി.

ശ്യാവ-വി. മാന്തളിർ പൂ നിറമുള്ള.

ശ്യാവനേത്രത-കരുവാളിപ്പ്.

ശ്യാവം-മാന്തളിർ പൂ നിറം.

കറുപ്പിനും നീലത്തിനും മദ്ധ്യേയുള്ള നിറം. ഇതാണ് വിഷ്ണുവിന്റെ വൎണ്ണം.

—:o:—

ശ്യേ

ശ്യേത-വി. വെളുത്ത.

ശ്യേതം-വെള്ളനിറം.

ശ്യേനം-൧. പരുന്ത്. ൨. വെളുപ്പുനിറം.

ശ്യേനാക്ഷം-വണ്ടാരംകോഴി.

ശ്യേനി-൧. പെൺപരുന്ത്. ൨. വെളുത്ത സ്ത്രീ. ൩. അരുണന്റെ ഭാൎയ്യ.

—:o:—

ശ്യൈ

ശ്യൈനംപാതാ-നായാട്ട്.

—:o:—

ശ്യോ

ശ്യോനാ(ണാ)കം-പലകപ്പയ്യാനി.

—:o:—

ശ്ര

ശ്രഥനം-൧. കെട്ടഴിക്കുക. ൨. ഉപദ്രവിക്ക, കൊല്ലുക. ൩. കെട്ടുക.

ശ്രദ്ധ-൧. താല്പൎയ്യം. ൨. വിശ്വാസം. ൩. ഇച്ഛ. ൪. ദക്ഷപുത്രി, ധൎമ്മന്റെ പത്നി, കാമന്റെ മാതാവ്. ൫. ഗുരുമൊഴികളെയും ശാസ്ത്രത്തെയും ഈശ്വരവിചാരത്തോടെ ഗ്രഹിക്ക.

ശ്രദ്ധധാനൻ-വിശ്വസിക്കുന്നവൻ.

ശ്രദ്ധായുക്ത, ശ്രദ്ധാലു-വി. ശ്രദ്ധയുള്ള.

ശ്രദ്ധാലു-വ്യാക്കൂണമുള്ളവൾ, ഗൎഭനിമിത്തമായിട്ടു അതാതുവസ്തുക്കളിലുണ്ടാകുന്ന അഭിലാഷത്തോടു കൂടിയവൾ.

ശ്രദ്ധാവൽ-വി. ൧. ശ്രദ്ധയുള്ള, താല്പൎയ്യമുള്ള. ൨. വിശ്വാസമുള്ള.

ശ്രദ്ധിക്കുന്നു-ആഗ്രഹിക്കുന്നു, വിശ്വസിക്കുന്നു.

ശ്രന്ഥനം-൧. പൂകോൎക്കുക. ൨. കെട്ടുക. ൩. അഴിക്ക.

ശ്രപണം(ണാ)-വേവിക്കുക, പുഴുങ്ങുക.

ശ്രമക്കാരൻ-൧. ശ്രമമുള്ളവൻ. ൨. സദ്യക്ക് വിളമ്പുന്നവൻ. ൩. അദ്ധ്വാനക്കാരൻ.

ശ്രമഘ്നി-പാൽച്ചുര.

ശ്രമജലം-വിയൎപ്പ്.

ശ്രമണ-വി. വേലചെയ്യുന്ന.

ശ്രമണൻ-പു. സന്യാസി. ൨. യാചകൻ.

ശ്രമണാ-മാഞ്ചി.

ശ്രമദക്ഷിണ-സദ്യക്കു വെക്കയും വിളമ്പുകയും ചെയ്യുന്നവൎക്കു കൊടുക്കുന്ന ശമ്പളം.

ശ്രമഭീതി-വളരെ ശ്രമിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്ന എന്നുള്ള ഭയം.

ശ്രമം-പു. അദ്ധ്വാനം. ൨. തളൎച്ച, ക്ഷീണം. ൩. പ്രയാസം. ൪. ദുഃഖം. ൫. വേദന. ൬. ആയുധാഭ്യാസം. ൭. കഠിനമായ പഠിത്തം. ൮. ദേഹബന്ധുക്കൾക്ക് സഹായമായിട്ടു സദ്യക്കു വിളമ്പുകയും മററും ചെയ്ക.

ശ്രമസാദ്ധ്യ-വി. എളുപ്പത്തിൽ സാധിപ്പാനിടയില്ലാത്ത.

ശ്രമസിദ്ധം-വളരെ ശ്രമിച്ചിട്ടു ലഭിച്ചതു്.

ശ്രമാംബു-വിയൎപ്പ്.

ശ്രമി-വി. ശ്രമമുള്ള.

ശ്രമിക്കുന്നു-പു. ഉത്സാഹിക്കുന്നു, പ്രയത്നിക്കുന്നു, അദ്ധ്വാനപ്പെടുന്നു. ൨. സദ്യക്കു ചോറുവിളമ്പുകയും മററും ചെയ്യുന്നു. ൩. ക്ഷീണിക്കുന്നു.

ശ്രയണം-ആശ്രയിക്കുക, സേവിക്കുക, അഭയസ്ഥാനം, രക്ഷ.

ശ്രവണദ്വാദശി-തിരുവോണവും ദ്വാദശിയുംകൂടിവരുന്ന ഒരു പുണ്യദിവസം.

ശ്രവണപാശം-ഭംഗിയുള്ള ചെവി.

ശ്രവണപുടം-ചെവിക്കുററി.

ശ്രവണം-പു. ചെവി. ൨. കീൎത്തി. ൩. പഠിത്തം. ൪. ധനം. ൫. കേൾക്കുക. ൬. ഒലിക്കുക. ൭. ഓണം, തിരുവോണം.

ശ്രവണാരുന്തുദം-ചെവിക്കു വേദന ഉണ്ടാക്കുന്നതു്.

ശ്രവണേന്ദ്രിയം-ചെവിയുടെ കേൾവിക്കുള്ള ശക്തി, ചെവി കേൾക്കുക എന്ന സ്ഥിതി.

ശ്രവം-പു. ചെവി. ൨. ഒലിക്കുക.

ശ്രവസ്യം-കീൎത്തി.

ശ്രവസ്സ്-പു. ചെവി. ൨. ധനം. ൩. യശസ്സ്. ൪. മന്ത്രം.

ശ്രവിക്കുന്നു-കേൾക്കുന്നു. (കാ. ക്രി. ശ്രവിപ്പിക്കുന്നു).

ശ്രവിഷ്ഠ-അവിട്ടം നക്ഷത്രം. അതിശയേന ശ്രവിക്കപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. പ്രസിദ്ധം എന്നു താല്പൎയ്യം.

—:0:—

ശ്രാ

ശ്രാണ-വി. വേവിച്ച.

ശ്രാണാ-അരിക്കഞ്ഞി.

ശ്രാദ്ധദേവൻ, ശ്രാദ്ധദേവത-അന്തകൻ, യമൻ, പിതൃകൎമ്മദേവതാ.

ശ്രാദ്ധം-വി. താല്പൎയ്യമുള്ള.

ശ്രാദ്ധം-ചാത്തം, ശ്രദ്ധയോടുകൂടെ ദാനംചെയ്യപ്പെടുന്നതു് എന്നൎത്ഥം. പിതൃകൎമ്മം, മരിച്ചവരെ (പിതൃക്കളെ) ഉദ്ദേശിച്ചു ചെയ്യുന്ന ഒരു ക്രിയ (ബലി, വെലി).

സംക്രാന്തി, അയനം, ഗ്രഹണം, വിഷു, ജന്മൎക്ഷപീഡനം ഇവയത്രെ 'ശ്രാദ്ധകാലപഞ്ചകം'.

ശ്രാന്ത-വി. തളൎന്ന, ക്ഷീണമുള്ള.

ശ്രാന്തതാം-ഉത്സാഹം.

'ശ്രാന്തതോന വിനാ തിരിഞ്ഞു'
(അമരുകശതകം)

ശ്രാന്തസംവാഹനം-ക്ഷീണിച്ചവരെ ആശ്വസിപ്പിക്ക.

ശ്രാന്തി-തളൎച്ച, ക്ഷീണം, ശ്രമം.

ശ്രാമ്പി-ഒരുമാതിരി മാളികയുടെ പേര്.

'പുള്ളിമാൻമിഴിയാളും
പള്ളിശ്രാമ്പിമേലേറി'

(രുക്മിണീസ്വയംവരം തുള്ളൽ)

സ്രാമ്പി, മാപ്പിളപ്പള്ളി.

ശ്രാമം-൧. സമയം. ൨. മാസം. ൩. തല്ക്കാലവാസത്തിനായുള്ള കുടില്.

ശ്രായം-ആശ്രയം.

ശ്രാവ്-ചിറാവ്, ഒരുവക മത്സ്യം.

ശ്രാവണം-ചിങ്ങമാസം. ശ്രവണ (തിരുവോണ) നക്ഷത്ര പൌൎണ്ണമിയോടു കൂടിയത് എന്നൎത്ഥം.

ശ്രാവണൻ-ഒരു വൈശ്യസന്യാസി.

ദശരഥൻ അറിയാതെ എയ്തുകൊന്നു. 'പുത്രദുഃഖം നിമിത്തം മരിക്കുക' എന്നു അയാളുടെ അച്ഛനമ്മമാർ ദശരഥനെ ശപിച്ചു.

ശ്രാവണി-൧. ചിങ്ങമാസത്തിലെ വെളുത്തവാവ്. ൨. ആണ്ടുതോറും പൂണൂൽ പുതുക്കമ്പോൾ ചെയ്യുന്ന ഒരു കൎമ്മം. ൩. നിലത്തു പടരുന്ന ഒരു ഔഷധദ്രവ്യം.

ശ്രാവണി ചുമ, വായുമുട്ടൽ മുതലായവ ശമിപ്പിക്കും. ബുദ്ധിയെ നന്നാക്കും.

ശ്രാവണികം-ചിങ്ങമാസം.

ശ്രാവ്യ-വി. കേൾപ്പാൻതക്ക.

ശ്രാവ്യം-ശ്രവിപ്പാൻ (കേൾപ്പാൻ) യോഗ്യമായുള്ളത്.

ശ്രി

ശ്രിത-വി. ൧. ആശ്രയിക്കപ്പെട്ട. ൨. വ്യാപിക്കപ്പെട്ട.

ശ്രീ

ശ്രീ-൧. ലക്ഷ്മി. ൨. ശ്രേയസ്സ്. ൩. ഒരു വൃത്തം, പാദത്തിൽ ഒരക്ഷരം. ഉ-ം, ശ്രീയിൽ ദീൎഘം. ൪. ധനം. ൫. ക്രമം. ൬. താമര. ൭. ശോഭ. ൮. സമ്പത്ത്. ൯. സരസ്വതി. ൧൦. പാൎവ്വതി. ൧൧. കരയാമ്പൂ. ൧൨. ശ്രുതി. ൧൩. പ്രകാശം. ൧൪. മോഹം. ൧൫. പ്രഭാവം. ൧൬. ശക്തി. ൧൭. സൂൎയ്യൻ. ൧൮. പ്രയത്നം. ൧൯. കീൎത്തി. ൨൦. അഭിവൃദ്ധി. ൨൧. പരിഷ്കാരം. ൨൨. ശുഭം. ൨൩. വിജയം. ൨൪. ദേവകൾ, രാജാക്കന്മാർ, കീൎത്തിയുള്ളവർ മുതലായവരുടെ പേരുകളുടെ മുമ്പാകെ ബഹുമാനസൂചകമായി ചേൎക്കുന്ന ഒരു പദം.

ശ്രീകണ്ഠൻ-൧. ശിവൻ. കണ്ഠത്തിൽ ശോഭയുള്ളവൻ എന്നൎത്ഥം. ൨. വെളുതി.

ശ്രീകണ്ഠം-ഒരു ദിക്ക്.

ഈ ദേശം ഹസ്തിനാപുരത്തിന്റെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറുള്ള 'കുരുജാംഗലം' എന്നു കാണുന്നു.

ശ്രീകണ്ഠി-ഒരു രാഗം.

ശ്രീകര-വി. ശ്രീയെയുണ്ടാക്കുന്ന.

ശ്രീകരണം-എഴുത്തുകോൽ, പേന.

ശ്രീകരൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീകരം-ചെന്താമര.

ശ്രീകാന്തൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീകാരി-മാവ്.

ശ്രീകാൎയ്യക്കാരൻ-ചില ക്ഷേത്രത്തിലെ മേൽവിചാരത്തിന്നായിട്ടു രാജാവു് നിയമിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരധികാരി.

ശ്രീകാൎയ്യം—ക്ഷേത്രത്തിലെ മേലധികാരം.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ-വിഷ്ണുവിൻെറ ദശാവതാരങ്ങളിൽ ഒന്നു്, കൃഷ്ണൻ.

ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസം-ഒരു കാവ്യം.

ശ്രീകോവിൽ-ക്ഷേത്രത്തിന്നകത്തെ ഒരു സ്ഥലം.

ശ്രീഖണ്ഡം-ചന്ദനം.

ശ്രീഗദിത—൧൮-ാം ശതാബ്ദത്തിൽ ഉത്തര ഇൻഡ്യയിൽ നടപ്പിലിരുന്ന ഒരുതരം നൃത്യകൃതി.

ശ്രീഗരൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീഗൎഭൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീഗൎഭം-വാൾ.

ശ്രീഗേഹം-താമര.

ശ്രീഘനൻ-ബുദ്ധൻ. യോഗൈശ്വൎയ്യപരിപൂൎണ്ണൻ എന്നൎത്ഥം.

ശ്രീഘനം-പുളിച്ച തയിർ, തൈർ.

ശ്രീചക്രം-൧. ഇന്ദ്രൻെറ രഥച്ചക്രം. ൨. തൎക്കശാസ്ത്രത്തിൽ ഒരു ഭാഗം. ൩. മന്ത്രവാദികളുടെ ഒരു യന്ത്രം. ൪. ഭൂഗോളത്തിൻെറ വട്ടം. ൫. വിഷ്ണുവിൻെറ ചക്രം, സുദൎശനം.

ശ്രീജൻ-കാമദേവൻ.

ശ്രീത്വം-൧. സമ്പത്തു്. ൨. ശോഭ.

ശ്രീദ-വി. ശ്രീയെ കൊടുക്കുന്ന.

ശ്രീദൻ-വൈശ്രവണൻ.

ശ്രീദാമചരിത്രം-ഒരു നാടകം.

കൃഷ്ണൻെറ സ്നേഹിതനായ ദാമൻെറ ഉന്നതിയെക്കുറിച്ചു സാമരാജദീക്ഷിതരുണ്ടാക്കിയതാണ്.

ശ്രീദേവി-ലക്ഷ്മി.

ശ്രീധരൻ-൧. വിഷ്ണു. ൨. ഭട്ടികാവ്യത്തിൻെറ വ്യാഖ്യാതാവ്.

ശ്രീധരസ്വാമി-ഭഗവൽഗീത, വിഷ്ണുപുരാണം മുതലായ പല പുസ്തകങ്ങളുടേയും വ്യാഖ്യാതാവ്.

ശ്രീനന്ദനൻ-കാമദേവൻ.

ശ്രീനാരായണൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീനാവാക്ഷേത്രം-തിരുനാവായി.

ശ്രീനികേതൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീനിവാസൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീനിവാസം-തിരുവട്ടപ്പശ.

ശ്രീപഞ്ചമി-മാഘമാസത്തിൽ വെളുത്തപക്ഷത്തിലെ ൫-ാംനു-യുള്ള ഒരു വിശേഷദിവസം.

ശ്രീപതി-൧. വിഷ്ണു. ൨. രാജാവ്.

ശ്രീപത്മനാഭൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീപത്മനാഭക്ഷേത്രം-തിരുവനന്തപുരത്തുള്ള ഒരു പ്രസിദ്ധ വിഷ്ണുക്ഷേത്രം (തിരുവമ്പാടി എന്നതു നോക്കുക).

ശ്രീപഥം-പെരുവഴി.

ശ്രീപദി-മഴമല്ല.

ശ്രീപൎണ്ണം-൧. താമരപ്പൂ ൨. മുഞ്ഞ.

ശ്രീപൎണ്ണി-൧. പെരുങ്കുമിഴ്. ൨. ഇലവ്. ൩. ഒരുവക ചെടി.

ശ്രീപൎണ്ണിക-൧. ഒരുവക പൂച്ചെടി. ൨. കായാപ്പാല.

ശ്രീപാദം-കാൽചുവട്ടിനു ബഹുമാനിച്ചു പറയുന്ന വാക്ക്.

ശ്രീപീഠം-പീഠത്തിനു മാനിച്ചു പറയുന്ന വാക്ക്.

ശ്രീപുത്രൻ-൧ കാമദേവൻ. ൨. കുതിര. ൩. ഇന്ദ്രൻെറ കുതിര. ൪. ചന്ദ്രൻ.

ശ്രീപൂരം-ശോഭാപൂർണ്ണം.

ശ്രീഫലം-൧. കൂവളം. ൨. നെല്ലിക്ക.

ശ്രീഫലീ-൧. അമരി. ൨. നെല്ലി. ൩. വലിയ വാലുഴവം.

ശ്രീഭഗവതി-ലക്ഷ്മി.

ശ്രീഭണ്ഡാരം-ക്ഷേത്രത്തിലെയും മററും ഭണ്ഡാരം.

ശ്രീഭദ്രാ-൧. പെരുമുത്തങ്ങ. ൨. കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതി.

ശ്രീഭൂതബലി-ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെയ്യുന്ന ഒരു ബലികർമ്മം.

ശ്രീഭ്രാതാ-കുതിര.

ശ്രീമതി-മഴമല്ല.

ശ്രീമതീ-സമ്പത്തുള്ളവൾ, ശ്രീമാൻ എന്നതിന്റെ സ്ത്രീലിംഗരൂപം, ബഹുമതി കാണിക്കുവാനായി സ്ത്രീകളുടെ പേരിനു മുമ്പിലായിട്ടു ചേർക്കപ്പെടുന്നു.

ശ്രീമത്(ത്ത്)-സിന്ദൂരം.

ശ്രീമത്(ത്ത്)-വി. ശോഭയുള്ള, ശ്രീയുള്ള

ശ്രീമത്വം-൧. ഐശ്വര്യം. ൨. വിഷം.

ശ്രീമത്സ്യം-കൊമ്പൻസ്രാവു എന്ന മത്സ്യം.

ശ്രീമദം - ഐശ്വര്യംകൊണ്ടുള്ള അഹങ്കാരം.

ശ്രീമസ്തകം-വെള്ളുള്ളി.

ശ്രീമഹാദേവൻ-ശിവൻ.

ശ്രീമാൻ-൧. ഐശ്വര്യമുള്ളവൻ. ൨. ഒരു വൃക്ഷം, മൈലെള്ളു്. ൩. അരയാൽ. ൪. പുരുഷന്മാരുടെ പേരിനു മുമ്പേ ബഹുമാനസൂചകമായി ചേർക്കപ്പെടുന്നു. (സ്ത്രീ ശ്രീമതി). ൫. ഇടവകം. ൬. തത്ത. ൭. മഞ്ഞക്കടമ്പു. ൮. വിഷ്ണു. ൯. ശിവൻ. ൧൦. കുബേരൻ.

ശ്രീമുഖം-൧. അറുപതിൽ ഏഴാംസംവത്സരം. ൨. സന്ന്യാസിമാരുടെയും രാജാക്കന്മാരുടെയും മഹാത്മാക്കളുടെയും കത്തുകൾ.

ശ്രീമുദ്രാ-വൈഷ്ണവന്മാർക്കുള്ള നെററിയിലെ അടയാളം.

ശ്രീമൂർത്തി-വിഷ്ണുവിന്റെയോ ലക്ഷ്മിയുടെയോ രൂപം.

ശ്രീയുക്ത-വി. ൧. ശ്രീയുള്ള. ൨. സമ്പത്തുള്ള.

ശ്രീരംഗപട്ടണം-ഒരു പട്ടണം.

ശ്രീരംഗൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീരംഗം-൧. ശ്രീരംഗപട്ടണം. ൨. തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിക്കു സമീപമുള്ള ഒരു ക്ഷേത്രം.

ശ്രീരാഗം-ഒരു രാഗം.

ശ്രീരാമൻ-വിഷ്ണുവിന്റെ ദശാവതാരങ്ങളിൽ ഒന്നു, ദശരഥപുത്രൻ.

ശ്രിയഃ കമലവാസിന്യാം രമണാദ്രാമ ഇത്യസൌ=കമലവാസിനിയായിരിക്കുന്ന ശ്രീയുടെ രമണത്വം ഹേതുവായിട്ടു ശ്രീരാമൻ എന്നു പറയുന്നു.

ശ്രീരാമോദന്താ-ശ്രീരാമന്റെ കഥ.

ശ്രീല-വി. ശ്രീയുള്ള, സമ്പത്തുള്ള.

ശ്രീവത്സകി-നല്ല കുതിര.

ശ്രീവത്സൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീവത്സം-വിഷ്ണുവിന്റെ ഒരു മറുക്. (മാറിലുള്ള രോമച്ചുഴി.) ൨. തുരങ്കം.

ശ്രീവത്സലാഞ്ഛനൻ-വിഷ്ണു. ശ്രീവത്സം എന്ന ലാഞ്ഛനം (അടയാളം) ഉള്ളവൻ.

ശ്രീവത്സാങ്കാ-കാമ.

ശ്രീവത്സാങ്കിതൻ- ശ്രീവത്സംകൊണ്ടു അടയാളപ്പെട്ടവൻ.

ശ്രീവല്ലഭൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീവല്ലീ-൧. മഴമല്ല്. ൨. പുളിഞ്ചി.

ശ്രീവല്ലി, ശിറെവല്ലി-ഒരു ഗ്രാമക്കാരത്.

ശ്രീവാസൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീവാസം-൧. തിരുവട്ടപ്പയൻ, ൨. താമര, ൩. ക്രുവളം.

ശ്രീവാഴ്ത്തുവോൻ-തിരുവാഴിത്താൻ, സ്തുതിപാഠകൻ.

ശ്രീവൃക്ഷം-൧. അരയാൽ. ൨. ക്രുവളം.

ശ്രീവേഷ്ടം-തിരുവട്ടപ്പയൻ.

ശ്രീശൻ-വിഷ്ണു.

ശ്രീശുകൻ-വേദവ്യാസൻെറ പുത്രനായ ഒരു മഹർഷി.

ശ്രീശൈലം-ഒരു ക്ഷേത്രം.

ശ്രീസംജ്ഞം-ഇലവർങ്ങം.

ശ്രീസഖൻ-കുബേരൻ.

ശ്രീസഹോദരം-കർപ്പൂരം.

ശ്രീഹർഷദേവൻ-രത്നാവലീനാടകത്തിൻെറ കർത്താവ്.

ശ്രീഹർഷൻ — നൈഷധത്തിൻെറ കർത്താവ്. ക്രിസ്തുവർഷം ൧൨-ാംശതാബ്ദത്തിൻെറ ഒടുവിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. വേറെ പല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്.

ശ്രീഹരി-വിഷ്ണു.

ശ്രീഹസ്തിനി-വേലിപ്പരുത്തി, (ആനച്ചെവിയൻ എന്നും കാണുന്നു.)

ശ്രീഹാനി-ശ്രീയുടെ നാശം.

ശ്രു

ശ്രുത-വി. ൧. കേൾക്കപ്പെട്ട, അറിയപ്പെട്ട.

ശ്രുതകർമ്മാവ്-സഹദേവൻെറ പുത്രൻ.

ശ്രുതകീർത്തി-ശത്രുഘ്നൻെറ ഭാര്യ, സീതയുടെ പിതൃവ്യപുത്രി.

ശ്രുതകീർത്തി-അർജ്ജുനൻെറ പുത്രൻ.

ശ്രുതബോധം-ഒരു പുസ്തകം. വൃത്തത്തെക്കുറിച്ചുള്ളതാണ്. കാളിദാസൻെറ കൃതിയാണെന്നു ചിലരുടെ അഭിപ്രായം.

ശ്രുതം-൧. ശാസ്ത്രം. ൨. പഠിത്തം.

ശ്രുതശ്രവസ്സ്-ഒരു മുനി. (ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ മകൻ സോമശ്രവസ്സ്.)

ശ്രുതസേനൻ-൧. ജനമേജയനൃപൻെറ ഒരു സോദരൻ. ൨. ശത്രുഘ്നൻെറ ഒരു പുത്രൻ. ൩. സഹദേവൻെറ പുത്രൻ.

ശ്രുതി-൧. വേദം. ൨. വേദത്തിൽ പ്രതിപാദിതങ്ങളായ യാഗാദികൾ നടത്തേണ്ട കാലം വിധം മുതലായവയെക്കുറിച്ചു പറയുന്നതു്. ൩. ചെവി. ൪. കേൾക്കുക. ൫. കീർത്തി. ൬. സ്വരോല്പത്തിക്കു ഹേതുവായ ശബ്ദം. ൭. ഒരുമാതിരി കുഴൽ. ൮. ഓണം.

ശ്രുതികടം-പാമ്പ്.

ശ്രുതികടു-ദുഷ്കീർത്തി.

ശ്രുതിക്കാരൻ-ശ്രുതി ഊതുന്നവൻ.

ശ്രുതിജീവികാ-ചട്ടപ്പുസ്തകം. (Law-book).

ശ്രുതിധര-വി. കേൾക്കുന്ന.

ശ്രുതിധർമ്മദ്വയം—(സംഗീതശാസ്ത്രപ്രകാരം). ഉച്ചം (ഉയച്ച്), നീചം (താഴ്ച)

ശ്രുതിപുടം-ചെവി.

ശ്രുതിപ്പെടുത്തുന്നു-പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നു

ശ്രുതിസ്രവം-കാതുതുളയ്ക്കൽ.

ശ്രുവം-൧. യാഗം. ൨. ഒരു ചെറിയ യാഗപാത്രം. (തവി).

ശ്രേ

ശ്രേണി-൧. കൂട്ടം. ൨. വരി. ൩. തെരുവ്. ൪. പേരീന്തൽ. ൫. ഒരുമിച്ചു പണിയുന്ന തച്ചൻ. ൬. ഒരു സാധനംതന്നെ

വില്ക്കുന്ന കച്ചവടക്കാരൻ. ൬. ഏത്ത കൊട്ട.

ശ്രേണിക-കൂടാരം.

ശ്രേയസി-നാ. അത്തിത്തിപ്പലി. ൨. പാടവള്ളി. ൩. കടുക്കാ. ൪. ഞൊഴൽ. ൫. അരത്ത.

ശ്രേയസ്കര-വി. കീർത്തിയെയുണ്ടാക്കുന്ന.

ശ്രേയസ്സ്-നാ. യശസ്സ്. ൨. മോക്ഷം. ൩. സുകൃതം. ൪. ശുഭം. ൫. നന്മ, മേന്മ.

ശ്രേയസ്സ്-വി. ശ്രേഷ്ഠതയുള്ള.

ശ്രേയിനം-മോക്ഷം.

ശ്രേഷ്ഠ-വി. പ്രാധാന്യമുള്ള.

ശ്രേഷ്ഠത-മുഖ്യത

ശ്രേഷ്ഠൻ-നാ. മുഖ്യൻ. ൨. കുബേരൻ. ൩. രാജാവ്. ൪. ബ്രാഹ്മണൻ. ൫. വിഷ്ണു.

ശ്രേഷ്ഠം-നാ. പശുവിൻപാൽ. ൨. ശ്രേഷ്ഠത.

ശ്രേഷ്ഠലവണം-ഇന്തുപ്പ്.

ശ്രേഷ്ഠാർത്ഥവാചകങ്ങൾ—വ്യാഘ്ര, പുംഗവ, കുഞ്ജര, സിംഹ, ശാർദ്ദൂല, നാഗ എന്നിവ.

'സ്യുരുത്തരപദേ വ്യാഘ്ര
പുംഗവർഷഭകുഞ്ജരാഃ
സിംഹശാർദ്ദൂലനാഗാദ്യാഃ
പുംസിശ്രേഷ്ഠാർത്ഥവാചകാഃ'

ശ്രേഷ്ഠാശ്രമം-ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം.

ശ്രേഷ്ഠി-വി. ശ്രേഷ്ഠമായ

ശ്രേഷ്ഠി-കേൾവിപ്പെട്ട സൂത്രപ്പണിക്കാരൻ.

—:೦:—

ശ്രൈ

ശ്രൈഷ്ഠ്യം-ശ്രേഷ്ഠത.

ശ്രോ

ശ്രോണ-വി. പാകംചെയ്യപ്പെട്ട, പാകമായ.

ശ്രോണൻ-ഇരുകാൽ മുടവൻ.

ശ്രോണം-നാ. ഒരു നദം. ൨. ഒരു ദീനം.

ശ്രോണാ-നാ. തിരുവോണം നക്ഷത്രം. ൨. കഞ്ഞി.

ശ്രോണി-നാ. കറക്. ൨. വഴി.

ശ്രോണീഫലകം-നാ. കറക്. ൨. അരക്കെട്ടിലെ അസ്ഥി.

ശ്രോതവ്യ-വി. കേൾക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ള.

ശ്രോതസ്സ്-നാ. ചെവി. ൨. ഇന്ദ്രിയം.

ശ്രോതൃ-വി. കേൾക്കുന്ന.

ശ്രോത്രപുടം-ചെവി.

ശ്രോത്രം-ചെവി.

ശ്രോത്രമലം-ചെവിപ്പീ.

ശ്രോത്രരോധാ-ചെവിയടെപ്പ്.

ശ്രോത്രാമൃതം-ചെവിക്കു സന്തോഷം വരുത്തുന്നത്.

ശ്രോത്രിയ-വി. നല്ല ശീലമുള്ള.

ശ്രോത്രിയൻ-നാ. വേദജ്ഞൻ. വേദജ്ഞനായ ബ്രാഹ്മണൻ, വേദാധ്യായി. ൨. സാധുശീലൻ.

ശ്രോത്രേന്ദ്രിയം-ചെവി എന്നുള്ള ഇന്ദ്രിയം, കേൾക്കുന്നതിനുള്ള ശക്തി.

ശ്രൌ

ശ്രൌത-വി. നാ. ചെവിയെ സംബന്ധിച്ച. ൨. വേദത്തെ സംബന്ധിച്ച.

ശ്രൌതം-കല്പങ്ങൾ മൂന്നെണ്ണം ഉള്ളതിൽ ഒന്ന്. മറ്റവ ഗൃഹ്യം; ധർമ്മം.

ശ്രൌത്രം— ൧. വേദാഭ്യാസം. ൨. ചെവി.

ശ്രൌഷട്-അ. ചില ഹോമം കഴിക്കുമ്പോൾ ചൊല്ലുന്ന ഒരു മന്ത്രം.

ശ്ര്യ

ശ്ര്യാഹ്വം-കുവളം.

—:0:—

ശ്ല

ശ്ലക്ഷ്ണ-വി. ൧. നേൎത്ത ൨. മൃദുവായുള്ള. ൩. ഭംഗിയായ. ൪. യോഗ്യമായ. ൫. പരമാൎത്ഥമായുള്ള. ൬. അല്പമായ.

ശ്ലക്ഷ്ണകം-അടക്കാ, പാക്ക്.

ശ്ലക്ഷ്ണശില-മിനുസക്കല്ല്. (Marble മാർബിൾ).

ശ്ലഥ-വി. അയഞ്ഞ, മുറുക്കമില്ലാത്ത.

ശ്ലഥനം-അയവുണ്ടാക്കൽ.

ശ്ലഥബന്ധം-അയഞ്ഞ കെട്ട്.

—:0:—

ശ്ലാ

ശ്ലാഘ-൧. പ്രശംസ, സ്തുതി. ൨. തന്നെത്താൻ സ്തുതിക്ക. ൩. അഭിലാഷം.

ശ്ലാഘനീയ-വി. സ്തുതിക്കത്തക്ക.

ശ്ലാഘാവാൻ— ശ്ലാഘയ്ക്കു (കീൎത്തിക്കു) പാത്രമായവൻ.

'ശ്ലാഘാവാനെങ്ങുനൻഞാൻ–'

(നാരായണീയം ചമ്പു)

ശ്ലാഘിക്കുന്നു-വി. സ്തുതിക്കുന്നു, പ്രശംസിക്കുന്നു, വൻപുപറയുന്നു.

ശ്ലാഘിത-വി. സ്തുതിക്കപ്പെട്ട.

ശ്ലാഘ്യ-വി. സ്തുതിക്കത്തക്ക.

ശ്ലാഘ്യ-൧. മാനം. ൨. പദവി.

ശ്ലി

ശ്ലിഷ-ആലിംഗനം

ശ്ലിഷ്ട-വി. ൧. ചേൎന്നിരിക്കുന്ന. ൨. ശ്ലേഷാൎത്ഥമുള്ള.

ശ്ലീ

ശ്ലീഹാ- ദൈവവാക്യം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനു യേശുക്രിസ്തു അധികാരപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള ശിഷ്യരിലോരോരുത്തരും.

ശ്ലീപദപ്രഭവം-മാവ്.

ശ്ലീപദം-മന്തുകാൽ.

ശ്ലീപദാപഹം-പുത്തിലഞ്ഞി.

ശ്ലീല-വി. ഐശ്വൎയ്യമുള്ള.

—:0:—

ശ്ലേ

ശ്ലേഷ-൧. തമ്മിൽ കൂട്ടിച്ചേരുക. ചേരുക എന്നൎത്ഥം. ൨. സഹവാസം. ൩. ആലിംഗനം. ൪. ഇരട്ടി അൎത്ഥം തോന്നത്തക്കവണ്ണമുള്ള വാക്ക്, ഒരലങ്കാരം.

ശ്ലേഷോക്തി-ഒരലങ്കാരം.

ശ്ലേഷ്മ, ശ്ലേഷ്മം-കഫം.

ശ്ലേഷ്മഘ്നീ-൧. വള്ളിമുല്ല. ൨. കമ്പിപ്പാല. ൩. ചെറുപ്പുന്ന. ൪. കൎപ്പൂരതുളസി.

ശ്ലേഷ്മഘ്നാ-൧. വള്ളിമുല്ല. ൨. പൂക്കൈത.

ശ്ലേഷ്മണ-വി. കഫം അധികമുള്ള.

ശ്ലേഷ്മണാ-ഒരു തൈ.

ശ്ലേഷ്മധാതു— ശ്ലേഷ്മമെന്നുള്ള ധാതു, കഫം.

ശ്ലേഷ്മനാഡി-കഫം സഞ്ചരിക്കുന്ന ഞരമ്പ്.

ശ്ലേഷ്മള-വി. കഫമുള്ള.

ശ്ലേഷ്മളം-നറുവരി.

ശ്ലേഷ്മാത(ക)ം-നറുവരി.

ശ്ലോ

ശ്ലോകത്തിൽകഴിക്ക—ചുരുക്കത്തിൽ തീർക്ക.

ശ്ലോകം-ന. വൃത്തശാസ്ത്രത്തെ അനുസരിച്ച് ബന്ധിക്കപ്പെട്ട പദസമൂഹം (പദ്യം). വ. യശസ്സ്. അനേകം വസ്തുക്കൾ ഒന്നായിച്ചേർന്നുണ്ടായതു് എന്നർത്ഥം.

ശ്വ

ശ്വഃ-നാളെ.

ശ്വഗണം-നായാട്ടുപട്ടികളുടെ കൂട്ടം.

ശ്വദംഷ്ട്രാ-ഞെരിഞ്ഞിൽ. നായ്പല്ലുപോലെ മുള്ളുള്ളതു് എന്നർത്ഥം.

ശ്വധൂർത്തൻ-കുറുക്കൻ.

ശ്വനിശം-നായ് കരയുന്ന രാത്രി.

ശ്വഃശ്രേയസം-മംഗളം. വരാൻപോകുന്ന ശ്രേയസ്സിനു അധിഷ്ഠാനം എന്നർത്ഥം.

ശ്വപചൻ-പട്ടിയെ വേവിച്ചു തിന്നുന്ന ഒരു നീചജാതിക്കാരൻ, പറയൻ.

ശ്വപാകൻ-ശ്വപചൻ.

ശ്വഭീരു-കുറുക്കൻ.

ശ്വഭ്രം-ന. പൊത്തു്, സുഷിരം. വ. വെള്ളി.

ശ്വമാംസം-പട്ടിയുടെ മാംസം.

ശ്വയഥു-വീക്കം, നീരു്.

ശ്വവൃത്തി-ഉപജീവനാർത്ഥം അന്യനെ സേവിക്ക.

ശ്വവ്യാഘ്രം-ചെറുപുലി.

ശ്വശുരത-ഭാര്യയുടെ അച്ഛന്റെ നില.

ശ്വശുരൻ-ന. ഭാര്യയുടെ പിതാവു്. വ. ഭർത്താവിന്റെ പിതാവു്. ന. മാന്യമുള്ളവൻ.

ശ്വശുരാ-ബ്രാഹ്മി.

ശ്വശുര്യൻ-അളിയൻ, ഭർത്താവിന്റെ അനുജൻ, ഭാര്യയുടെ സോദരൻ.

ശ്വശ്രൂ-ന. ഭർത്താവിന്റെ അമ്മ. വ. ഭാര്യയുടെ അമ്മ.

ശ്വശ്രൂശ്വശുരന്മാർ-സ്ത്രീക്കാണെങ്കിൽ ഭർത്താവിന്റെ, പുരുഷനാണെങ്കിൽ ഭാര്യയുടെ അച്ഛനമ്മമാരുടെ പേർ.

ശ്വസനൻ-ന. വായു. ശ്വാസോച്ഛ്വാസങ്ങൾക്കു കാരണഭൂതൻ എന്നർത്ഥം. വ. മലങ്കാര. ന. ഇന്ദ്രൻകൊന്ന ഒരസുരൻ.

ശ്വസനം-ന. ശ്വാസം. വ. ദീർഘശ്വാസം. ന. മലങ്കാര.

ശ്വസനവാഹനം-മാൻ.

ശ്വസിക്കുന്നു-ന. വായുവിനെ പുറത്തേക്കു വിടുന്നു. വ. ജീവിക്കുന്നു. ന. വീർക്കുന്നു.

ശ്വസിത-വി. ശ്വസിക്കപ്പെട്ട, ശ്വാസം വിടപ്പെട്ട.

ശ്വസിതം-നിശ്വാസം.

ശ്വസ്തനം-വി. നാളേക്കുള്ള.

ശ്വഫല്ക്കൻ-ഗാന്ദിനിയുടെ ഭർത്താവു്, അക്രൂരന്റെ പിതാവു്.

ഏററവും ഭക്തിയോടുകൂടിയ ഇദ്ദേഹം ഉള്ള സ്ഥലത്തു ക്ഷാമം, രോഗം, മരണം എന്നിവ ഒഴിഞ്ഞിരുന്നു.

ശ്വാ

ശ്വാ-(നകാരാന്തം). പട്ടി. ഓടിനടക്കുന്നവൻ എന്നർത്ഥം.

ശ്വാനൻ, ശ്വാവ്-പട്ടി.

ശ്വാനി-പെൺപട്ടി.

ശ്വാപദം-൧. മുള്ളൻപന്നി. ൨. കടുവാ. ൩. പുലി. ൪. പാമ്പ്. ൫. ഹിംസ്രമൃഗം.

ശ്വാവിധം-മുള്ളൻപന്നി.

ശ്വാവിൽ-മുള്ളൻപന്നി.

ശ്വാസകോശങ്ങൾ-ശ്വാസസഞ്ചികൾ.

ഇവ നെഞ്ചിലുള്ള അസ്ഥിക്കൂട്ടിനകത്തു രക്താശയത്തിന്റെ ഇടത്തും വലത്തും ഇരിക്കുന്ന രണ്ടു സഞ്ചികളാണ്. ശ്വാസകോശം വളരെ ചെറുതായ അനേകം കോടി അറകളാൽ നിർമ്മിതമാകുന്നു.

ശ്വാസം-൧. വീർപ്പ്, പ്രാണൻ. ൨. വായു. പുറത്തേയ്ക്കു വിടുന്നതു 'ശ്വാസം'. അകത്തേയ്ക്കു വലിയ്ക്കുന്നതു 'ഉച്ഛ്വാസം'. ശ്വാസം >< ഉച്ഛ്വാസം.

ശ്വാസംമുട്ടിക്കുക-ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുക.

ശ്വി

ശ്വിത്രം-പാണ്ടു.

ശ്വേ

ശ്വേത-വി. വെളുത്ത.

ശ്വേതകുഞ്ജരൻ-(ഗജം, ഹയം)-ഐരാവതം.

ശ്വേതകേതു-മുനിയായ ഉദ്ദാലകന്റെ പുത്രൻ.

വേളികഴിച്ച സ്ത്രീകൾക്കു ബ്രാഹ്മണരോടും മററു പുരുഷന്മാരോടും സംസർഗ്ഗം അരുതെന്നു വിരോധിച്ച ഒരു ഋഷിയാണ്. ശ്വേതകേതുവിന്റെ മാതാവിനെ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ സംസർഗ്ഗത്തിനായി ക്ഷണിച്ചു. പുത്രൻ തടഞ്ഞു. കററമില്ലെന്നു പുത്രനോടു പിതാവ് ഉപദേശിച്ചു. അയാൾ സമ്മതിക്കാതെ നിയമം നടപ്പാക്കി.

ശ്വേതകാക-കതമത്സ്യം.

ശ്വേതഗരുൽ-൧. വാത്ത. ൨. അരയന്നം.

ശ്വേതധാമാ-കടൽനുര.

ശ്വേതപിംഗം-സിംഹം.

ശ്വേതപുഷ്പം-വെളുത്ത താമര.

ശ്വേതം-൧. വെളുപ്പ്. ൨. വെള്ളി. ൩. ശുക്രൻ. ൪. കവടി. ൫. വെള്ളുരിക്ക്. ൬. ജീവകം. ൭. വെൺചന്ദനം. ൮. ശംഖ്.

ശ്വേതമരിചം-മുരിങ്ങക്കായുടെ ഉള്ളിലുള്ള കുരു.

ശ്വേതരക്തം-പാടലവർണ്ണം.

ശ്വേതരഞ്ജനം-കാരീയം.

ശ്വേതരൂപ്യം-വെളുത്തീയം.

ശ്വേതവാഹനൻ-അർജ്ജുനൻ.

ശ്വേതസുരസ-വെളുത്ത ചെമന്തി.

ശ്വേതസുരാ-വാരുണിമദ്യം.

ശ്വേതാ-൧. വെള്ളപ്പക്ഷി. ൨. അമനീണി. ൩. ക്രവന്തറ്. ൪. പഞ്ചസാര.

ശ്വേതിമ-വെളുപ്പ്.

ഷ

ഷ-ഹല്ലുകളിൽ ൩൧-ാമത്തെ അക്ഷരം.

ഷൾ-അ. ആറാമത്തെ എണ്ണം.

ഷൾകോണം-വൈരം.

ഷൾക്കം-വി. ആറ്, ആറിരട്ടി.

ഷൾകർമ്മങ്ങൾ-ബ്രാഹ്മണർക്കുള്ള ആറു കർമ്മം.

'അദ്ധ്യാപനമദ്ധ്യയനം
യജനം യാജനം തഥാ
ദാനം പ്രതിഗ്രഹശ്ചൈവ
ഷട്കർമ്മാണ്യഗ്രജന്മനഃ'

This PDF edition is generated from the scanned images of Śabdatārāvali, volume 2, edition 2, made available by a team of volunteers comprising of Shiju Alex, Byju Ramakrishnan, VS Sunil, Vishva Prabha and Benjamin Varghese. This can be downloaded or read online at http://stv.sayahna.org under the terms of Creative Commons Attribution-ShareAlike License.

Sayahna Foundation, JWRA 34, Jagathy, Trivandrum 695014 • ⟨info@sayahna.org⟩